

**ENDÜSTRİ MESLEK LİSELERİNE ÖĞRENCİ YÖNELİMİ VE EĞİTİM
SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

Ebru AKKAYA

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
METAL EĞİTİMİ**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**NİSAN 2006
ANKARA**

**ENDÜSTRİ MESLEK LİSELERİNE ÖĞRENCİ YÖNELİMİ VE EĞİTİM
SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

Ebru AKKAYA

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
METAL EĞİTİMİ**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**NİSAN 2006
ANKARA**

Ebru AKKAYA tarafından hazırlanan ENDÜSTRİ MESLEK LİSELERİNE ÖĞRENCİ YÖNELİMİ VE EĞİTİM SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Doç.DR. Yusuf ÖZÇATALBAŞ
Tez Yöneticisi

Bu çalışma, jürimiz tarafından Metal Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Adem KURT

Üye : Doç. Dr. Ahmet MAHİROĞLU

Üye : Doç. Dr. Ramazan ÇITAK

Üye : Doç. Dr. Halil ARIK

Üye : Doç. Dr. Yusuf ÖZÇATALBAŞ

Tarih : 28/04/2006

Bu tez, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygundur.

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Ebru AKKAYA

**ENDÜSTRİ MESLEK LİSELERİNE ÖĞRENCİ YÖNELİMİ VE EĞİTİM
SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Ebru AKKAYA

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Nisan 2006**

ÖZET

Bu çalışmada, ilköğretim okulundan mezun olan öğrencilerin Endüstri Meslek Liselerini (EML) ve bölümlerini tercih sebepleri ve eğitim sürecinde karşılaştıkları problemlerin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla, Ankara ili sınırları içinde dört farklı bölgedeki 977 meslek lisesi öğrencisi (1. ve 3. sınıf) denek üzerinde anket uygulaması yapılmıştır. Anket sonuçları, SPSS (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı) istatistik programdan yararlanılarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin görüşlerinin belirlenmesinde frekans (f) ve yüzdelere (%) kullanılmıştır.

Anket uygulaması sonucuna göre, öğrencilerin ancak % 15'ine yakını ilköğretim öğretmeninin yönlendirmesiyle EML'yi tercih etmiştir. Diğer öğrenciler ise ailelerinin, çevrelerinin telkini veya kendi tercihleriyle EML'ye yönelmişlerdir. Bölümlerini tercih etmelerinde etkenler ise, mesleklerinin güncel olması, kolay iş bulabilme düşünceleri veya sosyal çevrelerinin yönlendirmesidir.

Öğrencilerin mesleki eğitim sürecindeki bölüm ve eğitimle ilgili düşünceleri incelendiğinde, üniversiteye hazırlıkta yetersiz olduklarından ve fakülte tercihlerinde yaşadıkları dezavantajlardan şikayetçi oldukları görülmüştür. Bu öğrencilerin % 30'unun mezuniyet

sonrası sınavsız Meslek Yüksek Okuluna devam etmek istediği, % 44'ünün ise dört yıllık bir fakültede lisans eğitimi almak istedikleri belirlenmiştir. Lisans eğitimi istemelerinin nedenleri; meslek hakkında teorik ve pratik bilgi edinmek, kariyer geliştirmek ve istihdamlarını kolaylaştırmak olduğu saptanmıştır.

Uygulamaya katılan 3. sınıf öğrencilerin EML'ye kayıt esnasındaki beklentilerinin büyük oranda gerçekteşmediği belirlenmiştir.

Bilim Kodu : 710
Anahtar Kelimeler : Mesleki Eğitim, Teknik Eğitim, Öğrenci Yönelimi, Meslek Lisesi
Sayfa Adedi : 134
Tez Yöneticisi : Doç. Dr. Yusuf ÖZÇATALBAŞ

**DIRECTION OF STUDENTS TO THE VOCATIONAL HIGH SCHOOL AND
VISION OF STUDENT RELATED TO EDUCATION PROCESS**

(M.Sc. Thesis)

Ebru AKKAYA

**GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY**

April 2006

ABSTRACT

The aim of this study was to investigate the reason for choosing of students, graduated from primary school, to the Vocational High School (VHS) and its departments and evaluation of the problems that students faced. For this purpose, a questionnaire has been prepared and carried out on 977 students in Ankara at four different VHS. Results were analyzed by using a SPSS (The Statistical package for the Social Sciences) statistical programme. In order to determine the opinions of students, frequency (f) and percentages were used.

The results showed that only 15 % of the students was directed to the VHS by their primary school teachers. The others were directed to the VHS by the effect of society and their parents or themselves. Preferring reasons for departments were due to the popularity of profession, idea of finding the job easily or directing by society.

When analyzing of students opinion related to their department and their vocational education, it was observed that they were complaining about the insufficient education level for university exam and also unjust coefficient factor for choosing the faculties.

After graduation, 30 % of the students wanted to go to vocational collage without exam and 44 % wanted to take a bachelor degree at the university. The latter wanted to go to university in order to obtain further practical and the oretical educations, developing their carrier and obtaining beter jobs.

It was observed that the 3 year students did not find what they had expected during their VHS registration.

Science Code	: 710
Key Words	: Vocational Education, Teknical Education, Student Directing, Vocational High School
Page Number	: 134
Adviser	: Associate Professor Yusuf ÖZCATALBAS

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren hocam Doç.Dr. Yusuf ÖZÇATALBAŞ' a, manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan arkadaşlarım Uğur ARABACI ve Muhanmet Yaşar ÇİMEN' e, anket çalışmalarını yaptığım okul müdür ve müdür yardımcılarına teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR	xix
1.GİRİŞ	1
2. YÖNTEM.....	39
2.1. Araştırma Modeli	39
2.2. Evren ve Örneklem	39
2.3. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	40
2.4. Verilerin Toplanması	40
3. BULGULAR VE YORUM	43
3.1. Lise 1 Öğrencilerinin Görüşleri	47
3.1.1. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve bölümünü tercih nedenlerine ilişkin görüşleri	47
3.1.2 .Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek liseleriyle ilgili görüşleri.....	51
3.1.3. Birinci sınıf öğrencilerinin okuduğu bölümle ilgili görüşleri.....	55
3.1.4. Bölümlerine göre, lise 1 öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve bölümünü tercih nedenine ilişkin görüşlerin karşılaştırılması	60

Sayfa

3.1.5. Bölümlere göre, 1.sınıf öğrencilerin okudukları EML hakkındaki görüşleri	63
3.1.6. Bölümlere göre, 1.sınıf öğrencilerin okudukları bölümleri hakkındaki görüşleri.....	65
3.2. Lise 3 Öğrencilerinin Görüşleri.....	71
3.2.1. Üçüncü sınıf öğrencilerin okuduğu okul ve bölümleriyle ilgili görüşleri	71
3.2.2. Öğrencinin okul süreci dışında çalışma durumu	81
3.2.3. Üçüncü sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası görüş ve beklentileri.....	84
3.2.4. Bölümlerine göre, 3. sınıf öğrencilerin okuduğu okul ve bölümlerine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması	91
3.2.5. Bölümlerine göre, 3. sınıf öğrencilerin okul süreci dışında çalışma durumları	100
3.2.6. Bölümlerine göre, 3. sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrası görüş ve beklentileri	103
4.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	112
KAYNAKLAR	116
EKLER	119
EK-1 Lise 1 anket formları	120
EK-2 Lise 3 anket formları	124
EK-3 Endüstriyel teknik öğretim yapan okullar.....	130
EK-4 Meslek yüksekokullarında sayısal gelişme (1998-2002)	131
EK-5 2003 yılında ÖSYS okul türü ve öğrenim durumuna göre yükseköğretim programlarına başvuran yerleşen aday sayıları (sınav geçiş dahil)	132
EK-6 3308 sayılı yasayla kurulan çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma fonundan mesleki ve teknik öğretime yapılan harcamalar	133
ÖZGEÇMİŞ.....	134

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 1.1. 3308 sayılı meslekî eğitim kanunu gereğince meslekî eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin desteklenmesi için yapılan harcamalar(YTL)	26
Çizelge 1.2. GSMH' dan eğitimin aldığı pay.....	27
Çizelge 1.3. Çok programlı liselerde uygulanan program türleri	29
Çizelge 2.1. Örneklemde yer alan okullar ve öğrenci sayıları	40
Çizelge 2.2. Örneklemde yer alan 1. sınıf öğrenci profiline ilişkin istatistik bilgileri.....	43
Çizelge 2.3. Örneklemde yer alan 3. sınıf öğrenci profiline ilişkin istatistik bilgileri.....	45

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. Birinci sınıf öğrencilerinin daha önce başka bir liseye kayıt yaptıırma durumları	47
Şekil 3.2. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesine ve öğrenim gördükleri bölüme kendi isteğiyle kayıt yaptıırma durumları.....	48
Şekil 3.3. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde ailelerinin etkisi	48
Şekil 3.4. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde ilköğretim öğretmeninin etkisi	49
Şekil 3.5. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde arkadaşlarının etkisi.....	49
Şekil 3.6. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde daha önceki iş deneyiminin etkisi	50
Şekil 3.7. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde mezuniyet sonrası iş alanı genişliğinin etkisi	51
Şekil 3.8. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördüğü endüstri meslek lisesinin çevre düzenlemesini değerlendirmeye yönelik görüşleri	52
Şekil 3.9. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördüğü endüstri meslek lisesinde sosyal etkinliklerin düzenlenme durumu ve yeterliliğe yönelik görüşleri	52
Şekil 3.10. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördüğü endüstri meslek lisesinde düzenlenmesini istedikleri sosyal faaliyetlere yönelik görüşleri	53
Şekil 3.11. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördüğü endüstri meslek lisesi bünyesinde aynı anda düzenlenen geziler hakkındaki görüşleri	54

Şekil	Sayfa
Şekil 3.12. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördüğü endüstri meslek lisesindeki kütüphaneden yararlanmasına yönelik görüşleri	54
Şekil 3.13. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümleri tercih nedenlerine yönelik görüşleri	56
Şekil 3.14. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlerinde en çok zorlandıkları derslere yönelik görüşleri	56
Şekil 3.15. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlerinde uygulamalı derslere seveerek ve isteyerek katılmalarına yönelik görüşleri	57
Şekil 3.16. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümde atölyenin durumuna yönelik görüşleri.....	57
Şekil 3.17. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümün atölyelerindeki güvenlik sisteminin yeterliliğine yönelik görüşleri	58
Şekil 3.18. Birinci sınıf öğrencilerinin Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazabilme yeterlik durumları.....	58
Şekil 3.19. Birinci sınıf öğrencilerinin hesaplama yapabilme yeterlilik durumları	59
Şekil 3.20. Bölümlere göre, birinci sınıf öğrencilerinin okulunu ve bölümlerini kendi istekleriyle kayıt yaptırma durumları	60
Şekil 3.21. Birinci sınıf öğrencilerinin okul ve bölümlerini tercih etmede ailelerinin etkili olma durumu	60
Şekil 3.22. Bölümlere göre, birinci sınıf öğrencilerin bölümlerini seçmede iş alanının geniş olmasının etkili olup olmadığının karşılaştırılması	61
Şekil 3.23. Bölümlere göre, birinci sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarının çevre düzenlemesi hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması	63

Şekil	Sayfa
Şekil 3.24. Bölümlere göre, birinci sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarında düzenlenen sosyal etkinliklerin yeterliliği hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması	64
Şekil 3.25. Bölümlere göre, birinci sınıf öğrencilerin kütüphaneden yararlanma alışkanlıklarının karşılaştırılması	64
Şekil 3.26. Bölümlere göre, birinci sınıf öğrencilerinin bölümlerini tercihlerinde etki eden faktörlerin karşılaştırılması	66
Şekil 3.27. Bölümlere göre, Birinci sınıf öğrencilerin en çok zorlandıkları derslerin karşılaştırılması	66
Şekil 3.28. Bölümlere göre, Birinci sınıf öğrencilerin meslek dersi öğretmenleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması	67
Şekil 3.29. Birinci sınıf öğrencilerinin bölümlerindeki kültür dersi öğretmenleri hakkındaki görüşlerin karşılaştırılması	67
Şekil 3.30. Birinci sınıf öğrencilerinin uygulamalı derslere severek ve isteyerek katılma durumlarının karşılaştırılması	68
Şekil 3.31. Bölümlere göre, Birinci sınıf öğrencilerin Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazabilmelerinin karşılaştırılması	68
Şekil 3.32. Bölümlere göre, Birinci sınıf öğrencilerin hesap yapabilmelerinin karşılaştırılması	69
Şekil 3.33. Üçüncü sınıf öğrencilerin EML dışında farklı bir okulda okumayı isteme durumları	71
Şekil 3.34. Üçüncü sınıf öğrencilerin EML dışında farklı bir okulda okumayı isteme durumları	72
Şekil 3.35. Üçüncü sınıf öğrencilerin bölümlerini tercih etme sebepleri	72
Şekil 3.36. Üçüncü sınıf öğrencilerin meslek dersi öğretmenleri hakkındaki görüşleri	73
Şekil 3.37. Üçüncü sınıf öğrencilerin kültür dersi öğretmenleri hakkındaki görüşleri	73
Şekil 3.38. Üçüncü sınıf öğrencilerin atölyede kullandıkları takım, tezgah ve cihazların yenilikleri hakkındaki görüşleri	74

Şekil	Sayfa
Şekil 3.39. Üçüncü sınıf öğrencilerin atölyelerinde kullandıkları makine ve teçhizatların teknolojiyle uyumluluk durumu.....	75
Şekil 3.40. Üçüncü sınıf öğrencilerin okullarındaki güvenlik tedbirleri hakkındaki görüşleri	75
Şekil 3.41. Üçüncü sınıf öğrencilerin okullarındaki sosyal etkinlik durumuna yönelik görüşleri	76
Şekil 3.42. Üçüncü sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri EML bünyesinde aynı anda farklı yerlere düzenlenen gezi hakkındaki görüşleri	77
Şekil 3.43. Üçüncü sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri EML’nde almış oldukları eğitimin ÖSS için yeterlilik durumu.....	77
Şekil 3.44. Üçüncü sınıf öğrencilerin başka bir bölümde okumayı istemeleri hakkındaki görüşler.....	78
Şekil 3.45. Üçüncü sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerden farklı bir bölümde okumayı isteme sebepleri	78
Şekil 3.46. Üçüncü sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri EML’nde uygulamalı derslerinin yeterliliği hakkındaki görüşleri.....	79
Şekil 3.47. Üçüncü sınıf öğrencilerin en çok zorlandıkları derslere yönelik görüşleri	79
Şekil 3.48. Üçüncü sınıf öğrencilerin okullarında almış oldukları uygulamalı eğitimi endüstride kullanabilmeleri hakkındaki görüşler	80
Şekil 3.49. Üçüncü sınıf öğrencilerin staj yaptıkları işletmede ihtiyaçlara cevap verebilme nedenleri hakkındaki görüşle	80
Şekil 3.50. Üçüncü sınıf öğrencilerin okul sonrası hafta içi ve hafta sonu çalışma durumu	82
Şekil 3.51. Üçüncü sınıf öğrencilerin yaz tatilleri hakkındaki görüşleri	82
Şekil 3.52. Üçüncü sınıf öğrencilerin okullarındaki döner sermayede çalışma durumları hakkındaki görüşleri	83
Şekil 3.53. Üçüncü sınıf öğrencilerin döner sermayede çalışmak istememelerinin sebepleri	83

Şekil	Sayfa
Şekil 3.54. Üçüncü sınıf öğrencilerin hafta sonları kurslarına katılma durumları hakkındaki görüşleri.....	84
Şekil 3.55 . Üçüncü sınıf öğrencilerin mezun olduktan sonraki görüşleri	85
Şekil 3.56. Üçüncü sınıf öğrencilerin mezun olduktan sonra üniversitede okumayı isteme nedenleri	86
Şekil 3.57. Üçüncü sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası okumayı istedikleri fakülteler hakkındaki görüşleri.....	86
Şekil 3.58. Üçüncü sınıf öğrencilerin iş bulabilmek açısından üniversite mezunu olmanın gerekliliği hakkındaki görüşleri	87
Şekil 3.59. Üçüncü sınıf öğrencilerin kendilerini mesleki açıdan başarılı bulmaları hakkındaki görüşleri.....	87
Şekil 3.60. Üçüncü sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri EML'ne ilk kayıt yaptırırken beklentilerinin gerçekleşmesi hakkındaki görüşleri	88
Şekil 3.61. Üçüncü sınıf öğrencilerin Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazabilme yeterlilik durumları	88
Şekil 3.62. Üçüncü sınıf öğrencilerin matematiksel hesap yapabilme yeterlilik durumları.....	89
Şekil 3.63. Bölümlere göre 3. sınıf öğrencilerin bölümlerine göre farklı bir okulda okumayı isteme durumları.....	92
Şekil 3.64. Bölümlerine göre 3. sınıf öğrencilerin EML'den farklı bir okulda okumayı isteme durumlarının karşılaştırılması	92
Şekil 3.65. Bölümlerine göre, 3. sınıf öğrencilerin okudukları bölümleri tercih etme sebeplerinin karşılaştırılması.....	93
Şekil 3.66. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin okullarındaki güvenlik sistemleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması	94
Şekil 3.67. Bölümlerine göre, 3. sınıf öğrencilerin okullarında düzenlenen sosyal etkinliklerin yeterlilik durumunun karşılaştırılması	95

Şekil	Sayfa
Şekil 3.68. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin aynı anda teknik gezi ve piknik düzenlendiğinde tercihlerinin karşılaştırılması.....	95
Şekil 3.69. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin okullarında aldıkları eğitimin ÖSS için yeterlilik durumunun karşılaştırılması	96
Şekil 3.70. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin farklı bölümde okumayı isteme durumlarının karşılaştırılması	97
Şekil 3.71. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin bölümlerinden farklı bir bölümde okumayı istememe durumlarının karşılaştırılması	97
Şekil 3.72. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin zorlandıkları derslerin karşılaştırılması	99
Şekil 3.73. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin okullarında aldıkları uygulamalı eğitimin staj yaptıkları işletmenin ihtiyaçlarını karşılamadaki yeterlilik durumlarının karşılaştırılması	99
Şekil 3.74. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin staj yaptıkları işletmedeki başarı durumlarının sebeplerinin karşılaştırılması	100
Şekil 3.75. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin okul sonrası çalışma durumlarının karşılaştırılması.....	101
Şekil 3.76. Bölümlere göre,3. sınıf öğrencilerin yaz tatillerini değerlendirme durumlarının karşılaştırılması	101
Şekil 3.77. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin döner sermayede çalışma durumlarının karşılaştırılması.....	102
Şekil 3.78. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası neler yapmayı istediklerinin karşılaştırılması	103
Şekil 3.79. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerden üniversitede okumayı isteyenlerinin neden üniversitede okumayı istediklerinin karşılaştırılması	104
Şekil 3. 80. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerden üniversitede okumak isteyenlerin fakülte tercihlerinin karşılaştırılması	105
Şekil 3.81. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin iş bulmak için üniversite mezunu olunmasının önemi hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması	106

Şekil	Sayfa
Şekil 3.82. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin kendilerini mesleki açıdan yeterli bulma durumlarının karşılaştırılması	107
Şekil 3.83. Bölümlere göre 3. sınıf öğrencilerin okullarına ilk kayıttaki beklentilerinin gerçekleşme durumunun karşılaştırılması	108
Şekil 3.84. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası mesleklerini devam ettirmeyi isteme durumlarının sebeplerinin karşılaştırılması	109
Şekil 3.85. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazabilmelerinin karşılaştırılması	110
Şekil 3.86. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin doğru hesaplama yapabilmelerinin karşılaştırılması	110

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklama
AL	Askeri Liseler
AML	Anadolu Meslek Liseleri
ANL	Anadolu Liseleri
AÖL	Açık Öğretim Liseleri
APK	Araştırma ve Planlama Kurulu
Ar-Ge	Araştırma ve Geliştirme
ATL	Anadolu Teknik Liseler
ÇMTE	Çıracılık ve Mesleki Teknik Eğitim
ÇPL	Çok Programlı Liseler
EML	Endüstri Meslek Lisesi
FL	Fen Liseleri
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
L(RGÖYL)	Lise(Resmi Günlerde Öğretim Yapan Liseler)
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
METGE	Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme
MTE	Mesleki ve Teknik Eğitim
MTEMRKZ	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi
MYO	Meslek Yüksek Okulu
OECD	Uluslar Arası Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OSANOR	Okul-Sanayi Ortaklığı
ÖAL	Özel Anadolu Liseleri
ÖFL	Özel Fen Liseleri
ÖSYS	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı

Kısaltmalar**Açıklama****SPSS**

The Statistical Packet for The Social Sciences

TL

Teknik Liseler

TOBB

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

YDAPL

Yabancı Dil Ağırlıklı Program Liseleri

YDEYÖL

Yabancı Dil Eğitimi Yapan Özel Liseler

1.GİRİŞ

Bu bölümde; problemin durumu, çalışmanın amacı ve önemiyle ilgili araştırmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Problem

Nitelikli insan gücünü yetiştirmede en önemli görevi üstlenen Mesleki ve Teknik Eğitim Okullarından mezun öğrencilerin, istihdam edilebilmesi için, gelişen teknolojiyle değişen yeni istihdam alanlarının ihtiyaç duyduğu teknik elemanların eğitimi, ülkenin gelişmesinde önemli etkenlerden biridir. Bu durumun öneminin kavrandığı gelişmiş ülkelerde mesleki ve teknik eğitim, ülke gençlerinin büyük oranının gördüğü eğitim sürecidir. Örneğin Almanya'da öğrencilerin % 80'i mesleki teknik eğitim görürken, bu eğitim sürecine yönlendirme, ilköğretim sonrası sınıf öğretmeni ve okul yöneticisi tarafından hazırlanan tavsiye doğrultusunda yapılır.

Avrupa Birliği'nde MTE'nin modelinde kurumlar arası ilişkilerde esneklik, otokontrol ve geri besleme mekanizmalarının, sistem içinde boşluk oluşturmayacak şekilde düzenlenmeye çalışılmaktadır.

Türkiye'de ise ilköğretim sonrası öğrencilerin MTE'yi niçin tercih ettikleri veya ilköğretim sürecinde planlı bir yönlendirmenin yapıp yapılmadığı konusunda yapılmış mevcut bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte, gerek kalkınma planlarında ve gerekse eğitim şura kararlarında MTE'nin önemi vurgulanmasına rağmen, özellikle MTE'nin Teknik Eğitim boyutunda bu tezin sorgulamasını yaptığı çeşitli sebeplerden dolayı Teknik Eğitimde kalitenin düştüğü, nitelikli öğrencilerin teknik eğitimi tercih etmediği gibi somut problemlerden bahsedilmektedir. Ancak, bu problemlerin bilimsel zeminlerde sorgulanması konusunda yapılmış geniş kapsamlı bir araştırma veya çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de ilköğretim sonrası teknik eğitime öğrenci yönelimini etkileyen faktörleri, öğrencilerin teknik eğitimi tercih sebeplerini ve EML’ndeki öğrenim süreçlerinde karşılaştıkları problemlerle, EML’ne ve bölümlerine bakış açılarını somut olarak değerlendirmektir.

Mesleki ve teknik eğitim

Eğitim, toplumların gelişmesini sağlayan en önemli süreçlerden biridir. Bir ülkenin kalkınması; o ülkede yaşayan insanların çağdaş ve yeni teknolojilerin kullanıldığı planlı, bilinçli ve çok seçenekli eğitim süreçlerinden yeterince yararlanmasıyla mümkün olabilmektedir.

Eğitimin tanımını; “bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir” şeklinde yazabiliriz [1].

Eğitimin önemli bir boyutu olan mesleki ve teknik eğitim, oldukça farklı mesleki alanlarda ve karmaşık yapıdadır. Mesleki teknik eğitimin en önemli görevi istihdam dünyasına iş gücü yetiştirmektir. Görev yapacak iş gücünde aranan nitelikler ise farklılık göstermektedir. Çünkü, bilgi çağı, mal ve hizmet üreten iş gücünde aranan beceri düzeyini ve sorumluluğunu artırmış bulunmaktadır [2].

Etkili düşünme yeteneği geliştirmek için bireyin, düşünme gereci olarak kullanılacak bilgileri açık ve kesin olarak görebilmesi gerekmektedir. Mesleki ve teknik eğitim, belirli bir problem üzerinde düşünmek için tekrar olanağı sağlar ve bu düşünme sürecinde bilgiler açıkça görülebilir. Çünkü bu bilgileri, öğrenciler yaşantılarında doğrudan uygulama olanağı bulur [3].

Mesleki ve teknik eğitim, üretici insan yetiştirmeyi, iş ile birey arasında uyum sağlamayı amaçlar. Mesleki eğitimde iş, birey ve eğitim sürekli etkileşim halindedir. İş, bilimsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda değişken bir

yapıdadır. İş yaşamındaki değişiklikler meslek eğitimini de doğrudan etkilemekte, bu durum ise mesleki ve teknik eğitim sisteminin dinamik bir yapıda olmasını gerektirmektedir.

Geleceğin nitelikli işgücünü yetiştirmeyi amaçlayan mesleki ve teknik eğitimde geniş tabanlı, mesleki yeterliliklere dayalı, yenilenen ya da değişen mesleklere yönelik biçimde, öğrencilerin sürekli eğitimi için temel oluşturulmalıdır.

Geniş tabanlı mesleki ve teknik eğitim, değişim sürecinin dinamikliğini taşıyan ve daha karmaşık yapıda bulunmaya başlayan meslekler için de uygun görülmektedir. Çünkü öğrenmeyi bilme kavramına sahip, esnek becerilerle donanmış iş gücüne duyulan ihtiyaç artmaktadır. Bu nedenle geniş taban kavramı, yoğunlaştırılmış bilgiye dayalı olup, bu bilgiyi farklı durumlarda kullanma becerisini ifade etmektedir. Geniş taban kavramı, mesleki ve teknik eğitim ile genel eğitim arasındaki ilişkiyle ilgili kuşkuları da ortadan kaldırmaktadır [4].

Türkiye’de MTE’nin tarihçesi ve hukuki yapısı

Ülkemizde MTE 19. yy’ a kadar Loncaların sorumluluğunda çıraklık sistemi ile yürütülmüştür. Çıraklar Loncalara alınırken Ahilikte olduğu gibi, kendilerinden bir yol atası ile iki de yol kardeşi bulması istenirdi. Ahi Birlikleri’nde sosyo-ekonomik fonksiyonların öncelik kazanmasına bağlı olarak yamak, çıraklık, ustalık, kalfalık, yiğitbaşılılık ve kethüdalık (Ahi Babalık) statüleri ortaya çıkmıştır. Ahi Birliklerinde hiyerarşik açıdan temel statü çıraklıktır. Çıraklıkta herhangi bir sanata girmek isteyen gencin, o sanatın çırak çalıştırma hakkına sahip ustalardan birinin yanına yardımcı olarak verilmesi ile başlanması ve çırak adayının Ahi ahlakının öngördüğü üstün niteliklere sahip olması, ona aynı meslekte çalışan iki çırağın (yol kardeşi) tanıklık etmesi esasları benimsenmiştir. Ahi birliklerinde çıraklık, her

sanatta o sanatın özelliklerine göre değişen sürekli bir görev niteliği tanımıştır [5].

19. yy'ın başlangıcında batılı ülkelerdeki tekniğin, diğer bilim dalları ile birlikte ilerlemesi ve bunların endüstrileşmeye uygulanması, sosyal hayatta önemli değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. Batıda, endüstri devriminin gelişmesi, ülkemizde etkisini, Lonca teşkilatının içinde bulunan sanat ve ticaret düzenlerini bozarak ve o zamana kadar loncalarda devam etmekte olan mesleki eğitim hizmetlerinin okul disiplini içinde yürütülmesini zorunlu hale getirerek göstermiştir [6].

Cumhuriyet döneminde ülke ekonomisi tarıma dayalı hantal bir yapı ve henüz sanayileşme sürecine girmiş bir görünüm içindedir. Bu dönemde eğitimin, ülkenin sosyal ve ekonomik gelişimindeki önemi çok iyi anlaşılmakla beraber savaşlar ve çeşitli ekonomik güçlükler nedeniyle mesleki teknik eğitim sadece ekonomik kalkınma planlarına paralel olarak gerekli insan gücünü hazırlayıcı nitelikte bir inceleme ve gelişme konusu olarak ele alınmıştır. MTE'de bu dönemde görülen başlıca gelişmeler:

- 1) Uzman çalışmaları
- 2) Öğretmen yetiştirme
- 3) Örgütlenme
- 4) Planlı gelişim olmak üzere 4 grupta toplanır [7].

Bu dönemlerde Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatında Mesleki ve Teknik Öğretim konularıyla ilgilenen bir daire kurulamamıştır. Bu sebeple, 1926 yılında Mesleki ve Teknik Öğretim önce İlköğretim dairesi, daha sonra da Yüksek Öğretim Dairesi bünyesinde yer almıştır. 1927'de de Yüksek ve Mesleki Öğretim Genel Müdürlüğü haline getirilmiştir. Aynı yıl 1502 sayılı yasa ile teknik okulların program, araç-gereç, öğretmen yetiştirme ve istihdam sorumluluğu Milli Eğitim Bakanlığı'na verilmiştir. Bu dönemden sonra MTE'nin hızla yayıldığı ve meslek okullarının arttığı

görülmüştür.1930'lu yıllardan itibaren MTE'de yaşanan hukuki ve yapısal düzenlemeleri 5 Haziran 1986 tarihli 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu ve 16 Ağustos 1997 tarihinde kabul edilen ve 18 Ağustos 1997 tarihli Resmi Gazete 'de yürürlüğe giren 4306 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ve Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanununa gelinceye kadar aşağıdaki kronolojik sırada inceleyebiliriz;

- 22.06.1933'te 2287 sayılı kanun ile Milli Eğitim Bakanlığı'nda Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

- 1935 yılından itibaren 2765 sayılı kanunla, okulların masrafları devlet tarafından karşılanmaya başlamıştır.

- Yapılan çalışmalar sonunda hazırlanan programın gerçekleştirilebilmesi için 30 Mart 1950'de 5642 sayılı kanunla, 1960 yılına kadar sarf edilmek üzere, on yıllık devre için bakanlık emrine 75 milyon ödenek verilmiştir [5,6].

- 1941 yılında Bakanlık Merkez Teşkilatı'nı düzenleyen 2287 sayılı kanunun birinci maddesi 4113 sayılı kanunla değiştirilerek, mesleki ve teknik eğitim müsteşarlık seviyesinde yeniden düzenlenmiştir. Böylece 1927'den önce merkez teşkilatı tarafından sayıları dahi bilinmeyen mesleki ve teknik okullar 1941 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatında Müsteşarlık seviyesinde temsil edilme imkanı bulmuştur.

- 4113 sayılı "Maarif Vekaleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkındaki 2287 Numaralı Kanuna göre Milli Eğitim Bakanlığı'nda iki müsteşarlık vardır. Birincisi mesleki ve teknik eğitim işlerinin dışında kalan bütün işlerden, diğeri ise mesleki teknik işlerinden yetkili ve sorumlu görülmüştür [8].

- 1965 -1966 yılında Ankara da Erkek Teknik Öğretim Ağaç İşleri Olgunlaşma Enstitüsü açılmıştır. 1971–1972 yılından itibaren Enstitünün adı "Ağaç ve Metal İşleri Olgunlaşma Enstitüsü" olarak değiştirilmiştir.

- 1969–1970 öğretim yılında Teknisyen Okulları olarak açılan okullar, Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı hedefleri ve Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası kararı doğrultusunda 1973-1974 öğretim yılında; Teknisyen Okulları, Teknik Liselerine, Sanat Enstitüleri ise Endüstri Meslek Liselerine, Kız Enstitüleri de Kız Meslek Liseleri haline dönüştürülmüştür.

- 12 Eylül 1980'den sonra Milli Eğitim Bakanlığı, merkez ve taşra teşkilatı yeniden düzenlenmiş, 27 Şubat 1982'de 8/4334 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kaldırılarak bütün birimler tek bir Müsteşarlığa bağlanmıştır.

- MTE'nin bir sistem bütünlüğü içinde desteklenip geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla, 5 Haziran 1986 tarih ve 19139 Sayılı Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanun gereğince 1986-1987 öğretim yılından itibaren, bazı okul ve meslek alanlarında başlatılan ve 1987-1988 öğretim yılından itibaren ülkemiz genelinde yaygınlaştırılan Çıraklık ve Mesleki Eğitimi uygulamalarına devam edilmektedir.

- 18 Ağustos 1997'de yürürlüğe giren ve 5 Ocak 1961 tarihli ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na eklenen geçici madde ile "İlköğretimin 6, 7 ve 8. sınıf öğrenimini ortaöğretim kurumları bünyesinde yapmakta olanlar ile çıraklık eğitim merkezlerindeki öğrenciler, eğitimlerini bu kurumlarda tamamlarlar.

3308 sayılı kanuna göre MTE sisteminin amaçları şu şekilde belirlenmiştir;

- 1) Mecburi öğretimden sonra çeşitli sebeplerle örgün öğretim kurumlarına devam etmeyen veya bu öğretim kurumlarının çeşitli kademelerinden ayrılan gençleri düzenli çıraklık eğitiminden geçirmek,

- 2) Mesleki teknik okullardaki öğrencilerin becerilerini gerçek iş ortamında geliştirmelerine imkan vermek,

- 3) İstihdam için gerekli mesleki yeterliliklere sahip olmayan genç ve

yetişkinleri meslek kursları ile istihdama hazırlamak,

4) MTE hizmetlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için finansman kaynakları sağlamak,

5) MTE'yi araştırmalarla sürekli destekleyip geliştirmek,

6) İş hayatının MTE'nin planlama, geliştirme ve değerlendirme süreçlerine katılımını sağlamak,

7) MTE kurumlarındaki eğitim amaçlı üretim faaliyetlerini geliştirmek.

3308 sayılı kanun, çalışma yaşamından soyutlanmış ve yeterli donanımı olmayan bir ortamda yapılacak eğitimin yetersiz olduğu tespitinden yola çıkmıştır. Bu tespit sonucu öğrenciler mesleki ve teknik eğitim kurumlarında veya işletmelerin eğitim merkezlerinde teknik eğitime tabi tutulacaktır [9].

Türkiye'de mesleki teknik eğitimin kalkınma planları arasındaki yeri

Birinci beş yıllık kalkınma planında saptanan temel ilke ve politikalar

a) Mesleki Teknik Eğitim kurumlarından mezun olan teknik elemanların görev, yetki ve sorumlulukları yasalarla teminat altına alınmalıdır. Bu tedbir, teknik öğretimin manevi kalkınmasının temel şartıdır.

b) Orta öğretim çağındaki gençlerin büyük bir bölümü mesleki ve teknik eğitime yönlendirileceklerdir. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için, teknik öğretimi, çırak, kalfa ve ustalıktan teknisyenliğe dek tümünü sanayi ile bağlantılı olarak bir süreç geliştirilecek ve uygulamaya konulacaktır [10].

İkinci beş yıllık kalkınma planında saptanan temel ilke ve politikalar

a) Bütün eğitim kademelerinde mesleki teknik okulları çekici hale getirici çalışmalar yanında özellikle orta öğretim düzeyinde geliştirilecek programda yöneltme ve rehberlik çalışmaları ile insan gücü hedeflerine uygun bir öğrenci dağılımına çalışılacaktır [10].

b) Genel mesleki teknik eğitimin bütün kademelerinde ders programları arasında tek bir eğitim anlayışına uygun birlik sağlanacaktır [11].

Üçüncü beş yıllık kalkınma planında saptanan temel ilke ve politikalar

a) Eğitim sisteminin içinde, mesleki teknik eğitimin yeri sanayileşme ve üretim hedeflerinin insan gücü ihtiyaçlarına uygun çağdaş teknikleri iyi kavramış, üretim sürecine hemen uyabilen ayrıca üretim sürecinin geliştirilmesinde katkıda bulunabilen elemanlar yetiştirmek olacaktır.

b) Uzun dönemli insan gücü ihtiyaçlarında beliren büyük sayısal açıklar ve nitelik sorunu, örgün ve yaygın eğitim sisteminin mesleki teknik eğitime yönelmesi gereğini ortaya koymaktadır [12].

Dördüncü beş yıllık kalkınma planında saptanan temel ilke ve politikalar

a) Mesleki - Teknik Liseler üretim sürecinin orta düzey nitelikli insan gücü gereksinimine cevap verecek biçimde, endüstrinin gereksinim duyduğu alanlardaki programları içerecek ve bu amaçla hem kız hem de erkek öğrenciler yetiştirilecektir.

b) Öğretmenlerin eğitim sürecine daha verimli katkıda bulunabilmelerini sağlamak, öğretmenlik mesleğine katılımı özendirmek amacıyla istihdam koşullarının iyileştirilmesi ve özellikle mesleki bilgi birikimlerini sürekli olarak yenileyebilmeleri sağlanacaktır [13].

Beşinci beş yıllık kalkınma planında saptanan temel ilke ve politikalar

Mesleki teknik liseler yükseköğretim önünde yığılmayı önlemek, ihtiyaç duyulan insan gücünü yetiştirmek, çalışma hayatına kısa yoldan atılmayı sağlamak için genel liselere tercih edilen öğretim türü olacaktır. Bu nedenle

beşinci plan döneminde mesleki teknik liselerde amaç, kalkınmanın gerektirdiği sayı ve nitelikte ara insan gücünü, diğer bir ifadeyle nitelikli usta ve teknisyeni yetiştirmek, gençleri hayata ve yüksek öğrenime hazırlamak için gerekli program ve yapı değişikliğini gerçekleştirmektir [14].

Altıncı beş yıllık kalkınma planında saptanan temel ilke ve politikalar

a) Örgün meslek eğitim mezunlarının iş gücü piyasasına daha fazla oranda katılmaları için özendirici düzenlemeler yapılacaktır.

b) Ekonominin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara insan gücünün yetiştirilmesinde mesleki teknik eğitime öncelik verilmesi temel ilkedir. Yükseköğrenime devam etmek isteyen mesleki teknik lise mezunlarının kendi branşlarında bir yükseköğretim kurumuna yönlendirilmeleri özendirilecek düzenlemeler yapılacaktır [15].

Yedinci beş yıllık kalkınma planında saptanan temel ilke ve politikalar

a) Gelişen toplumumuzun, yaşadığımız teknoloji çağının ve günümüzde gözlenen globalleşme ve entegrasyon süreçlerinin ortaya çıkardığı yeni ihtiyaçlar, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde bilgi kadar, hatta ondan daha fazla doğrudan mesleğe yönelik beceri, iş teknikleri ve çabuk uyum yeteneği gibi yeni donanımları ön plana çıkartmakta, bu ise genel eğitimin içinde ve yanında çok tutarlı ve yeni bir meslek eğitimi yapılanmasını zorunlu kılmaktadır. Meslek eğitiminin yeniden yapılanmasında temel ilke, iş yeri - okul bütünlüğüne dayalı ve ehliyet kazandırıcı bir meslek eğitimi sisteminin, örgün ve yaygın eğitimin her kademesinde uygulanmasını temin etmek olacaktır.

b) Orta öğretimden üniversiteye yönelme sürecini yeniden düzenleyebilmek, üniversite önündeki aşırı yığılmayı önlemek ve ülkemizin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara insan gücünü yetiştirebilmek amacı ile yüksek

öğretim öncesinde ve orta öğretim kademesinde yoğun şekilde faaliyet gösteren özel dershanelerin mesleki ve teknik eğitime yönelmeleri ve uygun olanların orta öğretim ve yüksek öğretim kurumu oluşturmaları desteklenecektir.

c) Öğretmenlik mesleği cazip bir meslek haline getirilmeye çalışılacak, öğretmen yetiştirme düzeni lisans sonrası eğitim akademileriyle mesleki eğitimleri verilmek üzere yeniden yapılandırılacaktır [16].

Sekizinci beş yıllık kalkınma planında saptanan temel ilke ve politikalar

a) Mesleki ve teknik örgün ve yaygın eğitim ile ekonominin insan gücü ihtiyaçları arasındaki uyumun geliştirilmesinin gerekliliği,

b) Örgün ve yaygın mesleki-teknik eğitime ağırlık verileceği, orta öğretimde mesleki-teknik eğitimin payının araştırılacağı, üniversitelere giriş sınavlarında normal liseler ile meslek ve teknik lise mezunları arasındaki farklı değerlendirmelerin kaldırılarak, mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaşmasının teşvik edileceği, mesleki-teknik eğitim programlarının meslek standartlarına dayalı olarak yapılmasının sağlanacağı ve çalışma hayatı ile işlevsel işbirliğinin geliştirileceği, belirtilmektedir [17].

MTE' in yeniden yapılandırılması için on altıncı milli eğitim şura kararları

On altıncı Milli Eğitim Şurasında alınan kararlara bakıldığında; Mesleki Teknik Eğitimin Orta Öğretim Sistemi bütünlüğü içinde ağırlıklı olarak yeniden yapılandırılmasıyla ilgili alınan bazı önemli kararlar aşağıda belirtilmiştir.

– (Madde 3) Sistemde programların, diploma ve çeşitli sertifikalara götürecek şekilde, geniş tabanlı ve modüler esasa göre düzenlenmesinin gerekliliği; bu düzenlemelerde, gerekli koşulları karşılamak kaydı ile, yatay ve dikey geçişlerin, program bütünlüğü içinde, lisans üstü eğitimi de kapsayacak

bir perspektifle ele alınacağı,

– (*Madde 4*) Sistemin, yönetim ve finansman dahil, planlamadan program geliştirme, uygulama ve değerlendirmeye kadar, her aşamasında, işveren ve işçi kuruluşları, akademik ve araştırma kurumları, meslek kuruluşları, öğrenci-öğretmen-veli temsilcileri, sivil toplum örgütleri vb. tüm ilgili kurum ve kuruluşların aktif şekilde karar sürecine katılmalarının sağlanmasının gerekliliği; bu bağlamda, mesleki ve teknik eğitim programı ile ilgili yerel yapılandırmanın güçlendirileceği,

– (*Madde 15*) Orta öğretim programlarının bilgi ve teknoloji çağının gereklerine uygun olarak tümüyle gözden geçirilmesinin gerekli olduğu, bu konudaki çağdaş yönelimlerin dikkate alınmasının gerekliliği; buna göre, mesleki orta öğretimde yalnızca bir meslekte derinliğine beceri öğretimini temel alan geleneksel yaklaşımın terk edilmesi gerektiği, bunun yerine konuya; bilgi, teknoloji ve uygulama olmak üzere üç ana boyut açısından bakılarak, mesleki eğitimin başlangıç modüllerinin, teknoloji eğitimi bağlamında ortak tabanlı yeterliklerin geliştirilmesinin temel alınacağı,

– (*Madde 19*) Gereksinimler düşünülerek mesleki eğitim programlarında, işletmelerde ve yüksek okullarda eğitimi yapılacak olan mesleklerin; (1) Ana gruplar, (2) Meslek alanları, (3) Uzmanlık alanları olarak belirlenmesi gerektiği, bu sıralanışta, geniş tabanlı bilgi, beceri ve tutumların oluşturduğu ortak tabandan mesleki beceri ve uygulamaya doğru bir gidişin söz konusu olacağı,

– (*Madde 21*) Meslek eğitiminde beceri eğitimi ve iş deneyimlerinin standartlara uygun işletmelerde kazandırılmasının esas alınması gerektiği ayrıca, iş yaşamının yetişmiş uzmanlarının da eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanmasında görev almalarının sağlanacağı,

– (*Madde 23*) Bu amaçla bilgi ve iletişim teknolojilerine ağırlık verileceği,

Eğitim sorunlarını çözüme kavuşturmak için bölgesel düzeyde eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi kaçınılmazdır. Belirlenen eğitim ihtiyaçlarının ise eğitim programlarına yansıtılması gerekmektedir. Mesleki ve teknik eğitimden mezun olan öğrencilerin istihdamları için okullarda uygulanan programlar bölgesel düzeydeki ihtiyaçlara yönelik, güncel, esnek, yatay ve dikey geçişlerin olduğu bir yapıda düzenlenmelidir.

Mesleki ve teknik eğitimde sosyal taraflar ve eğitim kurumları arasında eş güdüm konularında sorunlar çözümlenmeli, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim kurumları mesleki ve teknik eğitim programları şeklinde yeniden yapılandırılmalıdır. Mesleki ve teknik eğitimde meslek tanımları, meslek standartları, ölçme-değerlendirme ve belgelendirme sistemi oluşturulmalıdır. Sürekli eğitim olanakları mesleki eğitimin bir parçası olarak tamamlayıcı nitelikte görülmelidir [17].

Türkiye’de MTE sisteminin yapısı

Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı, vasıflı insan gücü ve kıdemli teknisyen düzeylerinde teknik, meslek ve ticari eğitimin sağlanmasını da içeren, yüksek öğretime kadar olan bütün eğitim düzeylerinin kontrolünden, koordinasyonundan ve revizyonundan sorumludur. Milli Eğitim Bakanlığı, diğer bakanlıklara ya da sektöre bağlı kurumların müfredatını ve yönetmeliklerini onaylar. Ancak müfredat söz konusu olduğunda Talim ve Terbiye Kurulunun bütün değişiklikleri onaylaması gerekir [18].

MTE veren okulların merkezi yönetiminden MTE Müsteşar Yardımcısı sorumludur. Müsteşar Yardımcısına bağlı genel müdürlükler;

- 1) Erkek Meslek ve Teknik Öğretim
- 2) Kız Teknik Öğretim
- 3) Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlükleri’dir.

Türkiye’de MTE sisteminin yürütülmesinde MEB haricinde Tarım Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı gibi bakanlıklarda görev almaktadır. Vasıflı işçilerin eğitimi konusunda her iki bakanlık da ortaokulu bitiren öğrencilere eğitim vermektedir. Ancak 4306 sayılı Kanun ile beraber ilköğretimin altı, yedi ve sekizinci sınıf öğrenimini ortaöğretim kurumları bünyesinde yapmakta olanlar ve çıraklık eğitim merkezlerindeki öğrenciler, eğitimlerini bu kurumlarda tamamlarlar. 1997-1998 ders yılı başından itibaren bu sınıflara hiçbir Resimde öğrenci alınmaz. Dolayısıyla ortaokul kurumlaşması sona ermiş bulunmaktadır. Bu durumda MTE açısından meslek okullarının orta kısımlarında eğitim son bulmuştur.

Ortaöğrenimi de içeren uygulamalara bakacak olursak;

Meslek lisesi öğrencileri okulda kurumsal ders görür ve temel eğitim alırlar ve ikinci ve üçüncü yıllarında eğer eğitim yerleri uygunsa pratik eğitim amacı ile haftada üç gün sanayi işletmelerine giderler. Elliden fazla işçisi olan şirketler, meslek okulu öğrencilerine beceri eğitimi sağlamak zorundadır. Ama şirketlere giden öğrencilerin sayısı, şirketteki işçilerin % 5’inden az % 10’undan çok olmamalıdır [18].

Meslek liseleri, imam-hatip liseleri hariç ortaokula dayalıdır ve başlıca iki türdür. Birincisi mesleğe hazırlayan liselerdir. Bunlar Milli Eğitim Bakanlığına bağlı üç yıl süreli Mesleki ve Teknik Öğretim Liseleri ile diğer bakanlıklara bağlı Meslek Liseleridir. İkincisi, hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayan 4 yıl süreli teknik liseler ile imam-hatip liseleridir [19].

Endüstriyel teknik öğretim yapan okul ve kurumlar, Erkek Meslek ve Teknik Öğretim, Kız Meslek ve Teknik Liseleri, Ticaret ve Turizm Meslek Liseleri ve Din eğitimi veren liseler olarak dört grupta incelenebilir [20].

Erkek Meslek ve Teknik Öğretim veren okullar Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü’ne bağlı olarak örgün ve yaygın endüstriyel teknik eğitim

vermektedirler. Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı endüstriyel teknik öğretim yapan okul ve program türleri EK-3'te gösterilmektedir [21].

Söz konusu ortaöğretim kurumlarında verilen eğitim programlarının konu başlıkları şu şekildedir [22].

- Bilgisayar ve Bilgisayar Nümerik Kontrol (CNC)
- Elektrik- Elektronik- Tıp Elektroniği- Endüstriyel Elektronik
- Gazetecilik
- İnşaat - Kalıp
- Makine - Makine Ressamlığı - Motor - Kimya - Petrokimya
- Radyo - TV, Telekomünikasyon - Matbaa
- Tekstil
- Uçak Bakımı ve Elektroniği - Uçak Motorları
- Yapı ressamlığı - Grafik Sanatları - Plastik Sanatlar - Çinicilik ve Seramik - Süsleme Taşçılığı
- Tesviye
- Mobilya ve Dekorasyon
- Harita ve Kadastro
- Ayakkabıcılık
- Boya - Apre
- Deri Konfeksiyon - Deri Teknolojisi
- Dokuma - Konfeksiyon - Oplik
- Çay Teknolojisi
- Değirmencilik
- Kuyumculuk
- Kütüphanecilik
- Metal İşleri - Metalurji
- Su Ürünleri
- Soğutma ve İklimlendirme [19].

MTE sistemi içinde yer alan Meslek Yüksekokulları Yüksek Öğrenim

Kurulu'nun (YÖK) idaresi altında eğitimlerine devam etmektedirler. Özellikle son yıllarda öğrenci sayılarında artış gözlenmektedir. İki yıllık Meslek Yüksekokullarında öğrenci sayısı 1983'de 34 560 iken, 1993 yılında 84 040, 1998 yılında 202 723, 2002'de ise 262 649'a yükselmiştir (Bkz. EK-4) [23].

Meslek Yüksekokullarının nitelikli öğretim elemanı ihtiyacını karşılamak ve ders programları ile öğretim araç ve gereçlerini geliştirmek için Dünya Bankasından sağlanan kredilerden yararlanılmaktadır. Meslek Yüksekokulları, eğitim sistemine ön lisans düzeyinde ve yüksek tekniker kademesinde öğrenci yetiştirerek hizmet vermektedir. Meslek Yüksekokulları, 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Teknik Eğitim Kanunu gibi bir yasal düzenlemeye sahip değildir. Bu tür bir eğitimin yüksek vasıflı ve teknolojikli yoğun bir sistem içinde verilmesi şartı çok önemlidir. Bu şart da, bu tür bir "yüksek eğitim" için Okul - Sanayi yapılanmasını gerektirmektedir. Türkiye'de sayıları bu gün için yüzlerle ifade edilen Meslek Yüksekokulları göz önüne alındığında sürmekte olan Okul - Sanayi birlikteliklerinin ne derece yeterli olduğu tartışmaya açıktır. Meslek Yüksekokulları açısından bir diğer sorun, bazı orta dereceli okulların bile, yüksek teknolojikli teçhizat ve araç - gereç bakımından Meslek Yüksekokullarından daha nitelikli bir durumda bulunduğudır [19].

1993 ÖSYS Sınav sonuçları incelendiğinde bu sınavda bir yükseköğretim programına yerleştirilenlerin sayısının 98 521 olduğu, bunlardan 13 014'ünün (% 13,2) dört yıllık normal yükseköğretim programlarına, 49 254'ünün (% 50) Açık öğretim Fakültesinin programlarına, 36 253'ünün (% 36,8) ise iki yıllık meslek yüksekokullarına yerleştirildiği görülmektedir. Yükseköğretim programlarına yerleştirilen 98 521 kişiden 9 177'si (% 9,1) Kız Meslek Lisesi, 16 586'sı (% 16,8) ise Ticaret, Sekreterlik, Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi mezunlarıdır. 2003 yılında ÖYS okul türü ve programına göre yükseköğretime başvuran, yerleşen adaylar Çizelge 1.3'te gösterilmiştir (Bkz. EK-5) [22].

Mesleki ve teknik eğitime olan ihtiyaç

Toplumlarda sanayileşme ihtiyacı ile çok çeşitli alanlarda nitelikli insan gücü ne ihtiyaç duyulmaya başlandığı görülmektedir. Çeşitli sanayi kollarının ortaya çıkması bu alanlara yönelik teknik personele olan ihtiyacı da beraberinde getirmiştir.

Mesleki ve teknik eğitimdeki bireysel gereksinimler, daha çok bireysel farklılıklarla açıklanabilir. Bu farklılıklardan dolayı ortaya çıkan ihtiyaçları kısaca beş grupta sıralarsak;

1) On üç ve on sekiz yaşları arasındaki ve tam gün öğrenim gören orta öğretim öğrencilerinin, okullarını bitirdiklerinde bir işe girebilmelerini ve bu işte ilerleyebilmeleri için gerekli beceri ve davranışları kazandıracak programa ihtiyaçları vardır.

2) Orta öğretim sonrasında bireyler yüksek düzeyde mesleklere hazırlanma ve mesleklerinde ilerleme ihtiyaçları vardır.

3) İlk ve orta öğrenimini tamamlamadan okuldan ayrılmış veya iş hayatına atılmış bireyler için ileri bilgi ve beceri gerektirmeyen işlerden geçerli ve sürekli bir mesleğe hazırlanma olanağı tanıyan programa ihtiyaçları vardır.

4) Yetişkinlerin oluşturduğu ve çalıştıkları mesleklerde gelişme gereksinimi yaşayan bireylerin bilgi ve becerilerinin yenilenmesi için periyodik olarak mesleki gelişme programlarına katılma ihtiyaçları vardır.

5) Bedensel, zihinsel, sosyal ve psikolojik özürleri nedeniyle çalışamaz durumdaki ve mesleğini kaybetmiş bireylerin topluma kazandırılmaları için özel eğitim programlarına ihtiyaç vardır [23].

Sosyal boyut açısından bakıldığında ise;

1)Toplumda yaşayan bireylerin sosyal etkinliklere en geniş ölçüde katılması, toplumun işlerini paylaşmaları ve üretime katılması toplumların varlıklarını sürdürebilmeleri için gereklidir.

2) Bir işte çalışarak ekonomik bağımsızlığa kavuşan bireylerden oluşan bir toplumda refah ve güvence artacaktır.

3) Bireylerin veya grupların mesleki yeterliliklerini geliştirmede ve toplumsal iş birliğine katılmada mesleki ve teknik eğitimin sosyal başarısı ve mülkiyet duygusu kazandırdığı görülmektedir. Son derece önemli olan bu husus, bireyleri topluma yararlı kılarak, işsiz bireylerin toplum için zararlı olabilecek herhangi bir akıma bağlanmalarını önleyebilmektedir [7].

Ekonomik yönden ise;

- 1) İş gücü piyasasının ihtiyaçlarının karşılanması.
- 2) Üretimde verimlilik ve kalite artışının sağlanması .
- 3) İşsizliğin azaltılması.
- 4) Daha ucuz ve kaliteli mal ve hizmet üretilmesi.
- 5) İç ve dış pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi.
- 6) Kaynakların etkinlik, verimlilik ve rasyonellik esaslarına göre kullanılması.
- 7) Çağdaş teknolojinin izlenmesi yorumlanması, mal ve hizmet üretimine yansıtılması.
- 8) Hızlı, istikrarlı ve sağlıklı bir ekonomik kalkınmanın desteklenerek gerçekleştirilmesi.

Ulusal gereksinimler açısından ise;

- 1) Köyden kente göç edenleri gerekli bilgi ve becerilerle donatmak.
- 2) Gelişen teknolojiyle birlikte teknik insan gücü ihtiyacını karşılamak.
- 3) İşsizlik sorununu çözümlmeye katkıda bulunmak.
- 4) Doğal kaynakları daha iyi değerlendirmek.
- 5) Bireylerin üretim kapasitelerini arttırmak.
- 6) Tarımdan sanayiye geçişi kolaylaştırmak.
- 7) Öğrenimi güçleştiren ekonomik engelleri aşmak.
- 8) İşin ekonomik ve sosyal önemini tanıtmak.

9) El sanatlarının kalitesini yükseltmektir [24].

Türkiye’de yürütülen MTE faaliyetlerine örnekler ve MTE’nin finansmanı
Mesleki teknik eğitim faaliyetlerine örnekler

Türkiye’de MTE alanında tamamlanmış ve devam etmekte olan çeşitli programlar vardır. Mesleki Teknik Eğitimi geliştirme amacıyla yürütülen faaliyetler içinde en önemlilerden biri “Mesleki Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi (METGE) dir. METGE projesi, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından 12.03.1993 tarihinde yürürlüğe konmuştur.” Projenin süresi 5 yıldır. Birbirine bağlı 5 ayrı dilimden meydana gelmektedir. Projenin birinci dilimi 12 Nisan 1993 -31 Aralık 1993 tarihleri arasını kapsamaktadır.

1994 yılını kapsayan ikinci dilim ve 1995 yılını kapsayan üçüncü dilimde kapsama alınan okulların sayısı artmıştır. METGE projesi çalışmaları Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından finanse edilmektedir. Ancak 1995 yılından itibaren Dünya Bankası ile yapılan antlaşma gereğince yürütülen Yaygın Eğitim Projesinden belirli bir oranda desteklenmektedir”.

METGE projesinin amaçları şu şekildedir:

- Bölgesel düzeyde eğitim ihtiyaçlarını belirleme ve ihtiyaçları karşılayacak program geliştirme.
- Bilgisayar destekli öğretim, modüler ve bireysel öğretim gibi çağdaş eğitim teknolojilerini öğretime uygulama.
- Avrupa Birliği’nde uygulanan meslek standartlarını dikkate alarak öğretim sistemini geliştirme.
- Yazılı ve görsel eğitim kaynaklarını hazırlama.
- Öğrencileri, iş hayatını, teknolojiyi tanıyacak ve teknoloji üretecek şekilde yetiştirme.
- Kadının istihdam olanaklarını arttırma.
- Girişimci, kendi işini kuran bireyler yetiştirme ve yerel düzeyde parasal

kaynaklar oluşturma.

METGE projesinde okulların işlevlerini yerine getirebilmeleri için birçok kararın okul düzeyinde verilmesi zorunluluğu eğitici personelin yetiştirilmesini öncelikli konular arasına almıştır. 1995 yılında projenin tanıtılmasına yönelik koordinatör ve öğretmenlerin eğitimi çalışmalarına toplam 3193 eleman katılmıştır. İllerde yapılan eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilmek için okulların yeni meslek alanlarında eğitim hizmeti sunması gerekliliğini ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Bu durum, mevcut eğiticilerin yan alanlarda eğitilmesini de gündeme getirmiştir. Bu amaçla 1995 yılında, Elektronik, Satış Teknikleri, Grafik ve Fotoğrafçılık gibi alanlarda 200' den fazla kursiyerin katıldığı kurslar düzenlenmiştir [25].

Mesleki Teknik Eğitimi geliştirme amacıyla yürütülen faaliyetlerden biri de Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGEP) projesidir.

Türkiye uzun süredir iş gücünün niteliğini yükseltmek ve ekonominin tüm sektörlerinde istihdam imkanlarını artırabilmek için mesleki eğitim sistemini geliştirmeye çalışmaktadır. Bu aba, Türkiye'nin dünyanın önde gelen ekonomileri arasında rekabet edebilirliği ve Avrupa Birliği'ne giriş bağlamında daha da anlamlı hale gelmektedir.

Türkiye'nin bu alandaki çabalarını desteklemek amacıyla 1999 AB Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin MEDA fonlarından yararlandırılması kararlaştırılmıştır. Bunun sonucunda Türkiye, ekonomisinin iş gücü ihtiyaıyla, mesleki ve teknik okullarının ıktıları arasındaki boşluğu kapatabilmek amacıyla bazı proje fikirleri geliştirmiştir. Bu yöndeki ilk adım olarak, 4 Temmuz 2000 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti Hkmeti ile Avrupa Birliği arasında Türkiye'deki Mesleki Eğitim ve ğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) anlaşması imzalanmıştır.

Projenin Teknik Yardım Ekibi 30 Eylül 2002 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. MEGEP' in süresi beş yıldır; ilk altı ayı başlangıç dönemi, geri

kalan 4,5 yıllık süre ise uygulama dönemi olarak ayrılmıştır. Projenin toplam bütçesi 58,2 milyon Euro'dur; bunun 51 milyon Euro'luk kısmı AB tarafından sağlanan hibe, geri kalan 7,2 milyon Euro'luk kısmı ise Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin yerel katkısıdır.

MEGEP projesinin hedefleri şu şekildedir:

- Ulusal Yeterlilik Sisteminin oluşturulmasını da içeren bir ulusal reformun uygulanması yoluyla mesleki eğitim sisteminin nitelik ve uygunluğunun geliştirilmesi.
- Kamu kurumları, toplumsal ortaklar ve işletmelerin kurumsal kapasitelerinin ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde güçlendirilmesi.
- Reform sürecinin uygulanmasına yerel oyuncuların da dahil edilmesi yoluyla sistemin yerelleşme sürecinin hızlandırılmasıdır.

MEGEP projesinin görevleri ise şu şekildedir:

- Pilot kurumların seçilmesi.
- Projenin Yönetimi.
- Politika ve Strateji grubunun kurulması ve desteklenmesi.
- Mesleki eğitimin finansmanının gözden geçirilmesi ve tavsiye sağlanması.
- İş piyasasına ilişkin bilgilerin edinimi ve yayımına ilişkin yöntemin tespit edilmesi.
- Altı bölgede nitel iş piyasası taramalarının tasarlanması ve pilot uygulamalarının yapılması.
- Tarama sonuçlarının yayımı.
- Mevcut meslek standartlarının mikro projelerde denenmesi.
- Sonuçların ilgili kurumlara rapor edilmesi.
- Yeni usullerin ve standartların geliştirilmesi ve uygulanmasında ilgili kurumlara destek sağlanması.
- Eğitim standartlarının tasarlanması ve öğretim programlarında kullanımının denenmesi.

• Mesleki yeterliliklerin değerlendirilmesi, derecelendirilmesi ve belgelendirilmesi için bir kurum oluşturulması, personelin eğitilmesi ve ulusal bir çerçevenin uygulanması.

• Modüler yeterliliğe/çıktıya dayalı öğretim programlarının Ulusal Yeterlilik Sistemine uygun olarak tasarlanması, denenmesi ve izlenmesi .

• Genel ve mesleki eğitim arasındaki kavramsal bağların tanımlanması.

• Öğretme ve öğrenmede yer alan oyuncuların rol ve sorumluluklarının açıklığa kavuşturulması.

• Türkiye için alternatif Yaşam Boyu Öğrenme sistemlerinin ve mevzuatının incelenmesi.

• Türk vatandaşları için örgün eğitimin değişik kademelerinin Yaşam Boyu Öğrenme sistemiyle bütünleştirilmesi.

• Mesleki eğitim sisteminde uyumluluk ve şeffaflığı sağlayacak yeni bir kalite güvence sisteminin geliştirilmesi.

• Kalite mekanizmasının uygulanması sürecinde kilometre taşlarının tespit edilmesi ve denenmesi.

• Okul ve eğitim merkezi yöneticileri için yönetim tekniklerine ilişkin eğitimler düzenlenmesi.

• Her pilot kurumdan seçilen eğiticilerin, yeni öğretim programlarının ve eğitim yaklaşımının kullanımında önderlik etmeleri için eğitimler düzenlenmesi ve uygulanması.

• En iyi eğiticilerin, formatör olmak ve yaygınlaştırmayı sağlamak üzere eğitilmesi.

• Seçilmiş eğiticilerin yerel düzeyde mesleki eğitim reformunun değişim önderleri olmak üzere eğitilmesi.

• Mesleki eğitimin değişik düzeylerinde toplumsal ortakların sorumlulukları, danışma rolleri ve karar verme güçlerinin çözümlenmesi ve belirlenmesi.

• Genel Proje hedeflerine ilişkin kamuoyuna dönük bilgi geliştirilmesi.

• Bilginin paydaşlara çeşitli yollarla ulaştırılması.

• Mesleki eğitimde yönetim reformu konusunda anahtar grubun oluşturulması.

• Eğitim planlarının yapılması.

- AB ülkelerindeki mesleki eğitim kurumlarıyla ve okullarıyla ortaklık ve eşleştirme düzenlemeleri oluşturulması.
- Bölgesel teknik yardım ekibi kapasitesi geliştirilmesi.
- MEB'de Ulusal Mesleki Eğitim Bilgi Merkezi'nin kurulması.
- Yönetici ve idarecilerin yerelleşmiş kaynak tahsis sisteminde operasyonel özerklik konusunda eğitilmesi.
- Eğiticilerin öğretim programı tasarımcıları olarak eğitimi.
- Yerelleşmiş mesleki eğitim sisteminde eğitim yönetimi konusunda üst düzey MEB görevlilerinin eğitimidir [26].

Türkiye'de yürütülen MTE faaliyetleri arasında Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü bünyesinde uygulanmış çok çeşitli eğitim programları da mevcuttur. Bunlar arasında:

1) Halk eğitim merkezlerince yürütülen meslek kurslarına destek sağlamak, kursu bitiren kursiyerlere iş edinme, iş kurma, pazarlama ve piyasa araştırmasıyla ilgili bilgiler vermek, girişimcilik vasıflarını geliştirmek ve istihdamlarına kolaylık sağlamak amacıyla hazırlanan Girişimcilik Kursu Eğitim Programları [27].

2) İşletmelerde kullanılacak makine, araç ve gereçler hakkında kişilerin bilgi ve beceri sahibi olmaları ve bu amaçla konfeksiyon alanındaki üretim sisteminde kullanılan araçlarında kullanımı, bakımı, basit onarımı, kontrol ve ayarını yapabilen, alanındaki yenilikleri izleyebilen nitelikli meslek elemanlarının yetiştirilmesi için hazırlanan konfeksiyon makineleri kullanım kursları [28].

3) Kursiyerlere amaca uygun giysi modeli hazırlayabilmesi için çizgi, yüzey ve detay çalışmaları ile kreasyon ve modernizasyon hakkında bilgi, beceri ve iş alışkanlığı kazandıran, giyim sanayi ve tekstil alanında ihtiyaç duyulan nitelikli meslek elemanı yetiştirilmesi için hazırlanan stilistik kursu eğitim programları [29].

4) Kursiyerlere, Türk Süsleme sanatlarından biri olan çiniciliği tanıtan, desenleme, sıralama, fırınlama uygulamaları ile model çalışmalarına dair bilgi

ve beceri kazandırmayı amaçlayan, alanındaki teknolojik gelişmelere ve yeniliklere açık, nitelikli meslek elemanı yetiştirmek için hazırlanan çinicilik kursu sayılabilir [30].

Türkiye de 1984 yılında gerçekleştirilmiş bulunan ve Okul - Sanayi Ortaklaşa Eğitimin Çalışmalarına (OSANOR) ağırlık veren bir proje uygulanmıştır. Söz konusu AR-GE projesinin temel amacı, ekonominin gerektirdiği insan gücünü hazırlayabilmek ve bireylerin mesleki eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilmek için eğitim kurumları ile sanayinin işbirliği içinde çalışabileceği bir sistem geliştirmektir [31].

OSANOR, AR-GE yaklaşımının eğitime getirdiği yenilikleri hedefleyerek bir temel oluşturmaya çalışmıştır. AR-GE yaklaşımının aşamaları, gerçekte de MTE'nin çağdaş boyutlarda uygulanabilmesi açısından önem taşımaktadır. Buna göre AR-GE yaklaşımının aşamaları şu şekilde belirtilebilir:

- 1) Ürün ya da uygulama ile gerçekleştirilmek istenen ayrıntılı davranış ya da kullanım amaçlarının saptanması.
- 2) Var olan güçsüzlüklerin ve bu güçsüzlüklerin giderilmesi için olası çözüm yollarının araştırılması.
- 3) Amacı gerçekleştirebileceğine inanılan yeni bir ürün veya uygulamanın geliştirilmesi.
- 4) Ürün ya da uygulamanın gerçek durumlarda denenmesi, amacın ne ölçüde gerçekleştirildiğinin değerlendirilmesi.
- 5) Deneme sonucuna göre, gerekirse ürün veya uygulamada değişiklik yapılması.
- 6) Ürünün istenen amacı gerçekleştireceği veya bu yaklaşımın başarılı olmayacağı anlaşılıncaya kadar 4 ve 5 nolu işlemlerin tekrarlanması.
- 7) Deneme başarılı ise, ürün ya da uygulamanın, uygulamaya konulabileceğinin karşılaştırılması, değilse 3. aşamadan başlayarak işlemlerin tekrarlanması.
- 8) Uygulamaya konulan ürün ya da uygulamanın başarılı olabilmesi için

gerekli hizmet içi eğitim ve alıştırmanın yapılması [32].

Türkiye’de mesleki teknik eğitimin finansmanı

Mesleki ve teknik eğitim pahalı olmasına rağmen, bu kesime MEB bütçesi içinde ayrılan payı oldukça yetersiz olduğu görülmektedir. Mesleki ve teknik eğitime yapılan kısıntının ürünün niteliğine yansıtacağı unutulmamalıdır. Çünkü mesleki ve teknik eğitim daha fazla araç - gereç ve donanım gerektirmektedir. Mesleki ve teknik liselerinin çoğu finansman yetersizliği sonucu çok eski teknolojiyi yansıtan araç ve gereçler kullanılmaktadır. Buna karşılık teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler atölyelerdeki araçların sürekli yenilenmesini gerektirmektedir.

Mesleki ve teknik eğitimdeki finansman sorunu sistemin verimliliğine yansımaktadır. Yeterli atölye donanımına sahip olmayan okullarda yetişen öğrenciler iş hayatında başarılı olamamakta hatta kabul görmemektedirler [26,33].

MTE okul ve kurumlarının devlet bütçesinden sağlanmasında yaşanan güçlükleri azaltmak ve okulları hiçbir zaman sahip olamayacakları makine, teçhizat ile hizmet ve üretim ortamlarını sağlamak amaçlarını da içeren ve eğitimde bir reform niteliği taşıyan 3308 Sayılı “Çıraklık Ve Teknik Eğitimi Geliştirme Ve Yaygınlaştırma Fonu” mesleki ve teknik eğitimin finansmanında önemli bir yer tutmaktadır. 1997-2001 yılları arasındaki fon gelirleri ve harcamaları TL bazında Ek. 6 da verilmiştir [23].

2006-2008 dönemleri arasında meslekî eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin desteklenmesi için,

a) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli atölye ve meslek dersi öğretmenlerine ilâve ek ücret ödemeleri,

- b) İl meslekî eğitim kurulu ve sınav komisyonu üyelerine huzur hakkı ödemesi,
- c) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat alımları,
- d) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlanması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılması,
- e) Meslekî ve teknik öğretmenlerine mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerinin kazandırılması için kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesi,
- f) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli atölye ve meslek dersi öğretmenlerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi eğitimleri,
- g) Meslekî ve teknik eğitim metotlarının ve araçlarının araştırılması geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması planları yapılmıştır. Bu planlar çerçevesinde Mesleki ve Teknik Eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma faaliyetleri için yapılan harcamalar Çizelge 1.5'te verilmektedir [34].

Çizelge 1.1. 3308 Sayılı meslekî eğitim kanunu gereğince meslekî eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin desteklenmesi için yapılan harcamalar(YTL)

Faaliyetin Konusu *	2003 Yılı Harcamaları	2004 Yılı Harcamaları	2005 Yılı Harcamaları
Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli Atölye ve meslek dersi öğretmenlerine ilâve ek ücret ödemeleri	4.513.027	7.250.000	8.075.000
İl meslekî eğitim kurulu ve sınav komisyonu üyelerine huzur hakkı ödemesi	1.178.380		
Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat alımları	8.000.000		25.886.139
Meslekî ve teknik eğitim metotlarının ve araçlarının araştırılması geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması			1.000.000
TOPLAM	13.691.407	7.250.000	34.961.139

* : Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu 4684 sayılı Kanun'la 31.12.2001 tarihi itibari ile tasfiye edilmiştir.

Eğitimin gelişmesi diğer sosyal ve ekonomik müesseselerin gelişimi ile doğru orantılıdır. Eğitim düzeyi bir anlamda toplumun gelişmişlik derecesinin bir göstergesidir. GSMH' daki eğitimin payı ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre artmaktadır. Türkiye'de eğitimin GSMH' dan aldığı pay Çizelge 1.6' da gösterilmiştir [26,33];

Çizelge 1.2. GSMH' dan eğitimin aldığı pay

GSMH İle Konsolide Bütçenin Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesine Oranları					
Yıllar	GSMH	Konsolide Bütçe	MEB Bütçesi	Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin	
				GSMH' ya Oranı (%)	Konsolide Bütçeye Oranı (%)
1996	14,978,067,300	3,568,506,822	257,603,140	1,72	7,22
1997	29,393,262,100	6,361,685,500	512,234,445	1,74	8,05
1998	53,012,780,600	14,789,475,000	1,243,108,000	2,34	8,41
1999	78,282,967,000	27,143,467,196	2,131,808,500	2,72	7,85
2000	125,970,544,000	46,713,341,000	3,350,330,000	2,66	7,17
2001	184,766,666,000	48,359,962,500	4,046,305,625	2,19	8,37
2002	280,550,667,000	98,071,000,000	7,460,991,000	2,66	7,61
2003	357,045,000,000	147,230,170,000	10,179,997,000	2,85	6,91
2004	419,692,000,000	150,508,000,000	12,366,236,188	2,95	8,22
2005	480,963,000,000	155,472,000,000	14,882,259,500	3,09	9,57

Türkiye' deki mesleki ve teknik liseler

1927 yılında Milli Eğitim Bakanlığı mesleki ve teknik eğitim veren okullarla ilgili görev üstlenmiştir. Okulların ve hizmetlerin gelişmesi sonucu 1933 yılında 2287 sayılı Kanunla Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 1935 yılından itibaren 2765 sayılı Kanunla da okulların masrafları tamamen devlet tarafından karşılanmaya başlanmıştır. Bakanlık Merkez Örgütü Kanunu 1941 yılında 4113 sayılı Kanunla değiştirilerek Mesleki ve Teknik Eğitim Müsteşarlığı kurulmuştur. 1942 yılında başlatılan planlı çalışmalarla mesleki ve teknik öğretim kurumları günümüze kadar büyük gelişmeler göstermiştir. VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda ileri teknoloji geliştirilmesi, üretimi ve kullanımında gereksinim duyulan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinin önemi vurgulanmıştır. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın 692. maddesinde de meslek yüksek okulları mesleki ve teknik orta öğretim kurumları arasında program bütünlüğünü esas alan iş bölümü ve iş

birliği kurulmasıyla nitelikli işgücünün yetiştirilmesi hususunda karar alınmıştır [35].

İlköğretim üzerine öğrenim süresi 4 yıl olan ve öğrencilere: orta öğretim seviyesinde asgarî kültür kazandırılması ve çeşitli meslek alanlarında endüstrinin ve hizmet sektörlerinin ihtiyaç duyduğu meslekî formasyon verilmesi suretiyle öğrencileri iş alanlarına ve yüksek öğretime hazırlayan programların uygulandığı meslekî ve teknik okullardır.

Çok programlı liselerde meslekî ve teknik eğitim programlara devam eden öğrenciler; 9. sınıfın eğitim ve öğretimlerinin tamamını okulda, 10 ve 11'nci sınıflarda ise öncelikle 11'nci sınıf öğrencileri olmak üzere genel bilgi ve teknik teorik derslerini haftanın iki günü okulda haftanın diğer üç günündeysse uygulamalı meslek derslerini alanlarıyla ilgili işletmelerin makine, araç-gereç ve mesleğinde uzmanlaşmış personel imkânlarından faydalanarak işyerlerinde yapmaktadır.

Genel lise programına devam eden öğrencilerse eğitiminin tamamını okullarında yapmaktadırlar. Çok programlı liseler 1989-1990 öğretim yılından itibaren açılmaya başlanmıştır. Çok programlı liselere kayıt yaptıracak öğrencilerin, öğrenim görmek istedikleri programın gerektirdiğı özel şartları taşımaları gerekmektedir. Çok Programlı Liselerde uygulanan program türleri şöyledir [21].

Çizelge 1.3. Çok programlı liselerde uygulanan program türleri

Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Programları	Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Programları	Ticaret Ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü Programları	Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Programları	Din Öğretimi Genel Müdürlüğü Programları
-Bilgisayar(Yazılım) -Bilgisayar(Donanım) -Çinicilik Ve Seramik(Şekillendirme) -Deri Teknolojisi -Dokuma -Elektrik -Elektronik -Elektrik- Elektronik Teknolojisi -Gaz Teknolojisi -Harita Ve Kadastro -Hidrolik-Pnömatik Teknolojisi -Kimya -Makine Ressamlığı -Metalurji -Metal İşleri -Mobilya Dekorasyon -Motor -Soğutma ve İklimlendirme -Su Ürünleri -Telekomünikasyon -Tesisat Teknolojisi -Tepsiye -Yapı -Yapı Ressamlığı	-Ağırlama Ve Gıda Teknolojisi -Büro Yönetimi ve Sekreterlik -Çocuk Gelişimi ve Eğitimi -El sanatları ve teknoloji -Ev yönetimi ve teknoloji -Giyim -Giyim teknolojisi -Hazır Giyim -Kuaforlük -Nakış -Tekstil Konfeksiyon	-Muhasebe -Bankacılık -Kooperatifçilik -Büro Hizmetleri	-Genel Lise -Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	-İmam Hatip Lisesi -Anadolu İmam Hatip Lisesi

Avrupa Birliği'nde mesleki teknik eğitimin sistematığı politikaları ve dinamikleri;

Avrupa Birliği'nde MTE'nin modelinde kurumlar arası ilişkilerde esneklik, otokontrol ve geri besleme mekanizmalarının, sistem içinde boşluk bırakılmayacak şekilde düzenlenmeye çalışılmaktadır.

Avrupa Birliği ülkelerinde kültürel ve dünya görüşlerinde en temel unsurları:

- Dünyaya açılma ve değişen dünyaya hızla adaptasyondur. Bu MTE

aracılığıyla nesillere aşılacak istenmektedir. Çocukların daha eşit bir ortamda büyüüp toplumsal yapıdan eşit yararlanabilmeleri için eğitim ve MTE büyük önem taşımaktadır.

- Sağlam atılmış bir eğitim sisteminin üzerine ortak Avrupa kimliğini ve sistemini oturtmaktır.

Gelişmiş ekonomilerin en önemli kaynağı insan kaynağıdır. İnsan kaynağı olmadan ulusların doğal kaynakları ve gelişimlerinin değişkenleri olan finansal güçleri ve sabit sermayeleri sürekli azalan kaynaklar haline gelecektir.

MTE'nin önemi sadece aktif nüfusa yeni vasıflar ve bilgiler kazandırmak değil, ama daha global bir yaklaşımla bir ülkenin örgütlenebilme ve yaratıcılık kapasitesini arttırabilmesi açısından ön plana çıkmaktadır. AB, MTE politikalarını oluştururken MTE sisteminin yenilenmesinde karşılaşılabilecek engellere de işaret etmektedir.

MTE' i oluştururken ele alınan bu dinamikler;

- 1) Vasıflı olsun olmasın, topluluğun geneline hakim olan işsizlik sorunudur.
- 2) Hayat boyu eğitimin sürdürülmesi (Günümüz iş hayatının bireylere yüklediği orta yaş sonrası birden çok kariyer değiştirme, sürekli bir MTE sisteminin gündemde olması gereğini getirmiştir.)
- 3) Bireylere mesleki ve teknik çalışmalarının devamında yüksek eğitime devam edebilmeleri için açık imkanlar tanımak
- 4) MTE alan öğrencilerle örgün veya akademik eğitim görenler arasındaki eşit işlem görmeyi yaygınlaştırmak ve MTE alanlara çekici kariyer olanakları sağlamak
- 5) Bölgeler arasındaki farkları en aza indirmek amacıyla MTE politikalarına bölgesel boyut kazandırmak
- 6) Endüstriyel bir yeniden yapılanmaya giden bölgelerin büyümesine destek vermek

- 1) Kırsal gelişimi destekleyici yeni imkanları araştırmak
- 2) Geleneksel erkek meslekleri olarak adlandırılan iş sahalarına kadın çalışanların vasıflarını arttırarak, girişlerine imkan tanımak
- 3) MTE süresince başarısız olup, eğitimi yarıda bırakanları hedef grup yaparak, daha sonra iş hayatına vasıfsız iş gücü girişini engellemek
- 4) Eğitim sistemini, tüketici, yerel ve bölgesel önceliklere daha çabuk cevap verici bir konuma oturtmak
- 5) MTE'nin sorumluluğunun paylaşılmasında, eğitim kurumları kadar, sosyal tarafları ve diğer ilgili örgütleri bu alanın içine çekerek koordinasyon sağlamak
- 6) Gençler ve yetişkinler için, mesleki danışmanlık sisteminin mutlaka geliştirilip yaygınlaştırılmasını sağlamak
- 7) Temel amaçlar aynı kalmak üzere değişen ihtiyaçlara uyum sağlamaktır [25].

Almanya'da MTE sistemi

Almanya'da orta öğretim okulları ilkokulların üzerine dayalı dört tip okuldan oluşur. Bunlar orta öğretimle eşdeğerli olan temel eğitim okulu(Hauptschule), teknik orta öğretimi içeren orta öğretim okulu(Realschule), lise eğitimi içeren (Gymnasium) ve çok amaçlı (Gesamtschule) okuludur. İlkokulu bitiren öğrencinin eğilim ve yeteneğine göre bu okullardan birine devam etmesi zorunludur. Sınıf öğretmeni ve okul yöneticisi tarafından hazırlanan tavsiye uyarınca öğrencilerin gideceği okullar belirlenir. 4 tip okulun ilk iki yılında 5 ve 6. sınıflarda deneme basamağı oluşturulur. Deneme basamağında amaç;

- Okulun ders programlarına ve yöntemlerine öğrencilerin uyum sağlaması
- Öğrencilerin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi
- İlköğretim sonunda öğrenci hakkında verilmiş olanakların sınanması

Orta öğretim okuluna veya liseye gidemeyecek olan öğrenciler temel eğitim okuluna gider. Bu okullar meslek okullarının temelini oluşturur. Deneme

basamağının sonunda başarılı olan öğrencilerin orta öğretim okuluna veya lisenin 7. sınıfına geçme olanağı vardır. 9. sınıftan itibaren İş Bilgisi ve Fen Bilgisi derslerine ağırlık verilir. Dersin amacı; öğrencilere ekonomi ve iş dünyası ile ilgili temel bilgiler kazandırmak ve onları meslek seçimine hazırlamaktır. Bu dersi alan öğrenciler iş yerlerini ziyaret ederler ve yılda en az iki hafta iş yerlerinde uygulama yaparlar. 9. sınıfı başarıyla tamamlayan öğrenciler “Temel Eğitim Okulu Bitirme Derecesi” alırlar. Temel eğitim okulunun 10. sınıfı A tipi ve B tipi olarak ikiye ayrılır. A tipini bitirenler meslek okullarına, B tipini bitirenler lisenin veya çok amaçlı okulun olgunluk sınıflarına (11.12.13. sınıflar) devam etme hakkını elde ederler.

Çok amaçlı okullar, geleneksel üç parçalı orta öğretim sistemini (Temel Eğitim Okulu, orta öğretim okulu, lise) bir çatı altında toplayan farklı tip okullar arasındaki öğrenci geçişlerini kolaylaştıran ve programlarını uyumlu hale getiren okullardır. Bu okullar geleneksel okul tiplerini ayırmaksızın belli bir yaştaki bütün öğrencileri kabul eden mesleğe ve yüksek öğretime hazırlayan bölümler vardır.

“Dualist Sistem” olarak adlandırılan Alman mesleki eğitim sistemi esas olarak teorik eğitim ile uygulamalı eğitim programlarının bütünleştirildiği bir temele oturtulmuştur. Avrupa Topluluğu içinde en gelişmiş mesleki eğitim sistemlerinden birine sahip olan Alman sistemini güçlü kılan unsur, eğitim ile istihdam arasında geliştirilmiş olan sıkı uyumdur. İşletme içi eğitimle bir meslek okulunda haftada 1-2 gün süreli teorik eğitim birlikte yürütülür. Mesleki eğitimin çok yaygın olduğu Almanya’da genel diplomaların ve meslek diplomalarının birinin diğerinden daha üstün olduğunun söylenmesi söz konusu değildir.

Almanya’da genel eğitim, sonuçta mesleki, teknik ya da yüksek öğretim kapsamına giren bir eğitimle tamamlanmaktadır. Alman eğitim sistemi esas olarak kısa ve uzun süreli eğitim sağlayan 2 tür yapıdan oluşmaktadır. Bunlardan kısa süreli olanı, temel ve genel orta öğretim veren ve eyaletlere

göre 5–6 yıl arasında değişen Hauptschule ve Realschule ve bunları izleyen iki yıllık teknik eğitim (Fachoberschule) tam gün süreli mesleki eğitim (Berufsschule) ya da uygulamalı mesleki eğitim (Berufsschule) sağlayan okulları kapsamaktadır. Bu eğitimlerini tamamlayan gençler yüksek teknik okullara ve üniversitelere, 3 yıl süreli Berufsschule'yi tamamlayanlar ise kısa süreli bir yüksek teknik öğretim kurumu olan ve temel mesleki eğitimi bitirenlere süreli mesleki eğitim veren Fachschule'ye devam ederler orta öğretim sonrası dual sisteme devam eden gençlerin oranı toplum içinde % 72'dir.

Stajlar dahil 8 dönemden oluşan kısa süreli yüksek öğretim kurumlarına, teknisyen diploması veren yüksek okullara ve sürekli eğitim sağlayan okullara giriş imkanı sağlayan dual sistemde teorik, genel ve teknik mesleki eğitim verilmektedir. Bu eğitimler eyaletlerin yetkisi altında düzenlenen ve devlet tarafından desteklenen bu eğitim yanında işletme içi eğitimlerde sağlanmaktadır. Eğitim programları, Fransa gibi (hükümet, işçi ve işveren sendikaları temsilcilerinden oluşan) mesleki danışma komisyonlarınca belirlenmektedir. Alman sisteminde Berufsschule olarak tam gün meslek okullarının dışındaki tüm meslek eğitim okulları eğitimlerinin çoğunu işletme içi uygulamaya yöneltmişlerdir.

Almanya'da çalışan aktif iş gücü içinde mesleki eğitim diplomasına sahip olmayan vasıfsızların oranı diğer Avrupa Topluluğu ülkelerine kıyasla oldukça düşüktür. Vasıflı işçi oranının toplam işçi istihdamı içinde % 45 olduğu Almanya'da mesleki eğitimin sağladığı en önemli avantajlardan bir meslek diploması sahibi olan ve ilgili branşta çalışan gençler başlangıçtan itibaren vasıflı işçi statüsünde değerlendirilmeleridir.

İşletmeler sağladıkları eğitimi kendileri finanse etmektedirler. Meslek okullarında öğretmenlik yapan personelin ücretleri, genel eğitim veren okullarda olduğu gibi eyaletlerce karşılanmaktadır. Okul binalarının yapımı, giderlerinin finansmanı ise yetkili kamu otoriteleri ve çoğunlukla belediyelerce

sağlanmaktadır. Mesleki eğitim, eğitim ve bilim bakanlığı tarafından denetlenir, bu bakanlık genel mesleki eğitim politikasının planlama ve araştırmasından sorumludur [36].

Fransa'da MTE sistemi

Fransa'da zorunlu eğitim 6-18 yaşları arasında uygulanmakta olup 5 yıllık ilköğretim eğitiminden itibaren ardından 4 yıl süreli ortaokul öğrenimini sürdürmektedir. Zorunlu öğretimin ardından gençler eğitimlerini sürdürmek, bir çıraklık sözleşmesi kapsamında teorik ve uygulamalı mesleki eğitiminden yararlanmak ya da doğrudan çalışma yaşamına katılmak gibi seçeneklerden birini tercih edebilirler.

Eğitimi sürdürmeye yönelen gençler, yüksek öğretime girişi sağlayacak genel eğitimden ya da özel mesleki eğitim veren kurumlardan yararlanmaktadırlar. Fransız eğitim sisteminde, genel ve teknik eğitim aynı yapı içinde değerlendirilmektedir. 4 yıl süreli ortaokul eğitimini ilk iki yıl bitiminden sonra genel eğitime ya da teknik ve mesleki eğitime devam seçeneği sunulur. Daha sonraki aşamada ise genel eğitimlerini sürdürerek lise diploması almak ve yüksek öğretime geçmek isteyen gençlerin dışında kalan gruplar ya 2 yıllık mesleki eğitim görerek, temel mesleki eğitim sertifikası (CEP) ya da çıraklık meslek sertifikası (CPA) almakta bundan sonraki aşamada ise 2 yıl süreli bir eğitimden geçerek temel mesleki eğitim brövesi (BEP) yada 2 – 3 yıllık bir eğitim sonrasında mesleki yetenek sertifikası (CAP) belgesi alan öğrenciler ise, 2 yıllık bir ek eğitim sonrasında mesleki bukolyaya hak kazanmaktadırlar.

Ortaokulun ikinci yılından sonra teknik sınıflara ayrılan gençlerde aynı aşamalardan geçerek mesleki bukolyaya girebilmekte ya da teknik liselere devam ederek teknik büro açabilme olanağına sahiptirler. Bu eğitimi tamamlayanlar yüksek teknik okullara ve mesleki uzmanlık alanlarına gidebilmektedirler. Fransa'da mesleki eğitim sistemi ağırlıklı olarak okul

eğitimine yönelmiştir. İşletmelerin mesleki eğitimlere katkıları giderek artış göstermekle birlikte yalnızca çıraklık eğitimi gören gençler, büyük ölçüde işletme içi uygulamalı eğitimden yararlanmaktadır [36].

Fransa'da mesleki eğitim tam zamanlılık türündeki organizasyonlardan oluşur. Teknik liselerde yüksek okula geçiş hakkı ve mesleki eğitim verilmektedir. Buralarda mesleğe hazırlık ve bilginin somut kullanımı ön plandadır.

Buralardan alınan mezuniyet belgeleri şunlardır;

- Ortalama 202 branş türüyle CAP (Certificat d'Aptitude Professionella)
- Ortalama 44 branş türüyle BEP (Brevet d'Etudes Professionelles)
- Ortalama 38 branş türüyle BacPro (Ba Cealaareat Praffessionel)

Uzman Eleman Belgesi (CAP), enalt düzey mesleki eğitim nüesi olup seçilen branşa göre uzman eleman, kalfa veya uzman memur eğitiminin altındaki nüeye benzer. Lycee Professionel'deki (LP) okullarda yapılan tam zamanlı öğretimdir. 7. sınıftan sonra 3 yıl veya 9. sınıftan sonra 2 yıl süren bu öğretim kısmen okullarca organize edilmiş işletmelere yönelik kısa süreli stajı içerir. Mesleki eğitim sertifikaları arasında CAP'ın daha az bir değere sahip olması bu sertifikayı alan mezunları Baccalaureat Professionel hazırlanma hakkını almalarını göstermektedir.

Mesleki olgunluk belgesi (BacPro) eğitimi bir CAP'ı veya bir BEP'i ön şart koşar 69 haftalık öğretime sahip 2 yıllık bir okul bunun üzerine yapılmıştır. Bölgedeki işletmelerle sıkı işbirliği içerisinde bu mesleki öğretim yapılmakta ve işletmelerde toplam 16 haftalık geniş kapsamlı staj aşamasını içermektedir.

Fransa'da Eğitim Bakanlığı'nın kurmuş olduğu, eğitim ve endüstriyel ilişkileri yüksek komitesi sanayi sektörünün eğitim, öğretim sistemine ilişkin öneriler geliştirilmesine çalışılır. Profesyonel danışmanlık komitesi (CPC) iş dünyası

ile eğitim arasındaki bağı oluşturur. Fransa'da sosyal taraflar, ulusal, sektörel ve firma düzeyinde mesleki eğitim politikalarının gelişmesi konularının içindedirler. Sosyal taraflar gençlerin eğitimi ve sürekli eğitimi için yardımlar toplayan organizasyonları yönetirler. Sosyal taraflarla görüşülerek sektörler göre açıklanan beceri ihtiyaçları çalışmaları hükümet tarafından yürütülmekte ve finanse edilmektedir [37].

İngiltere' de MTE sistemi

1995 yılı verilerine göre Birleşik Krallıkta zorunlu eğitim çağındaki öğrenci sayısı 8 130 000'dir. Öğretim dili İngilizcedir. Fakat Galler'de Gal dili de programda yer almaktadır ve her bir yerel yönetimde bir Gal ortaokulu bulunmaktadır.

Zorunlu eğitim yaşındaki öğrencilerin %93'ünün giderleri devlet tarafından karşılanan okullarda, %7'lik kısmı ise özel okullarda kendi imkanlarıyla öğrenim görmektedirler. İngiltere'de milli düzeyde eğitimin idaresi Eğitim ve İstihdam Bakanlığı (DFEE) tarafından, Galler'de ise Eğitim Bakanlığı Ulusal Birliği, Yüksek ve İleri Eğitim, Öğretim ve İstihdam Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

İngiltere'de; ilkokul 5-11 yaş arasındaki çocukları, ortaokul ise 11-16 yaşları arasındaki çocukları kapsamaktadır. Bu iki dönemdeki eğitim zorunludur. Devletçe finanse edilmiş orta öğretim, tüm yeteneklerin öğrencilere genel eğitimle sağlandığı çok amaçlı okullarda ve daha fazla akademik eğitim sağlayan Gramer okullarında sağlanmaktadır.

Orta öğretim, (Zorunlu eğitim sonrası) 16-18 yaşındaki öğrenciler için eğitim sağlamaktadır. İngiltere'de bu döneme ait eğitim türleri Ortaokul, İleri Eğitim, Altıncı Sınıf Eğitim, İşeri Eğitim Kolejleri, Üçüncü Kademe Kolejleri'dir. Ortaokullarda ve Altıncı Sınıf Kolejleri'nde genel eğitim verilmektedir. İleri Eğitim Kolejleri mesleki eğitim sunmaktadır. Üçüncü Kademe Kolejleri ise

mesleki ve genel eğitimin bir arada olduğu kurumlardır.

İngiltere’de yüksek öğretimde okullaşma oranı % 64’dür ve yüksek öğretim ikili bir yapıya sahiptir. Bir ayağını üniversiteler, diğer ayağını ise politeknik okullar teşkil etmektedir. Fakat bu ayrım 1992 yılında yüksek öğretimin üniversite dışı enstitülerin düzenlemiş olduğu programlara da rastlanmaktadır. 1994 yılı verilerine göre üniversite sayısı 96 ve bu üniversitelere bağlı çok sayıda kolej bulunmaktadır.

1944 Eğitim Yasası ve 1988 Eğitim Reformu İngiliz yüksek öğretiminin evrensel amaçlarını şöyle belirlemiştir: Ekonominin gereksinimi karşılayacak nitelikli insan gücü yetiştirmek, ekonomik ve toplumsal kalkınmayı sürdürmek, bilimsel araştırmaları geliştirmek, bilgiyi çoğaltmak, kültürel zenginliği artırmaktır [38].

AB ülkelerinde MTE’nin ilkeleri

İncelenen AB ülkelerinde mesleki ve teknik eğitim sistemlerinde belirgin farklar göze çarpsa da bu ülkeler sistemlerini yenilemeye yönelik olarak reformlar yapmakta ortak ilkeler üzerinde birbirlerine yakınlaşmaktadır. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri, sanayi sistemleri ve üretim süreçlerine katılma düzeyleri mesleki eğitim anlayışlarındaki bazı farkların oluşmasında etkiye sahiptirler. Bu farklılaşmaya rağmen Avrupa Birliği Ülkeleri’nde mesleki teknik eğitimde belirli ilkelerde birleşme vardır. Bunlar;

1) Mesleki eğitimin geliştirilmesinde bireyin ihtiyacı ile iş imkanları arasında bir denge kurulmasına özen gösterilmeye çalışmaktadır.

2) Mesleki eğitimin tek başına sanayinin sorunlarını çözemeyeceği görüşünden hareketle iş imkanlarıyla eğitim ve sosyal politikaları birbirleriyle iç içe girmiş olduğu kabul edilerek sorunların çözümünde bütüncül bir yaklaşım gösterilmektedir.

3) Mesleki ve teknik eğitimin değişen teknolojiye ve örgütsel yapıya uyum

sağlayabilmesi için genel eğitimden mesleki eğitime geçişin düzenlenmesi gerektiği, öğrenciye programlara ilişkin olarak daha önce vermiş olduğu kararları yeniden gözden geçirmenin olanağının tanınması yaygın olarak kabul edilmektedir. Bu yönde dikey ve yatay geçişlerin sağlanması yönünde çalışmalar vardır.

4) Mesleki ve teknik eğitimde sosyal tarafların programa katılması yönünde uygulamalar vardır.

5) İncelenen bütün ülkelerde zorunlu eğitim uygulamasının 9 yıl ve üzerinde olduğu görülmektedir.

6) Orta öğretimde geleneksel ve mesleki ve genel eğitimi ayrımı yerine çok amaçlı okullar geliştirilmeye çalışılmaktadır.

7) Zorunlu eğitimden sonra mesleki yönlendirme çalışmalarına ağırlık verilmektedir.

8) Finansmanın bütün ülkelerde devlet tarafından karşılanmasına rağmen, işletmelerde uygulanan programlara ve mesleki teknik eğitim finansmanına sosyal tarafların katılımının sağlanmasına çalışılmaktadır.

9) Bugün AB ülkeleri, Almanya'da uygulanan uygulama ve teorisinin birlikte yer aldığı ve büyük çoğunluğu işletmelerde geçen eğitimi uygulama yönünde çalışmaları vardır.

Almanya'da gençlerin % 80'i mesleki teknik eğitime devam ederken, Yunanistan'da bu oran % 34'e, Türkiye' de ise % 44'e düşmektedir.

Mesleki eğitimin gelecekteki önemini kavramış olan bazı AB ülkelerinde eğitime verilen önem, kamu eğitim harcamalarının gayri safi yurt içi hasıla içindeki payından da anlaşılmaktadır. Bu alanda en yüksek oran İsveç tarafından ayrılırken, Almanya, Fransa tarafından da mesleki teknik eğitime büyük oranda kaynak ayrılmaktadır. Bu oran İspanya'da 4,4'e Türkiye'de ise 3,3'e kadar düşmektedir [37].

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve geliştirilmesi, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması konularına yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde *genel tarama modeli* kullanılmıştır. Araştırma ile Endüstri Meslek Liselerinde öğrenim gören Lise 1. sınıf ve Lise3. sınıf öğrencilerinin EML ve bölümleriyle ilgili görüşleri, tercihleri, eğitim sürecine yönelik görüşleri, okul dışı ve mezuniyet sonrası çalışma durumları ile beklentileri belirlenmeye çalışılmaktadır. Bu belirlemelerin, öğrencilerin görüşlerine dayalı olması nedeniyle araştırma betimsel niteliktedir. Tarama modellerinde; mevcut durumlar ve şartlar aynen ortaya konmaya çalışılır. Durumlar genellikle doğal çevre içinde oluşmaktadır. Bu tür araştırmalarda değişkenlerin deneysel ve fiziki olarak ayarlanması, olayların meydana gelme ya da gelmemesini kontrol diye bir durum söz konusu değildir. Gerçekte üzerinde araştırma yapılan olaylar ve davranışlar, bu çalışmalar yapılmasa bile aynı şekilde devam edecektir [35].

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Endüstri Meslek Liselerinde öğrenim gören 1. ve 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. EML öğrencilerinin Türkiye’de farklı illerde dağınık bir şekilde bulunması nedeniyle araştırma bir çalışma evreni üzerinde yürütülmüştür.

Araştırmacının çalışma evreni olarak, Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki 2004–2005 öğretim yılında EML’lerinde kayıtlı 1. ve 3. sınıf öğrencileri seçilmiştir. Araştırmacının Ankara’da bulunması, araştırmanın

hızlı, etkili bir şekilde yürütülebilmesi, zaman, ulaşım ve araştırma kolaylığı sağlanabilmesi için araştırmanın çalışma evreni olarak Ankara seçilmiştir.

Çizelge 2.1. Örneklemde yer alan okullar ve öğrenci sayıları

Okullar	Öğrenci Sayısı
Ulus Endüstri Meslek Lisesi	253
İncirli Endüstri Meslek Lisesi	241
Sincan Fatih Endüstri Meslek Lisesi	250
İskitler Endüstri Meslek Lisesi	233
Toplam	977

2.3. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Ölçme araçları ile toplanan verilerin çözümlemesinde; Pentium III işlemcili, IBM uyumlu bir bilgisayardan yararlanılmıştır. Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt amaçlara yönelik olarak toplanan veriler, önce veri kodlama formlarına işlenmiştir. Daha sonra bilgisayara aktarılan veriler üzerinde gerekli istatistiksel çözümlemeler için SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Anılan paket programdan yararlanarak; öğrencilerin görüşlerinin belirlenmesinde frekans (f) ve yüzdeler (%) kullanılmıştır. Öğrenci görüşlerine ilişkin dağılımlar arasındaki farklılıkların belirlenmesinde Ki kare (χ^2) kullanılmış ve görüş farklılıklarının anlamlılığının test edilmesinde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Endüstri meslek liselerine öğrenci yönelimi ve eğitim öğretim sürecinin değerlendirilmesi amacına yönelik ihtiyaç duyulan veriler aşağıda belirtilen kaynaklardan elde edilmiştir.

Mesleki teknik eğitim sisteminin yapısına ilişkin bilgiler MEB yayınlarından, eğitim şuralarında yapılan görüşmeler ve alınan kararlar, kalkınma planları, ilgili araştırmalar, kanunlar ve diğer dokümanlar araştırma amaçları çerçevesinde gözden geçirilmiştir.

Araştırmanın ikinci veri kaynağını anketlerle toplanan veriler oluşturmuştur. Araştırma çerçevesinde anket formu geliştirilerek istatistik uzmanlarının görüşüne sunulmuştur. Geliştirilen anket formlarında, uzman görüşleri doğrultusunda bazı düzenlemeler yapılmış ve Ankara ilinde bulunan 4 EML'de toplam 593 Lise 1 ve 384 Lise 3 öğrencisine uygulanmıştır. Anketlerin güvenirlik katsayısı ise 0,05 olarak hesaplanmıştır. Anketler, örneklem kapsamına alınan, endüstri meslek lisesi metal, mobilya, tesisat, tesviye, elektrik, elektronik 1. ve 3. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Anket 5 ana bölümden oluşmaktadır:

I- Öğrencinin kişisel bilgileri: Bu bölümde, anket uygulanan öğrencilerin kişisel özelliklerini ortaya koyacak sorular yer almaktadır. Öğrencinin doğum yılı, ilköğretim diploma notu, anne ve baba tahsili, kardeş sayısı, aylık gelir ile ilgili verilerin elde edilmesi amaçlanmıştır.

II- Endüstri meslek lisesini ve bölümünü tercih nedeni: Bu bölümde, anket uygulanan öğrencilerin endüstri meslek lisesini ve bölümünü tercihlerinde nelerin ve/veya kimlerin etkili olduğunu belirleyici sorulara yer verilmiştir.

III- Endüstri meslek lisesi hakkındaki görüşleri: Bu bölümde, anket uygulanan öğrencilerin okullarının sosyal aktiviteleri, mevcutta bulunan kütüphanelerinden yararlanma durumu ve çevre düzenlemesi vb. konular hakkında sorulara yer verilmiştir.

IV- Öğrencinin okuduğu bölümü ile ilgili görüşleri: Bu bölümde, öğrencilerin bölümü tercih sebeplerini, zorlandıkları derslerini, branş öğretmenleri hakkındaki kanaatlerini, atölyelerinin, kullandıkları makine ve

teçhizatların teknolojiyle uyumunu, araç gereçlerin kullanılabilirlik durumlarını belirleyici sorulara yer verilmiştir.

V- İlave görüş ve beklentiler: Öğrencilerin istek ve şikâyetlerini belirtebilecekleri sorusuz bölümdür.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

Çalışma evreni içerisinde farklı kültürel, sosyolojik ve ekonomik düzeyleri kapsayabilecek şekilde örneklem olarak 4 okul seçilmiştir. Araştırma, okulda bulunan ve araştırmaya katılmaya istekli 593 adet 1. sınıf ve 384 adet 3. sınıf öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Çizelge 2.1’ de çalışma evreninde yer alan okulların isimleri ve öğrenci sayıları, Çizelge 2.2’de 1. sınıf öğrencilerinin özelliklerine ilişkin, Çizelge 2.3’te ise 3. sınıf öğrencilerinin özelliklerine ilişkin istatistik bilgiler verilmektedir.

Çizelge 2.2. Örneklemde yer alan 1. sınıf öğrenci profiline ilişkin istatistik bilgiler

Değişken		N	%
Bölüm	Elektronik, Elektrik	250	42,2
	Mobilya, Tesviye	163	27,5
	Metal, Tesisat	180	30,4
	Toplam	593	100,0
Doğum Yeri	Büyükşehir	445	75,6
	Taşra	144	24,4
	Toplam	589	100,0
Doğum Yılı	1988 Ve Daha Önce	58	9,9
	1989	178	30,5
	1990 Ve Daha Sonra	347	59,5
	Toplam	583	100,0

Çizelge 2.2. (Devam) Örnekleimde yer alan 1. sınıf öğrenci profiline ilişkin istatistik bilgiler

Değişken		N	%
Baba Mesleği	Memur-Emekli	141	24,7
	İşçi	172	30,1
	Serbest Meslek	259	45,3
	Toplam	572	100,0
Annesinin Eğitim Düzeyi	İlkokul	326	55,6
	Ortaokul	134	22,9
	Lise	72	12,3
	Üniversite	5	0,9
	Tahsili Yok	49	8,4
	Toplam	586	100,0
Babasının Eğitim Düzeyi	İlkokul	218	37,2
	Ortaokul	179	30,5
	Lise	148	25,3
	Üniversite	33	5,6
	Tahsili Yok	8	1,4
	Toplam	586	100,0
Kardeş Sayısı	1	41	7,2
	2	263	45,9
	3	172	30,0
	4 ve Daha Fazla	97	16,9
	Toplam	573	100,0
Gelir Düzeyi	300 Milyon Ve Daha Az	171	29,9
	301-600 Milyon	258	45,2
	601-999 Milyon	112	19,6
	1 Milyar ve Daha Fazla	30	5,3
	Toplam	571	100,0
Mezun Olduğu İl	Büyükşehir	531	95,3
	Taşra	26	4,7
	Toplam	557	100,0
Diploma Notu	2,5 ve Daha Az	57	10,3
	2,5'den Daha Fazla	498	89,7
	Toplam	555	100,0

Çizelge 2.2 incelendiğinde 1. sınıf öğrencilerin babalarının % 75'i serbest çalışmakta, yarısından fazlasının annesi ilkokul mezunu, % 67'sinin babası ilköğretim mezunu düzeyinde (8 yıllık) ve sadece % 5,6'sının babası üniversite mezunudur. Öğrencilerin yaklaşık % 93'ü çok çocuklu kalabalık aile, % 76'sının gelir düzeyi asgari ücret veya biraz yüksek, % 90'ı ilköğretimi başarıyla tamamlamış öğrenciler olduğu görülmektedir. Genel olarak, EML' ye kayıt yaptıran öğrencilerin maddi imkanlarının kısıtlı, kalabalık ailelere sahip oldukları ve anne-baba eğitim düzeylerinin düşük olduğu gözlenmiştir.

Çizelge 2.3. Örnekleimde yer alan 3. sınıf öğrenci profiline ilişkin istatistik bilgiler

Değişken		N	%
Bölüm	Elektronik, Elektrik	198	51,6
	Mobilya, Tesviye	40	10,4
	Metal, Tesisat	146	38,0
	Toplam	384	100
Doğum Yeri	Büyükşehir	283	73,7
	Taşra	101	26,3
	Toplam	384	100
Doğum Yılı	1986	57	15,0
	1987	132	34,8
	1988	190	50,1
	Toplam	379	100
Baba Mesleği	Memur-Emekli	107	28,9
	İşçi	107	28,9
	Serbest Meslek	156	42,2
	Toplam	370	100
Annesinin Eğitim Düzeyi	İlkokul	220	57,4
	Ortaokul	69	18
	Lise	61	15,9
	Üniversite	5	1,3
	Tahsili Yok	28	7,3
	Toplam	383	100

Çizelge 2.3. (Devam) Örneklemede yer alan 3. sınıf öğrenci profiline ilişkin istatistik bilgiler

Babanın Eğitim Düzeyi	İlkokul	137	36,1
	Ortaokul	105	27,6
	Lise	113	29,7
	Üniversite	23	6,1
	Tahsili Yok	2	0,5
	Toplam	380	100
Kardeş Sayısı	1	62	16,5
	2	134	35,7
	3	112	29,9
	4 ve Daha Fazla	67	17,9
	Toplam	375	100
Gelir Düzeyi	300 Milyon Ve Daha Az	48	12,9
	301-600 Milyon	180	48,5

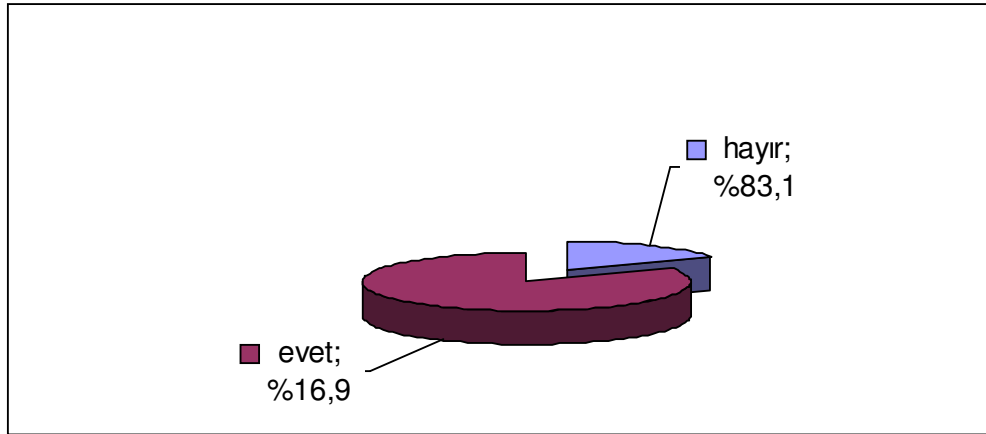
Çizelge 2.3 incelendiğinde 3. sınıf öğrencilerin % 74'ü büyük şehirde doğmuş ve büyük şehirde yaşadığı, 1. sınıf öğrencilerinde de saptandığı gibi 3. sınıf öğrencilerinin de kalabalık aileye sahip olduğu ve % 60'ından fazlasının gelir düzeyinin 600 YTL'den az olduğu, % 60'lık dilimi oluşturan öğrencilerin anne ve babalarının en fazla 8 yıllık eğitim aldıkları saptanmıştır. Bu durum, 1. sınıf öğrencilerinde olduğu gibi EML' ye kayıt yaptıran 3. sınıf öğrencilerinin de gelir düzeyinin düşük olduğunu, kalabalık ailelere sahip olduklarını göstermektedir. Kısaca düşük gelirli, temel eğitim düzeyinde ve kalabalık ailelerin çocuklarının meslek liselerine gönderildiği görülmektedir.

3.1. Lise 1 Öğrencilerinin Görüşleri

3.1.1. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve bölümünü tercih nedenlerine ilişkin görüşleri

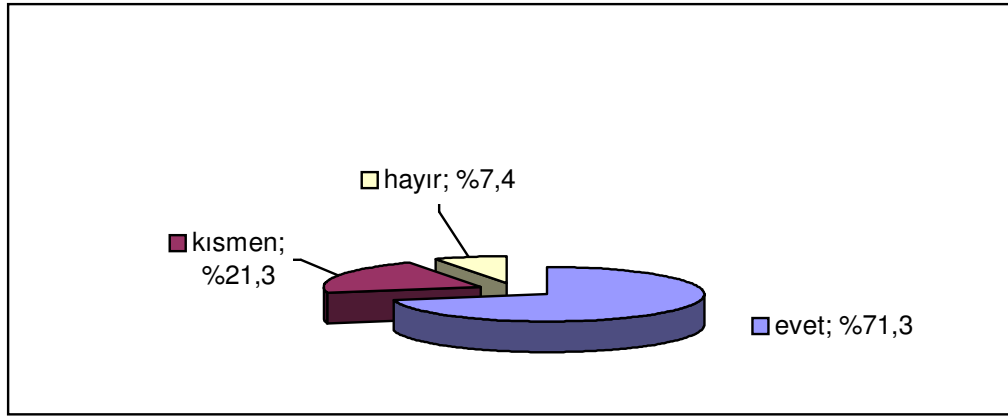
Araştırmanın birinci alt problemünde ilk olarak 1. sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve öğrenim gördükleri bölümleri tercih etme nedenleri incelenmiştir. Öğrencilere, tercihleriyle ilgili 7 soru sorulmuştur. Öğrencilerin her bir soruyla ilgili görüşleri, ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Öğrencilerin EML ve bölümleriyle tercihlerini belirlemek amacıyla ilk olarak Lise 1 öğrencilerine, daha önce başka bir liseye kayıt yaptırıp yaptırmadıkları sorulmuş ve araştırma bulguları Şekil 3.1'de verilmiştir. Öğrencilerin yaklaşık % 17'si EML öncesi başka bir liseye kaydettirmiştir.

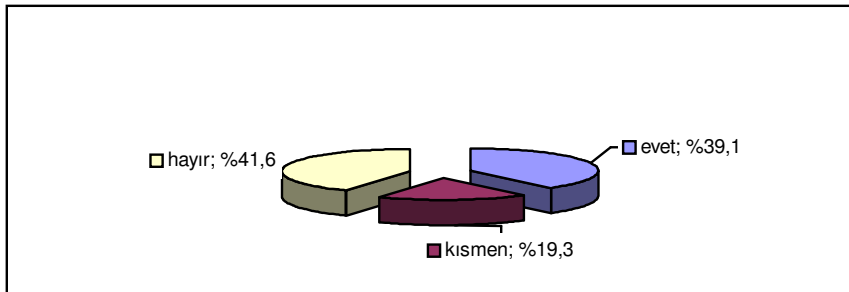
Şekil 3.1. Birinci sınıf öğrencilerinin daha önce başka bir liseye kayıt yaptırma durumları

1. sınıf öğrencilerine, endüstri meslek lisesine ve bölümüne tamamen kendi istekleriyle mi kayıt yaptırdıkları sorulmuştur. Öğrencilerin % 71'i kendi istekleri doğrultusunda kayıt yaptırdıklarını söylerken kalan % 29'luk oran, EML'ne kayıta istekli olmadıklarını göstermektedir (Şekil 3.2).

Şekil 3.2. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesine ve öğrenim gördükleri bölüme kendi isteğiyle kayıt yaptıрма durumları

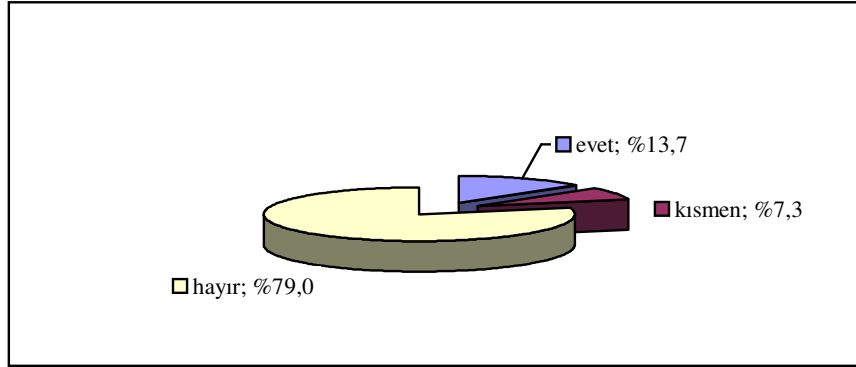
Lise 1 öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve öğrenim gördükleri bölümleri tercihleri üzerinde ailelerinin ne derece etkisi olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sayede, öğrencilerin EML ve bölüm seçiminde aile tarafından yönlendirme yapılıp yapılamadığı belirlenmiştir. Şekil 3.3'te verilen bulgular la öğrencilerin yaklaşık % 39'unun ailelerinin telkin veya tavsiyeleriyle EML'ne kayıt yaptırdıkları belirlenmiştir.

Şekil 3.3. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde ailelerinin etkisi

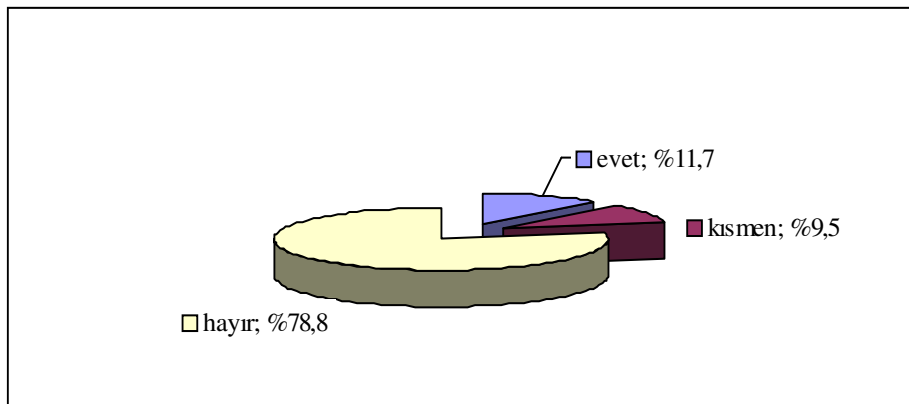
1. sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve öğrenim gördükleri bölümleri tercihleri üzerinde ilköğretim öğretmenlerinin ne derece etkisi olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sayede, temel eğitim sırasında ilköğretim okulu öğretmenleri tarafından öğrencinin beceri ve ilgisine göre bir yönlendirme

yapılıp yapılmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin sadece yaklaşık %15'ine yakınının ilköğretim öğretmenlerinin yönlendirmesiyle kayıt yaptırmış olduğu saptanmıştır (Şekil 3.4).

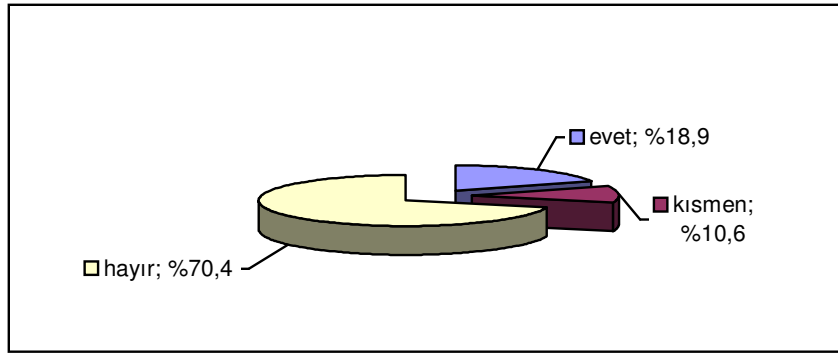
Şekil 3.4. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde ilköğretim öğretmenin etkisi

Lise 1 öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve öğrenim gördükleri bölümleri tercihleri üzerinde arkadaşlarının ne derece etkisinin olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda bu soruyla, öğrencinin sosyal çevresinin lise tercihindeki etkisi araştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.5'te verilmiştir.

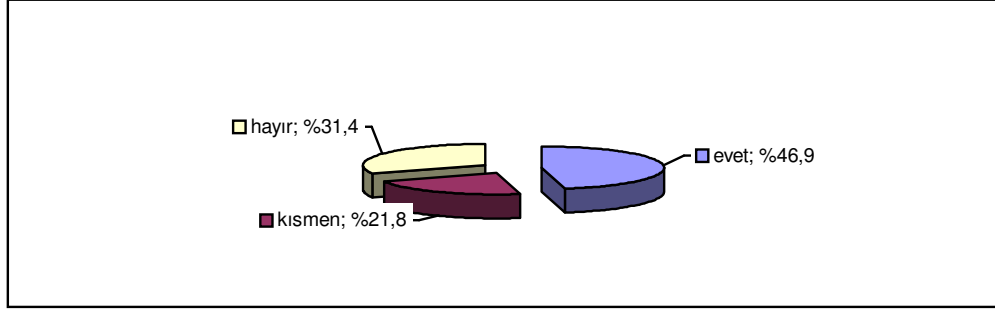
Şekil 3.5. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde arkadaşlarının etkisi

Öğrencilerin EML ve bölümleriyle tercihlerini belirlemek amacıyla, Lise 1 öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve öğrenim gördükleri bölümleri tercihleri üzerinde daha önceki iş deneyimlerinin ve / veya yaz tatillerinde çalıştığı mesleklerin veya daha önce benzer meslekle ilgili bir konuda çalışmış olmanın ne derece etkisi olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bulgular Şekil 3.6'da verilmiştir.

Şekil 3.6. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde daha önceki iş deneyiminin etkisi

1. sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde mezuniyet sonrası iş alanı genişliğinin ne derece etkisi olduğu belirlenmeye çalışılmış ve alınan sonuçlara göre öğrencilerin yarısına yakını mezun olduktan sonra kolay iş bulabilmek için bölümlerini tercih ettiklerini belirtmiştir (Şekil 3.7).

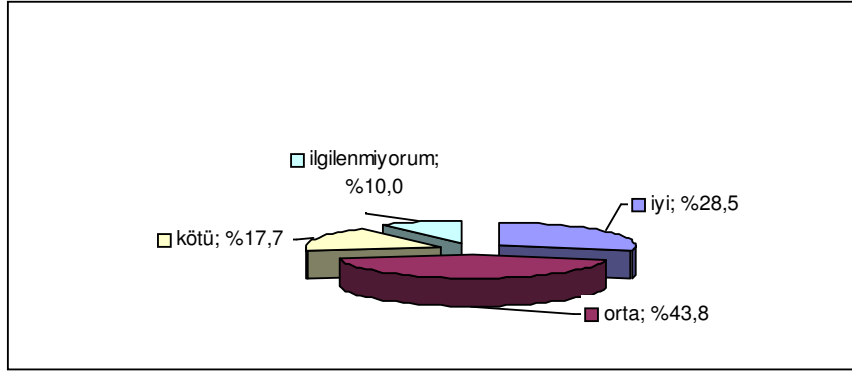
Şekil 3.7. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi ve öğrenim gördükleri bölümü tercihleri üzerinde mezuniyet sonrası iş alanı genişliğinin etkisi

EML'nin 1. sınıf öğrencilerine uygulanan anket çalışmasının 1. bölümünde okul ve bölümü tercih nedenleri araştırılmıştır. İnceleme sonucunda, öğrencilerin yaklaşık % 17'sinin daha önce başka bir okula kayıt yaptırmış olduğu, EML'ni tercih etmelerinde arkadaşlarının etkisinin olmadığı, öğrencilerin sadece % 20'nin iş deneyiminin olması sebebiyle bu okul ve bölümü seçtiği belirlenmiş olup en etkili faktörlerin % 40 oranla aile ve % 47 oranla mezuniyet sonrası istihdam durumu olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin EML'ne yönlendirilmesinde ilköğretim öğretmenlerinin diğer tercih nedenleri arasında çok yetersiz olduğu görülmüştür.

3.1.2. Birinci sınıf öğrencilerinin endüstri meslek liseleriyle ilgili görüşleri

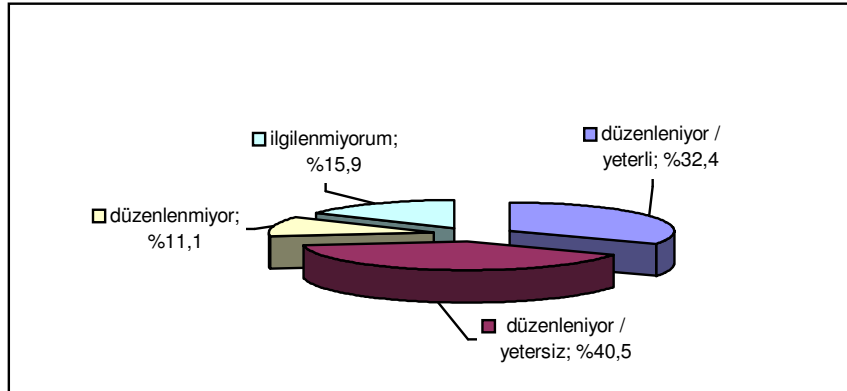
Araştırmanın alt probleminde ikinci olarak 1. sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesi hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Öğrencilere endüstri meslek lisesiyle ilgili 5 soru sorulmuştur. Görüşler, her bir soru açısından ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır.

İlk olarak öğrencilerin Endüstri Meslek Liseleri hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için 1. sınıf öğrencilerine, öğrenim gördükleri endüstri meslek lisesinin çevre düzenlemesini nasıl buldukları sorulmuş ve öğrencilerin pek de memnun olmadıkları saptanmıştır (Şekil 3.8).

Şekil 3.8. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördüğü endüstri meslek lisesinin çevre düzenlemesini değerlendirmeye yönelik görüşleri

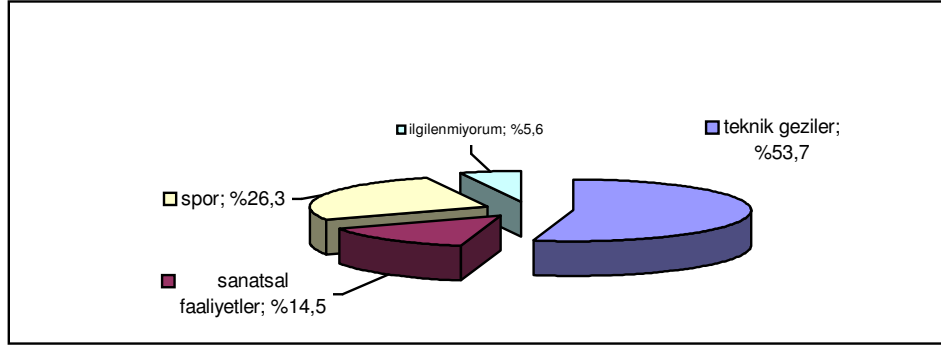
Endüstri Meslek Liseleri hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için 1. sınıf öğrencilerine, öğrenim gördükleri endüstri meslek lisesinde sosyal etkinliklerin düzenlenme durumu ve bu etkinlikleri nasıl buldukları sorulmuştur. Alınan sonuçlara göre sosyal etkinlikleri yeterli bulmadıkları ve bu durumdan memnun olmadıkları belirlenmiştir (Şekil 3.9).

Şekil 3.9. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördüğü endüstri meslek lisesinde sosyal etkinliklerin düzenlenme durumu ve yeterliliğe yönelik görüşleri

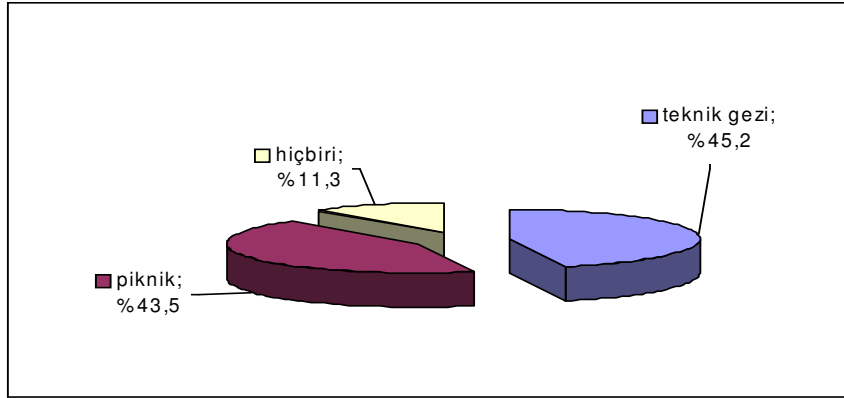
Endüstri Meslek Liseleri hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için 1. sınıf öğrencilerine, öğrenim gördükleri endüstri meslek lisesinde sosyal etkinliklerin düzenlenmesini istedikleri faaliyetler sorulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin yarısından fazlasının mesleki teorik bilginin

yanında teknik açıdan kendilerini geliştirmek amacıyla teknik gezilerin de düzenlenmesini istedikleri belirlenmiştir (Şekil 3.10).

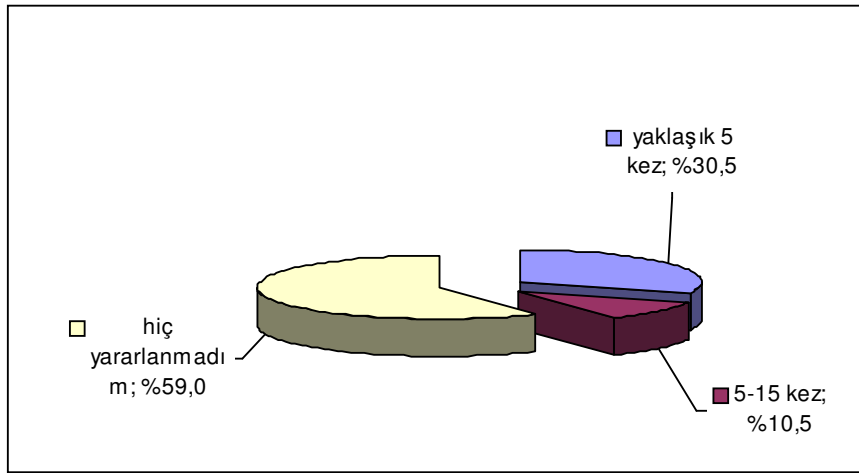
Şekil 3.10. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördüğü endüstri meslek lisesinde düzenlenmesini istedikleri sosyal faaliyetlere yönelik görüşleri

Endüstri Meslek Liseleri hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için 1. sınıf öğrencilerine, öğrenim gördükleri endüstri meslek lisesi bünyesinde aynı anda farklı yerlere düzenlenen geziler hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Sonuçlar Şekil 3.11’de verilmiştir. 1. sınıf öğrencileri olmalarına rağmen teknik gezileri tercih edenlerin oranı pikniği tercih edenlerin oranlarından fazla olması öğrencilerin mesleklerine karşı ilgili olduklarını düşündürebilir.

Şekil 3.11. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördüğü endüstri meslek lisesi bünyesinde aynı anda düzenlenen geziler hakkındaki görüşleri

Okudukları okulları hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için 1. sınıf öğrencilerine, öğrenim gördükleri endüstri meslek lisesindeki kütüphaneden yararlanma durumları incelenmiştir. Bulguların sonuçları Şekil 3.12'de verilmiştir.

Şekil 3.12. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördüğü endüstri meslek lisesindeki kütüphaneden yararlanmasına yönelik görüşleri

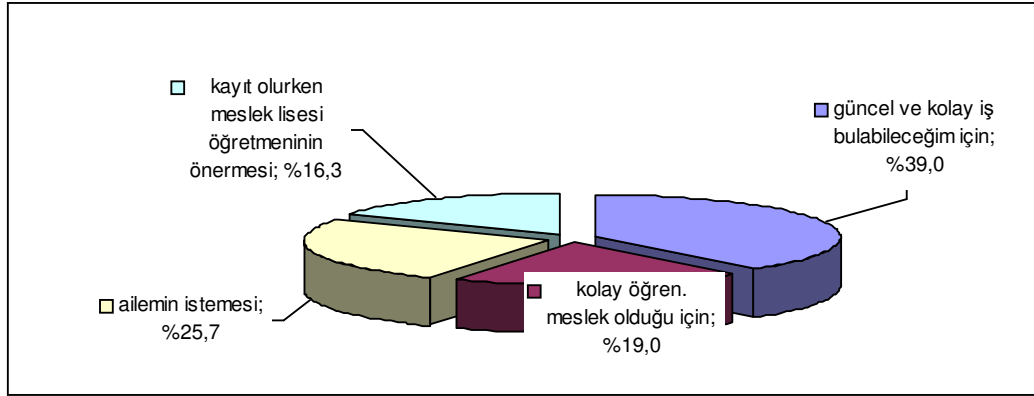
1. sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri EML'nin çevre düzenlemesi ve sosyal etkinliklerinin yeterlilik durumu hakkında görüşleri alınmış olup eğitimi aldıkları mesleklerine karşı ne kadar ilgili ve bilinçli oldukları araştırılmıştır.

Çevre düzeninden pek memnun olmadıklarını belirten öğrenciler, sosyal etkinlik olarak da öncelikle teknik geziler düzenlenmesini istemişlerdir. Öğrencilerin henüz 1. sınıfta okumalarına rağmen teknik gezilerin düzenlenmesini istemeleri onların mesleklerine karşı ilgili olduklarını göstermektedir. Bunun yanı sıra spor ve sanatsal faaliyetler de talep etmişlerdir. Bu bölümde, öğrencilerin kütüphanelerden yararlanma alışkanlıkları da incelenmiş olup % 60'lık bir kısım öğrencinin hiç kütüphaneleri kullanmadığı belirlenmiştir. Bu durum da öğrencilerin kütüphanelere yönlendirilmediğinin göstergesidir.

3.1.3. Birinci sınıf öğrencilerinin okuduğu bölümle ilgili görüşleri

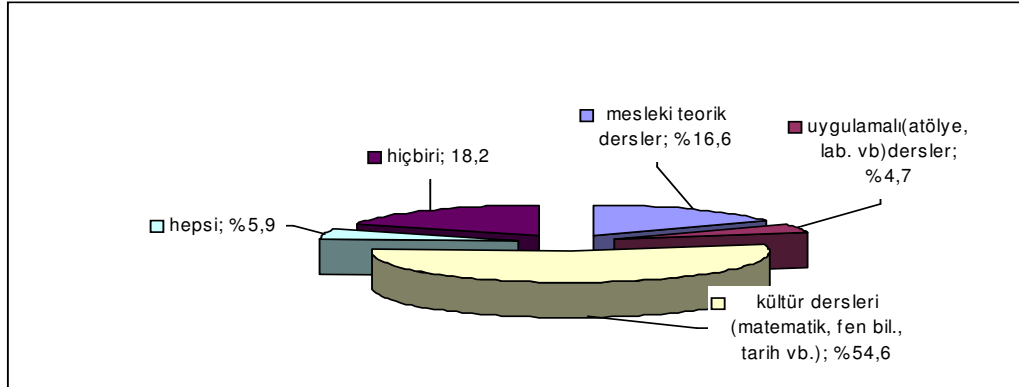
Araştırmanın birinci alt probleminde üçüncü olarak 1. sınıf öğrencilerinin okuduğu bölümle ilgili görüşleri incelenmiştir. Öğrencilere okudukları bölümle ilgili 10 soru sorulmuştur. Görüşler, her bir soru açısından ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır.

İlk olarak öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümleri neden tercih ettikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.13'te verilmiştir. Bulgulara bakıldığında öğrencilerin bir çoğu ailenin etkisiyle ve günümüzün sorunu olan istihdam durumu nedeniyle bölümlerini tercih ettikleri görülmüştür.

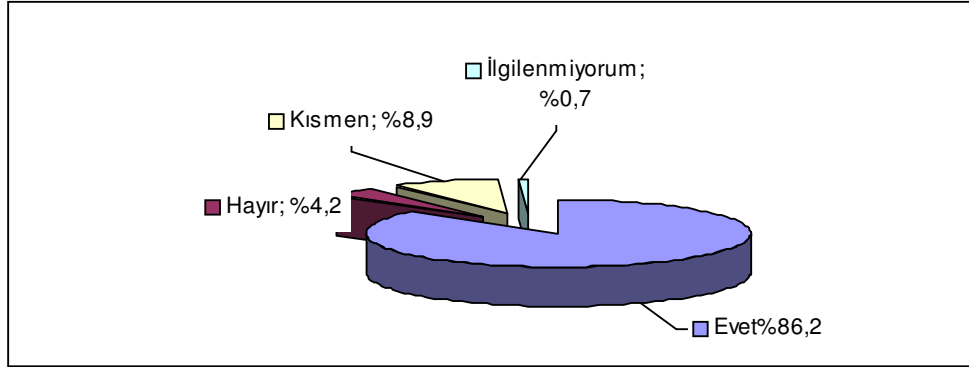
Şekil 3.13. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümleri tercih nedenlerine yönelik görüşleri

Anket uygulamasına katılan öğrencilerin, bu soruyla öğrenim gördükleri bölümlerinde en çok zorlandıkları dersler belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.14'te verilmiştir.

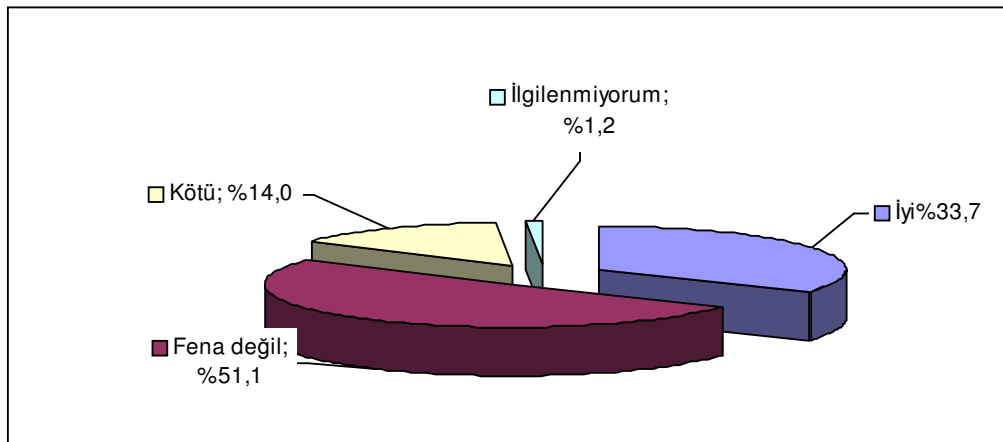
Şekil 3.14 Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlerinde en çok zorlandıkları derslere yönelik görüşleri

EML'nin 1. sınıfında okuyan öğrencilerin öğrenim gördüğü bölümlerindeki uygulamalı derslere seveerek ve isteyerek katılma durumları belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular Şekil 3.15'te verilmektedir. Öğrencilerin %90'ına yakınının uygulamalı derslere seveerek ve isteyerek katıldıkları görülmüştür.

Şekil 3.15. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlerinde uygulamalı derslere seyerek ve isteyerek katılmalarına yönelik görüşleri

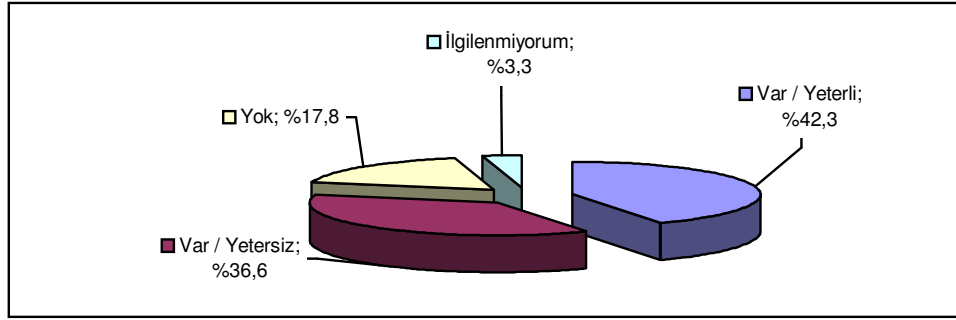
Bu soruyla, EML'nde okuyan 1. sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümde atölyelerdeki takım, tezgah ve cihazların yenilik durumu hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Görüşlerden elde edilen sonuçlar Şekil 3.16'da gösterilmiştir. Grafiğe bakıldığında öğrencilerin atölyelerinde kullandıkları takım, tezgah ve cihazlarının yenilik durumundan çok da memnun olmadıkları anlaşılmaktadır.

Şekil 3.16. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümde atölyenin durumuna yönelik görüşleri

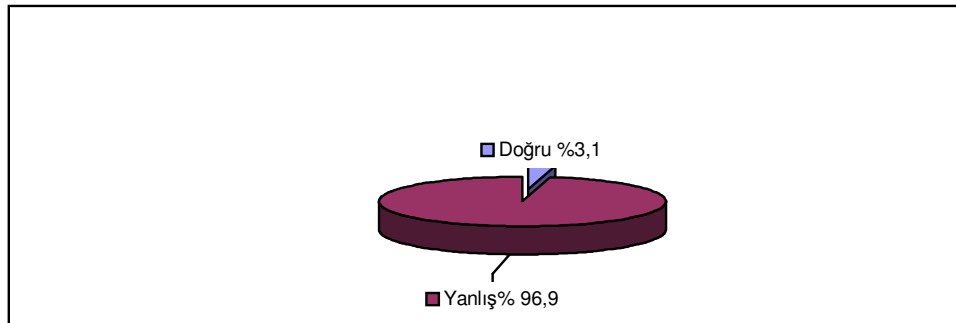
EML 1. sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm atölyelerindeki güvenlik

sisteminin yeterliliğine yönelik görüşleri belirlenmiş ve sonuçlar Şekil 3.17’de verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğrenciler kendilerini güvende hissetmemektedirler.

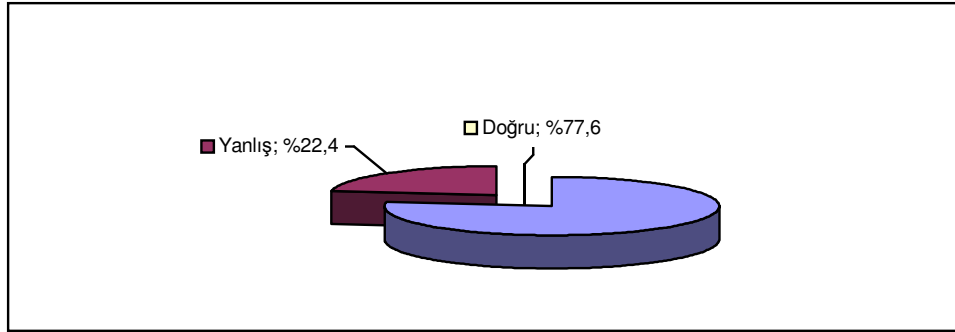
Şekil 3.17. Birinci sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümün atölyelerindeki güvenlik sisteminin yeterliliğine yönelik görüşleri

EML 1. sınıf öğrencilerine sorulan ve gramer hataları olan bir cümle ile Türkçe-Dilbilgisi eğitiminin yeterliliği belirlenmeye çalışılmış ve sonuçlar Şekil 3.18’de verilmiştir.

Şekil 3.18. Birinci sınıf öğrencilerinin Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazabilme yeterlik durumları

EML 1. sınıf öğrencilerine sorulan ve temel matematik bilgisi içeren soru ile matematik eğitiminin yeterliliği belirlenmeye çalışılmış ve sonuçlar Şekil 3.19'da verilmiştir.

Şekil 3.19. Birinci sınıf öğrencilerinin hesaplama yapabilme yeterlilik durumları

Lise 1. sınıf öğrencilerin bölümlerini tercih etmelerinde ailelerinin yönlendirmesi ve mesleğinin güncelliğinin en önemli faktörlerden biri olduğu belirlenmiştir. Bu öğrencilerin meslek derslerinde ve uygulamalı derslerde çok fazla zorlanmadığı, kültür derslerinde öğrencilerin yarısından fazlasının zorlandığı belirlenmiştir. Bu konuyla alakalı öğrencilere sorulan Türkçe kapsamlı soruya alınan cevaplarda ancak % 3'lük bir dilim Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazarken, matematik içerikli soruya % 78'lik bir grubu oluşturan öğrenci topluluğu doğru cevap vermiştir.

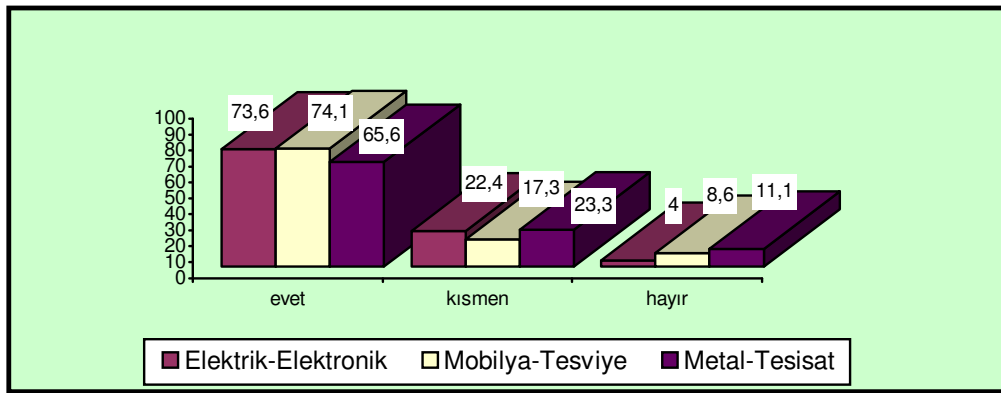
Anket uygulamasının bu bölümünde atölyelerin durumu hakkında da öğrenci görüşleri alınmıştır. Uygulamaya katılan öğrencilerin atölyelerinin durumu hakkında görüşleri alınırken iş kazalarından koruyacak güvenlik tedbirlerinin olup olmadığı ve yeterlilik durumu da araştırılmıştır. Öğrenciler güvenlik tedbirlerinin bulunduğunu söylemiş, fakat sadece % 42'si güvenlik tedbirlerini yeterli bulurken % 37'si yetersiz bulmaktadır. Bunların yanı sıra % 18'lik bir grup öğrenci güvenlik tedbirlerinin olmadığını söylemiştir. Bu durum, iş kazalarına karşı kendilerini güvensiz hissettiklerinin göstergesidir. EML'de iş

güvenliği konularının önemsenmesinin ve öğrencinin kendini güvende hissetmesinin öğrenim sürecindeki başarısına etkisi önemsenmelidir.

3.1.4. Bölümlerine göre, lise 1 öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve bölümünü tercih nedenine ilişkin görüşlerin karşılaştırılması

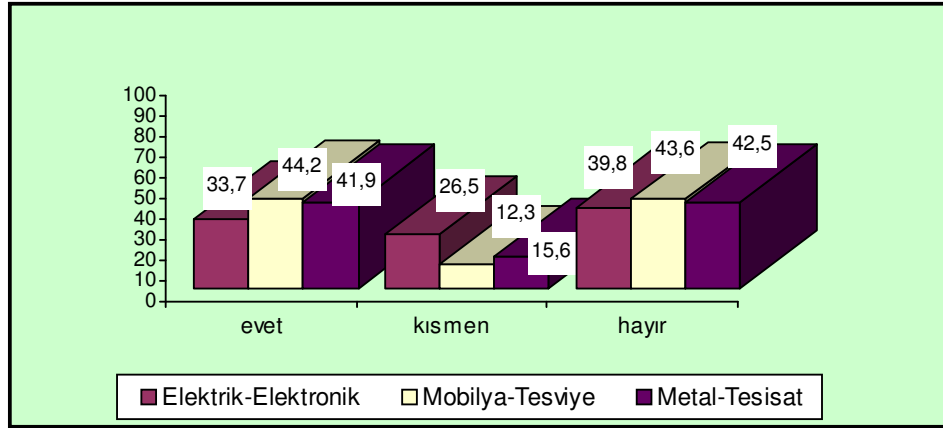
Lise öğrencilerinin Endüstri Meslek Lisesini ve bölümünü tercih nedenleri ile öğrenim gördükleri bölümler arasındaki ilişki incelenmiş ve farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin Endüstri Meslek Lisesini ve bölümünü tercih nedenleri arasında farklılık olup olmadığı karşılaştırılmıştır. Lise 1 öğrencilerinin tercih nedenleri toplam 3 soru açısından incelenmiş ve her bir soruyla ilgili görüşleri, ayrı ayrı karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Endüstri Meslek Liselerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören Lise 1 öğrencilerinin bu okul ve bölüme kendi istekleri doğrultusunda kayıt yaptırıp, yaptırmama durumları açısından karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerinin yaklaşık % 26'sının kendi istek ve arzusuyla bu bölümü tercih etmediği belirlenirken, metal bölüm öğrencilerinin yaklaşık % 35'inin tamamen kendi istekleri doğrultusunda kayıt yaptırmadıkları görülmüştür (Şekil 3.20).

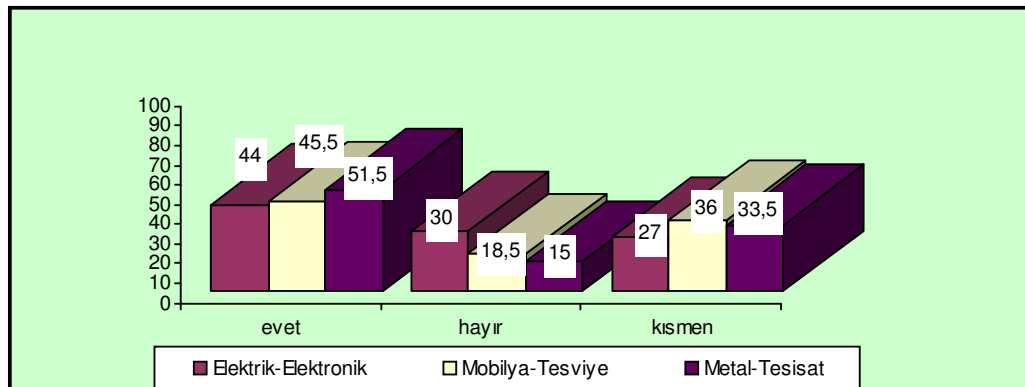
Şekil 3.20. Bölümlere göre, birinci sınıf öğrencilerinin okulunu ve bölümlerini kendi istekleriyle kayıt yaptırmama durumları

Endüstri Meslek Liselerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören Lise 1 öğrencilerinin bölüm ve okul tercihlerinde ailelerin etkisinin olup olmadığı karşılaştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.21’de verilmiştir.

Şekil 3.21. Birinci sınıf öğrencilerinin okul ve bölümlerini tercih etmede ailelerinin etkili olma durumu

Endüstri Meslek Liselerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören Lise 1 öğrencilerinin bölüm ve okul tercihlerinde iş alanının geniş olmasının etkili olup olmadığı karşılaştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.22’de verilmiştir.

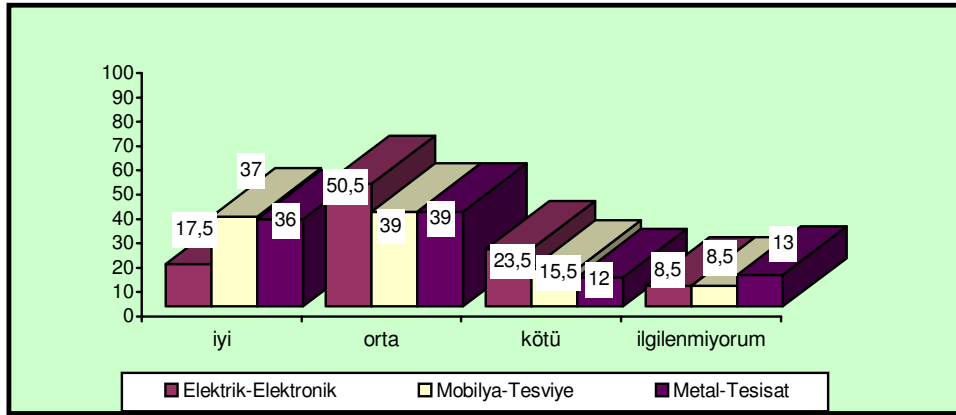
Şekil 3.22. Bölümlere göre, 1. sınıf öğrencilerin bölümlerini seçmede iş alanının geniş olmasının etkili olup olmadığının karşılaştırılması

Öğrencilerin okulunu ve bölümlerini tercih etme nedenleri incelenmiş olup tüm bölümlerde daha önce başka bir liseye hiç kayıt yaptırmamış öğrencilerin dağılımı yaklaşık 8/10'dir. Bu nedenle öğrencilerin farklı bölümlerde bulunmaları daha önce başka bir liseye kayıt yaptırma durumları ile ilişkili değildir. Bölümlerini tercih etmelerinde etkin faktörler incelendiğinde, elektrik ve elektronik bölümündeki öğrencilere kıyasla düşük ilköğretim okulu başarı puanıyla kayıt yaptıran metal, mobilya, tesviye ve tesisat bölüm öğrencilerinin daha çok ailenin ve çevrenin etkisinde kaldıkları görülmüştür. Dikkat edilmesi gereken bir husus da kayıt esnasında ilköğretim öğretmenlerinin kesinlikle bir yönlendirmesi olmadığı saptanmıştır. Halbuki mesleki ve teknik eğitimi geliştirmeyi kapsayan Kalkınma planlarında ve 16. Milli Eğitim Şura Kararlarında ilköğretimden yüksek öğretime kadar sistemli bir rehberlik planlarının yapılması gerektiği belirtilmiştir. Bir başka etken olarak da önceden kazanmış oldukları deneyimdir. Alınan sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin sadece % 19'u bölümleriyle ilgili deneyimli oldukları için tercih yaptığını belirtmiştir. Elektrik ve elektronik öğrencilerini etkileyen en büyük faktörün mezuniyet sonrası iş alanının genişliği ve güncel meslek olması sebebiyle aile etkisinin olduğu saptanmıştır. Metal ve tesisat bölümünün hemen hemen yarısı da bu sebepten dolayı tercih yaparken mobilya ve tesviye bölüm öğrencilerinin sadece % 30'u bu sebeplerden dolayı tercih yapmıştır. % 70'i ise bölümlerinden mezuniyetin kolay olması, kayıt esnasında meslek lisesi öğretmenin bu bölümü önermesi sebebiyle kayıt yaptırdığını belirtmiştir.

3.1.5. Bölümlere göre, 1. sınıf öğrencilerin okudukları EML hakkındaki görüşleri

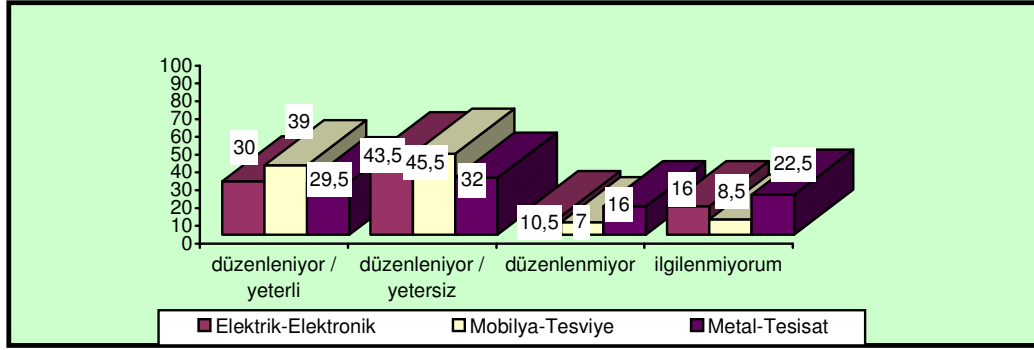
Bu bölümde 1. sınıf öğrencilerin eğitimini aldıkları okulları hakkındaki görüşleri ve bölümler arasında görüş ayrılıklarının olup olmadığı karşılaştırılmıştır.

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerin okullarının çevre düzenlemesi hakkındaki görüşleri karşılaştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.23'te verilmiş olup elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerinin okullarının çevre düzenlemesini beğenmedikleri belirlenmiştir.

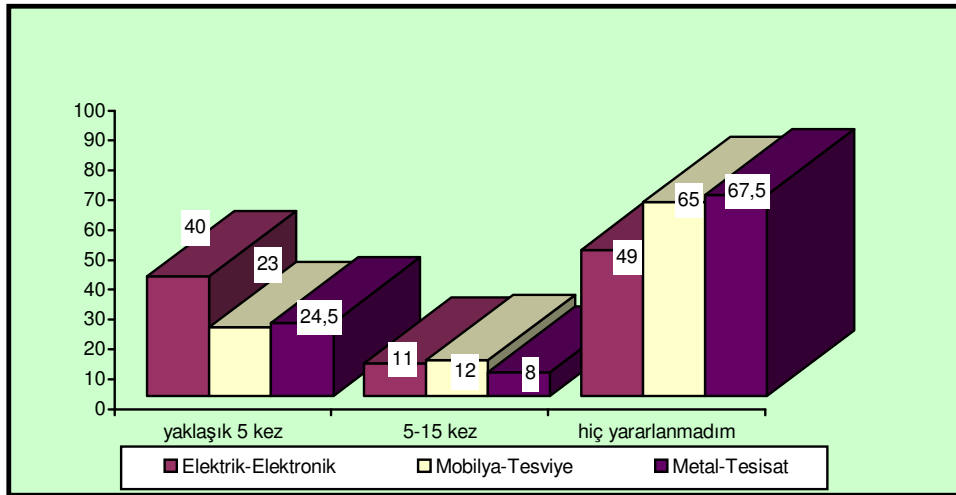
Şekil 3.23. Bölümlere göre, 1. sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarının çevre düzenlemesi hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerin okullarının sosyal etkinlikler hakkındaki görüşleri alınmış ve bölümlere göre düşünceleri karşılaştırılmıştır. Elde edilen verilere göre elektrik, elektronik, mobilya ve tesviye bölüm öğrencilerinin, metal ve tesisat bölüm öğrencilerine göre daha sosyal oldukları ve okullarındaki sosyal aktivitelerin yetersizliğinden şikayetçi oldukları saptanmıştır (Şekil 3.24).

Şekil 3.24. Bölümlere göre, 1. sınıf öğrencilerin öğretim gördükleri okullarında düzenlenen sosyal etkinliklerin yeterliliği hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması

Farklı bölümlerde okuyan EML 1. sınıf öğrencilerin okullarındaki kütüphaneden kaç kez yararlandıkları sorulmuş, araştırmacı yönlerinin ne kadar geliştiği, kitap okumaya ne kadar yatkın oldukları araştırılmıştır. Sonuçlara bakıldığında elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerinin % 50'sinin kütüphaneye gitme alışkanlıkları varken mobilya, tesviye, metal ve tesisat bölüm öğrencilerinin yaklaşık % 65'inin hiç kütüphanelere gitmedikleri belirlenmiştir (Şekil 3.25).

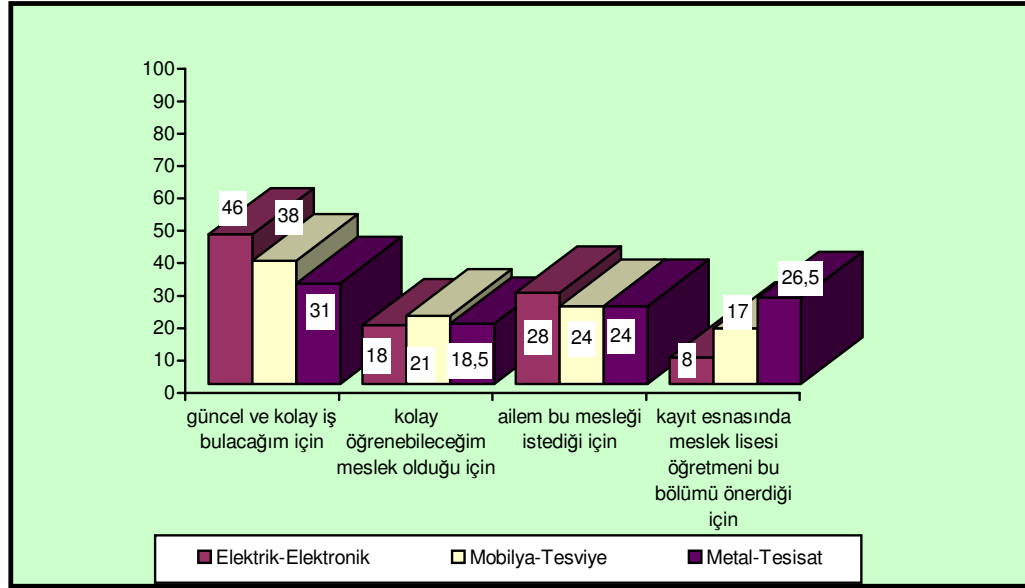

Şekil 3.25. Bölümlere göre, 1. sınıf öğrencilerin kütüphaneden yararlanma alışkanlıklarının karşılaştırılması

Bu kısımda farklı bölümlerde okuyan öğrencilerin okulları hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerinin okulun çevre düzenlemesini pek beğenmese de diğer bölüm öğrencileri iyi olduğunu düşünmektedir. Sosyal etkinlikler açısından bakıldığında tüm bölüm öğrencileri yetersiz olduğundan şikayetçilerdir. Aynı anda teknik gezi ve piknik düzenlenmiş olsa her bölümdeki öğrencilerin hemen hemen yarısı teknik geziyi diğer yarısı da pikniği tercih edeceğini belirtmiştir. Tercihlerinde bölümler arası bir farklılık görülmemiştir. Öğrencilerin kitap okuma alışkanlıkları da karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar, öğrenci profilinin, öğretim programlarının ve öğretmenlerin eğitim-öğretim tekniklerinin farklılığının göstergesidir.

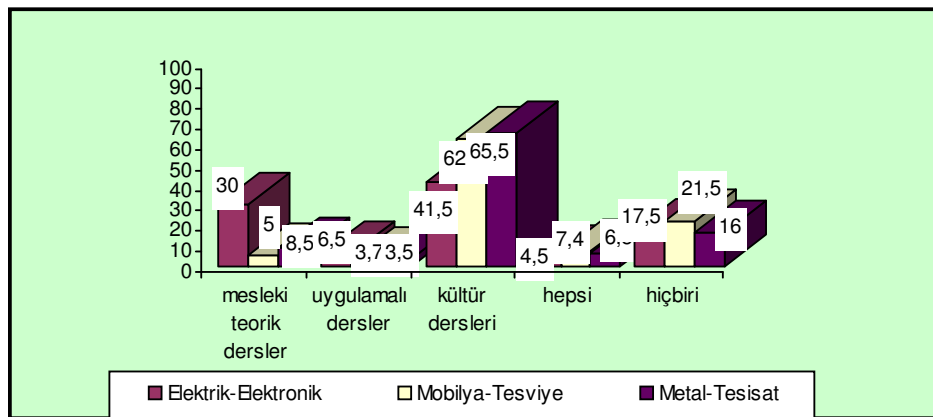
3.1.6. Bölümlere göre, 1. sınıf öğrencilerin okudukları bölümleri hakkındaki görüşleri

Endüstri Meslek Liselerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören Lise 1 öğrencilerinin bölümlerine ilişkin görüşleri karşılaştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.26'da verilmiştir.

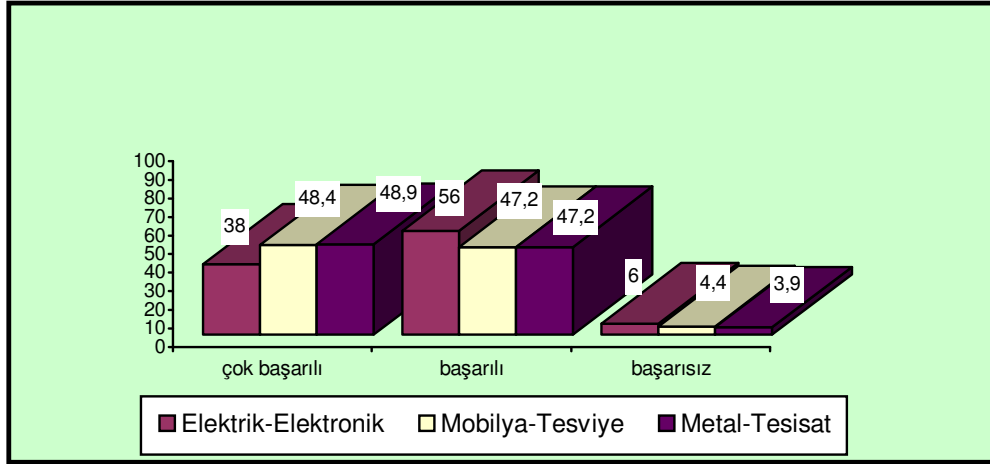
Şekil 3.26. Bölümlere göre, birinci sınıf öğrencilerinin bölümlerini tercihlerinde etki eden faktörlerin karşılaştırılması

EML'nin farklı bölümlerinde okuyan 1. sınıf öğrencilerin bölümlerinde gördükleri derslerden en çok zorlandıkları araştırılmış ve öğrencilerin bölümlerine göre karşılaştırılma yapılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.27'de verilmiştir.

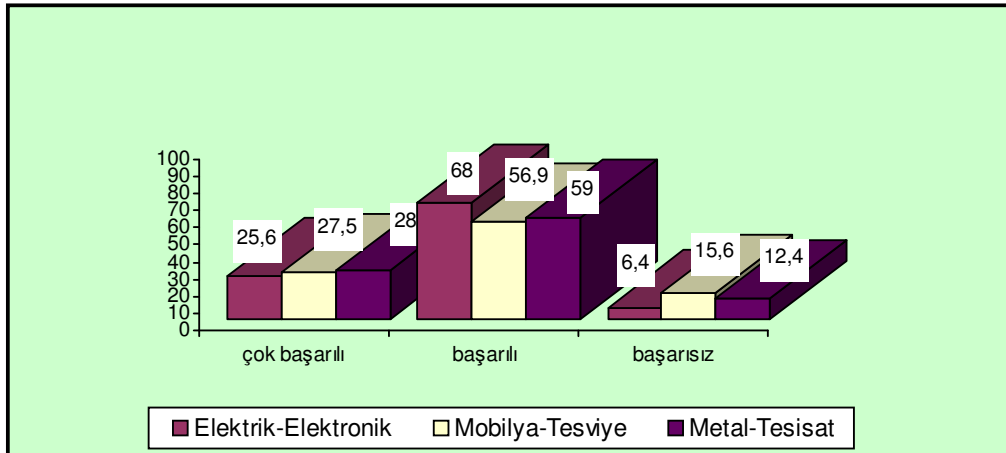
Şekil 3.27. Bölümlere göre, 1. sınıf öğrencilerin en çok zorlandıkları derslerin karşılaştırılması

Endüstri Meslek Liselerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören Lise 1 öğrencilerinin bölümlerinde görmüş oldukları meslek dersleri öğretmenleri hakkındaki görüşleri karşılaştırılmıştır. Bulgular Şekil 3.28'de verilmiştir.

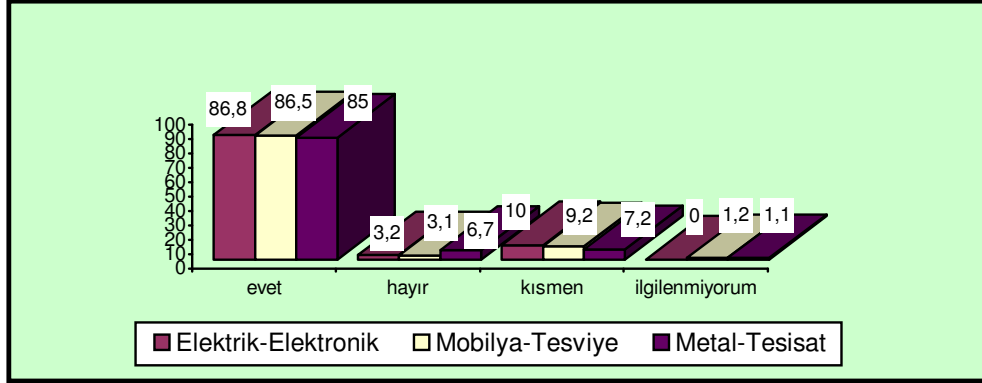
Şekil 3.28. Bölümlere göre, 1. sınıf öğrencilerin meslek dersi öğretmenleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması

Endüstri Meslek Liselerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören Lise 1 öğrencilerinin bölümlerinde görmüş oldukları kültür dersleri öğretmenleri hakkındaki görüşleri karşılaştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.29'da verilmiştir.

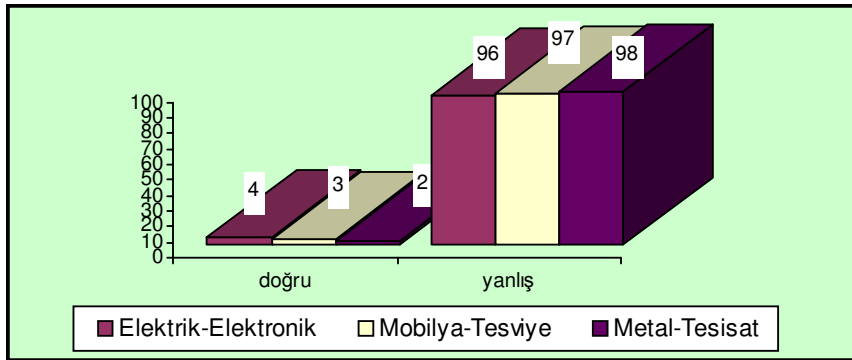
Şekil 3.29. 1. sınıf öğrencilerinin bölümlerindeki kültür dersi öğretmenleri hakkındaki görüşlerin karşılaştırılması

Endüstri Meslek Liselerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören Lise 1 öğrencilerinin bölümlerinde görmüş oldukları uygulamalı derslere seyerek ve isteyerek katılma durumları karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.30'da verilmiştir.

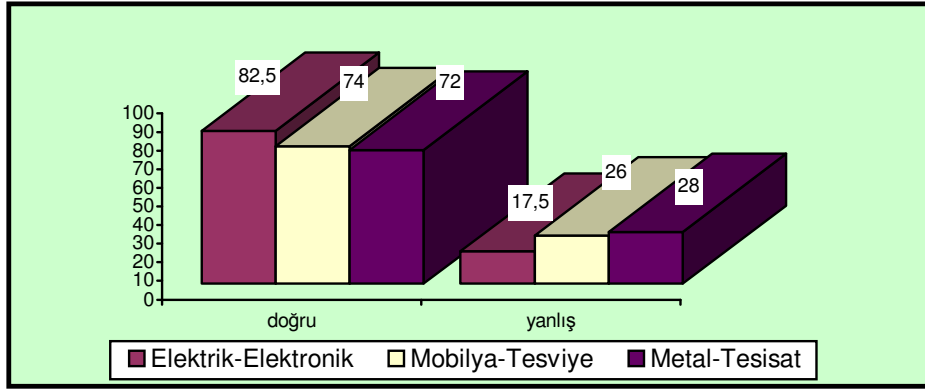
Şekil 3.30. 1. sınıf öğrencilerinin uygulamalı derslere seyerek ve isteyerek katılma durumlarının karşılaştırılması

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerin ilköğretimden buyana almış oldukları Türkçe ve Dilbilgisi eğitiminin yeterlilik durumunu araştırmak amacıyla 2 cümle verilmiş ve imla kurallarına uygun yazmaları istenmiştir. Alınan cevaplar, ki kare (χ^2) yöntemiyle karşılaştırılmıştır. Bulgular Şekil 3.31'de verilmiştir.

Şekil 3.31. Bölümlere göre, 1. sınıf öğrencilerin Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazabilmelerinin karşılaştırılması

EML'nin farklı bölümlerinde okuyan 1. sınıf öğrencilerin hesap yapabilmeleri araştırılmış, alınan sonuçlar ki kare (χ^2) testiyle karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.32'de verilmiştir.

Şekil 3.32. Bölümlere göre, 1. sınıf öğrencilerin hesap yapabilmelerinin karşılaştırılması

Bu bölümde EML 1. sınıf öğrencilerin bölümleri hakkında görüşleri araştırılmıştır. Elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerinin bu bölümü seçmelerinde en büyük etkenin mesleklerinin güncel olması ve bu sebepten dolayı mezuniyet sonrası kolay iş bulabileceklerini düşünmeleri iken metal ve tesisat öğrencilerini etkileyen en büyük faktörün kayıt esnasında meslek lisesi öğretmenlerinin bu bölümü önermesi olduğu belirlenmiştir. Elektrik ve elektronik bölümlerine nazaran diğer bölüm öğrencilerinin kayıtlarında meslek lisesi öğretmenlerinin daha çok etkili olmasının sebebi elektrik ve elektronik bölümlerini zaten aile ve öğrenci isteyerek tercih etmektedir, mesleğin güncel olması bu bölüme talebi artırmaktadır, dolayısıyla bu bölümlerde öğrenci açığı oluşmamaktadır. Bu nedenle EML öğretmeni, kayıt yaptıracak öğrencilere bu bölümü değil de kontenjan açığı bulunan özellikle de metal, tesisat sonra da mobilya, tesviye bölümlerini önermektedir. Ayrıca tüm bölüm öğrencilerinin ailelerinin etkisinin de eşit oranda dağıldığı görülmüştür. Mesleki teorik derslerden en çok zorluk çeken öğrencilerin elektrik ve elektronik bölüm öğrencileri olduğu belirlenmiş, kültür derslerinden de en çok

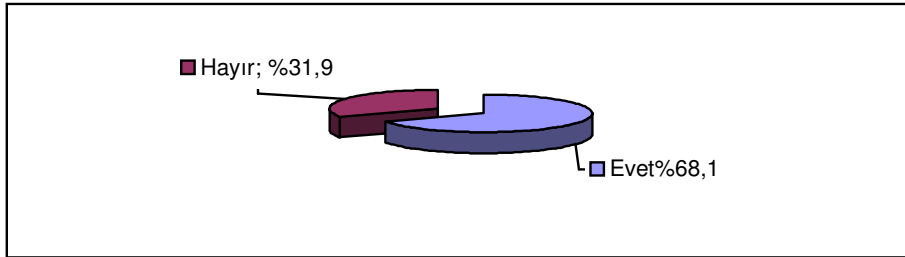
metal ve tesisat bölüm öğrencileri ardından da elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerinin oranına kıyasla mobilya ve tesviye öğrencileri kültür derslerinden zorlandıklarını söylemiştir. Anket uygulamasına katılan lise 1. sınıf öğrencilerinin % 95 'i meslek dersi öğretmenlerini başarılı bulmuştur. Bu oranın bölümlere göre dağılımına baktığımızda elektrik ve elektronik bölüm öğrencileri diğer bölüm öğrencilerine oranla %10 daha fazla başarılı bulduklarını söylemiştir. Diğer bölüm öğrencileri ise çok başarılı olduğunu belirtmiştir. Kültür dersi öğretmenlerinin başarı durumu sorgulandığında bu kez elektrik ve elektronik öğrencileri kültür dersi öğretmenlerini başarılı bulurken diğer bölüm öğrencilerinin başarısız bulma oranı yüksektir. Bunun sebebi olarak da elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerinin ilköğretimdeki başarıları ve belli bir bilgi birikimiyle liseye geçmeleri kültür derslerinde başarılı olmalarını sağlamış, böylece öğretmenlerini başarılı bulmuşlardır. Diğer bölüm öğrencileri zaten ilköğretimden düşük başarı puanıyla bu okullara geldiği için kültür derslerinde zorlandıkları ve bu nedenle de öğretmenlerini başarısız buldukları düşünülebilir. Öğrencilerin uygulamalı derslere isteyerek katılma durumları da incelenmiş ve tüm bölüm öğrencileri uygulamalı derslere severek ve isteyerek katıldığını belirtmiştir. Elektrik ve elektronik bölüm öğrencileri ne kadar da diğer bölümlere göre kültür derslerinden zorlanmadıklarını belirtse de onlarında diğer bölümler gibi Türkçe-Dilbilgisi dersinde çok zayıf oldukları görülmüştür. Türkçe-Dilbilgisinde zayıf olan öğrencilerin hesaplama yapabilmeleri, imla kurallarına uygun cümle yazabilme oranlarına göre başarı oranları daha yüksektir. Bölümlere göre incelendiğinde elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerinin başarı oranı diğer bölüm öğrencilerine göre % 10 daha fazladır.

3.2. Lise 3 Öğrencilerinin Görüşleri

3.2.1. Üçüncü sınıf öğrencilerin okuduğu okul ve bölümleriyle ilgili görüşleri

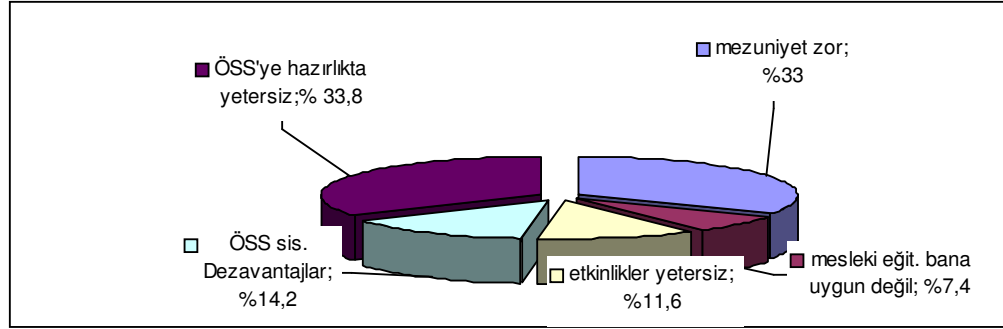
Araştırmanın ikinci alt problemünde 3. sınıf öğrencilerinin endüstri meslek lisesini ve öğrenim gördükleri bölümleri hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Bu bölümde öğrencilere 18 soru yöneltilmiştir. Öğrencilerin her soruyla ilgili görüşleri tek tek incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Öğrencilerin EML dışında farklı bir okulda okumayı isteyip istemedikleri araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara bakıldığında öğrencilerin %70'ine yakınının okullarını sevmedikleri ve başka bir okulda okumayı istedikleri görülmektedir (Şekil 3.33).

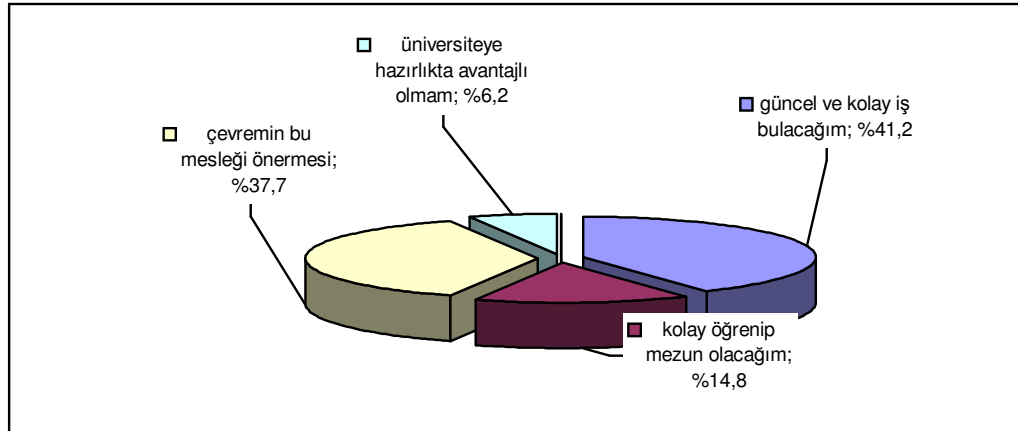
Şekil 3.33. Üçüncü sınıf öğrencilerin EML dışında farklı bir okulda okumayı isteme durumları

3. sınıf öğrencilerin EML dışında farklı bir okulda okumak isteme sebepleri araştırılmıştır. Şekil 3.34'te grafik verilmiştir.

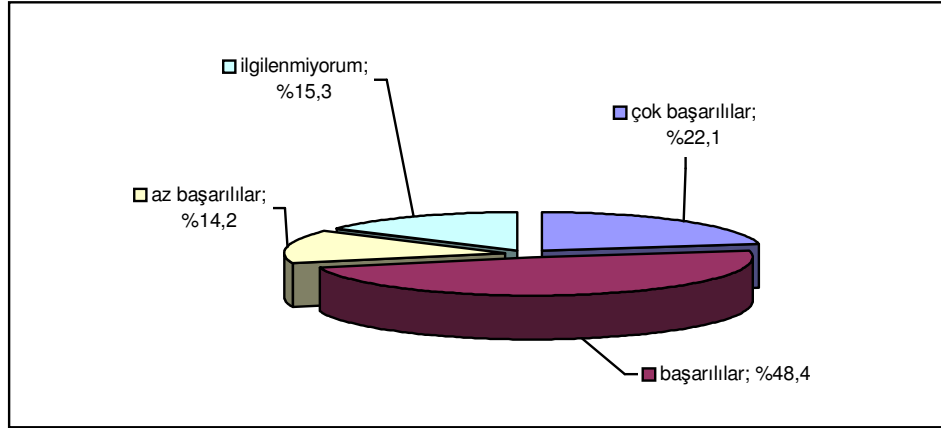
Şekil 3.34. Üçüncü sınıf öğrencilerin EML dışında farklı bir okulda okumayı isteme durumları

Öğrencilerin bölümlerini tercih etme nedenlerini araştırmak amacıyla, Lise 3 öğrencilerinin okudukları bölümleri tercih sebepleri sorulmuş ve sonuçlar Şekil 3.35'te verilmiştir.

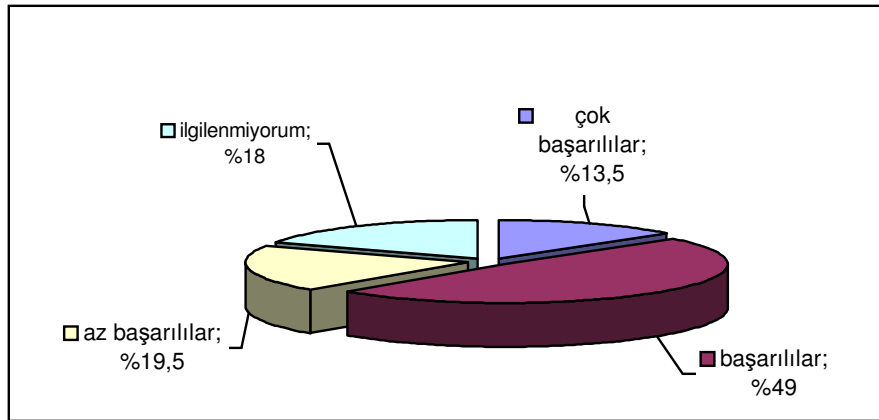
Şekil 3.35. Üçüncü sınıf öğrencilerin bölümlerini tercih etme sebepleri

Öğrencilere yöneltilen bu soruda meslek dersi öğretmenlerinin başarı durumları hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.36'da verilmiştir.

Şekil 3.36. Üçüncü sınıf öğrencilerin meslek dersi öğretmenleri hakkındaki görüşleri

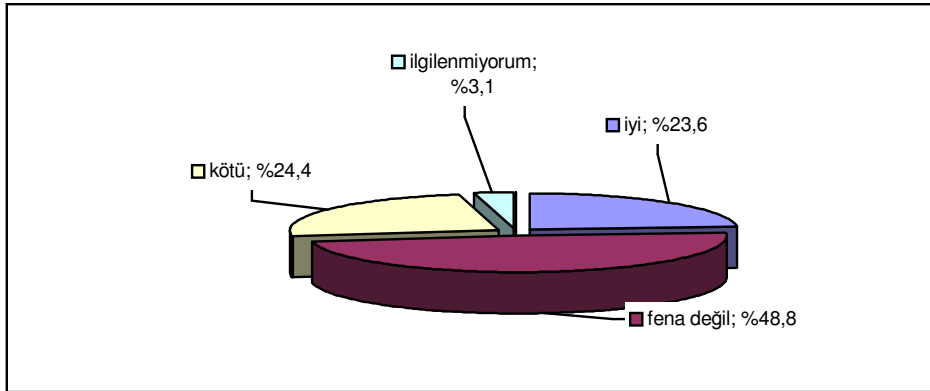
EML 3. sınıf öğrencilerinin kültür dersi öğretmenleri hakkındaki görüşlerini öğrenebilmek amacıyla bu soru sorulmuştur. Bulgular Şekil 3.37'de verilmiştir.

Şekil 3.37. Üçüncü sınıf öğrencilerin kültür dersi öğretmenleri hakkındaki görüşleri

EML 3. sınıf öğrencilerinin % 70'i farklı bir okulda okumak istemektedir. Bunun nedeni öğrencilerin yaklaşık % 48'i ÖSS sistemindeki dezavantajlar ve eğitimin ÖSS'ye hazırlıkta yetersiz olduğunu düşünmekteyken % 33'ü de mezuniyetin zor olduğunu düşünmesidir. Halbuki bu öğrenciler, mezuniyet sonrası kolay iş bulabilmek için bu bölümleri tercih ettiklerini bunun yanı sıra ailelerinin de bu bölümü önerdiklerini söylemiştir. Fakat son sınıfa geldiklerinde öğrencilerin % 70'ine yakınının okullarıyla ve eğitimleriyle barışık olmadıkları görülmüştür. Ancak bu sorun öğretmenleriyle ilgili değildir zira öğrencilerin büyük bir kısmı meslek derslerine giren öğretmenlerini başarılı bulmaktadır. Dikkat edilecek bir husus vardır ki o da öğrencilerin yaklaşık % 17'si meslek ve kültür dersi öğretmenlerinin başarı durumlarıyla ilgilenmediklerini söylemiştir. Üniversite eşiğine gelmiş öğrencilerin ilgisizlikleri de önemli problemidir.

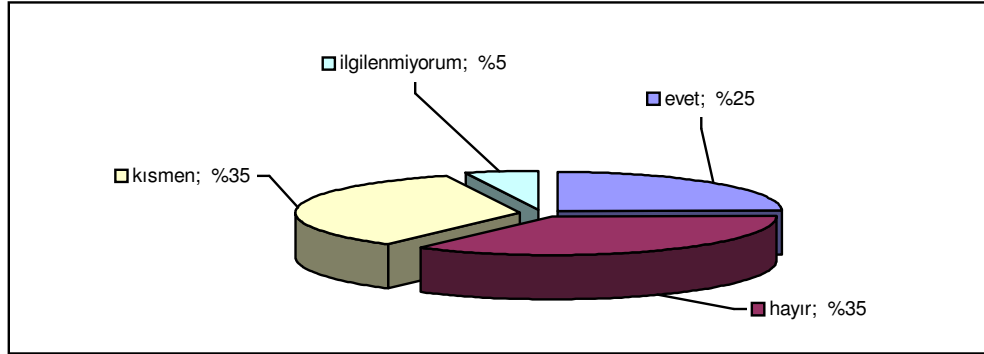
EML 3.sınıf öğrencilerinin atölye derslerinde kullandıkları takım, tezgah ve cihazların yenilik durumlarına ilişkin düşüncelerini almak amacıyla kullandıkları materyallerin durumu sorulmuştur. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.38'de verilmiştir.

Şekil 3.38. Üçüncü sınıf öğrencilerin atölyede kullandıkları takım, tezgah ve cihazların yenilikleri hakkındaki görüşleri

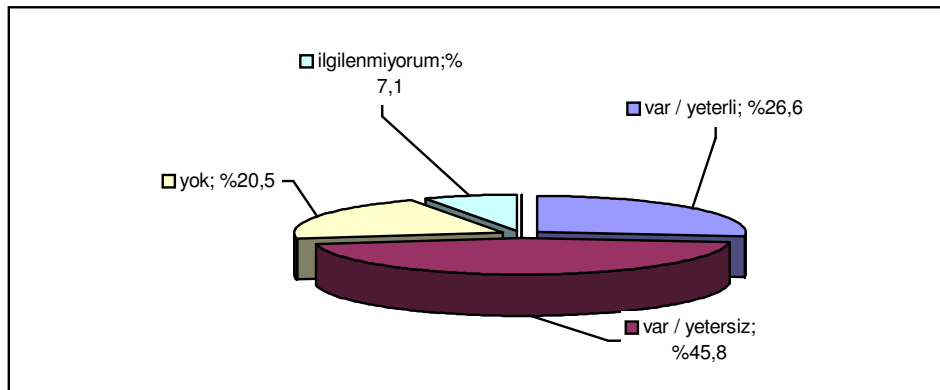
3. sınıf öğrencilerin okullarında bulunan makine ve teçhizatların teknolojiyle

uyumluluğu hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Sonuçlar Şekil 3.39'da verilmiştir. 3. sınıf öğrencilerinin yaklaşık % 70'i atölye donanımlarının demode olduğunu veya daha modern cihazların bulunmadığını düşünmektedirler.

Şekil 3.39. Üçüncü sınıf öğrencilerin atölyelerinde kullandıkları makine ve teçhizatların teknolojiyle uyumluluk durumu

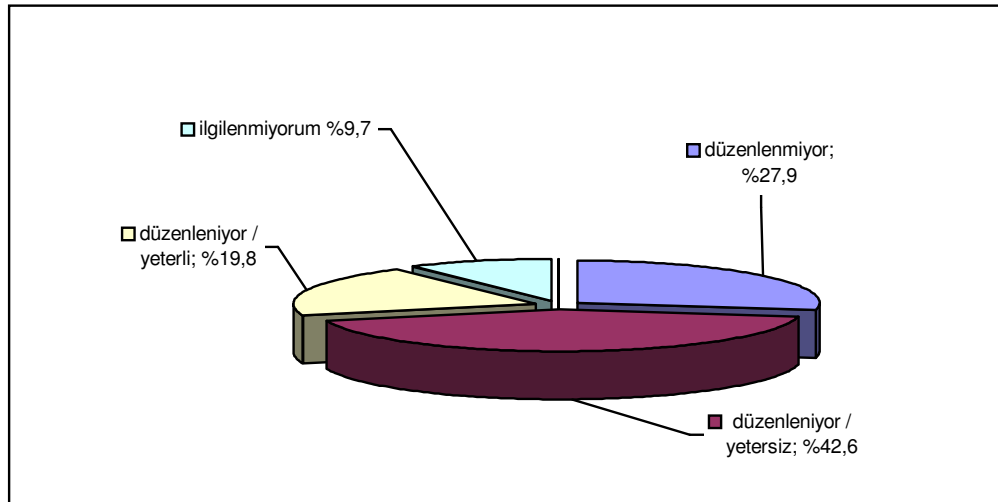
3. sınıf öğrencilerin okudukları okul ve bölümlerindeki güvenlik tedbirleri hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Elde edilen bulgular Şekil 3.40'ta verilmiştir. Öğrencilerin yaklaşık % 60'ı uygulamalı derslerdeki cihazlarda çalışırken korkmakta ve kendilerini güvende hissetmemektedirler.

Şekil 3.40. Üçüncü sınıf öğrencilerin okullarındaki güvenlik tedbirleri hakkındaki görüşleri

Anket uygulamasına katılan 3. sınıf öğrencilerin bölüm ve kültür dersleri ve öğretmenleri hakkındaki görüşlerinin yanı sıra severek girdikleri uygulamalı derslerde kullandıkları takım, tezgah ve teçhizatların durumu hakkında görüşleri incelenmiştir. Tüm öğrencilerin büyük bir kısmı atölyelerindeki araç-gereçlerin ihtiyaçlarını karşıladığını fakat teknolojiyle uyumlu olmadığını belirtirken mevcut durumda olan güvenlik sistemlerinin de yetersiz olduğundan şikayetçidir. Aynı zamanda her 5 öğrenciden 1'i güvenlik tedbirlerinin olmadığını söylemiştir. Bu korkuyu ya da ürkekliği giderebilmek için eğitim programlarında iş güvenliği derslerine ağırlık verilmesi ve atölye uygulamalarında kullanılan cihazların yeterli güvenlik tedbirlerinin alınması gerekmektedir.

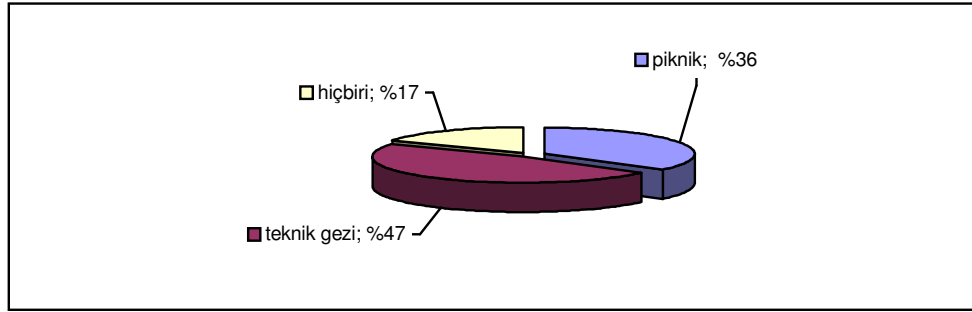
3. sınıf öğrencilerin okullarında düzenlenen sosyal etkinlikler hakkındaki görüşleri Şekil 3.41'de verilmiştir. Öğrencilerin yaklaşık % 70'i sosyal etkinliklerin yetersizliğinden şikayetçidir.

Şekil 3.41. Üçüncü sınıf öğrencilerin okullarındaki sosyal etkinlik durumuna yönelik görüşleri

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul ve bölümleri hakkındaki görüşleri belirleyebilmek için aynı anda düzenlenen farklı gezilere katılma durumları

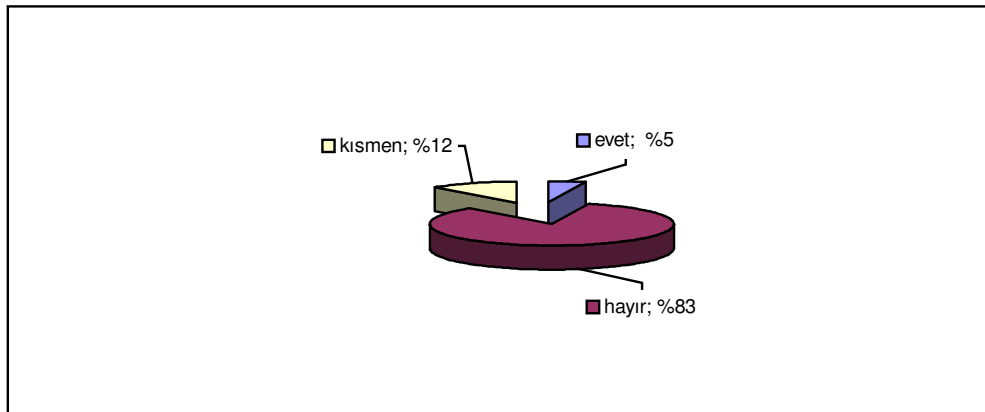
incelenmiştir. Sonuçlar Şekil 3.42’de verilmiştir. Burada, öğrencilerin % 47’si teknik geziyi tercih edeceğini belirtmiştir. Bu da öğrencilerin yarısına yakınının mesleğine karşı ilgili olduğunu düşündürülebilir.

Şekil 3.42. Üçüncü sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri EML bünyesinde aynı anda farklı yerlere düzenlenen gezi hakkındaki görüşleri

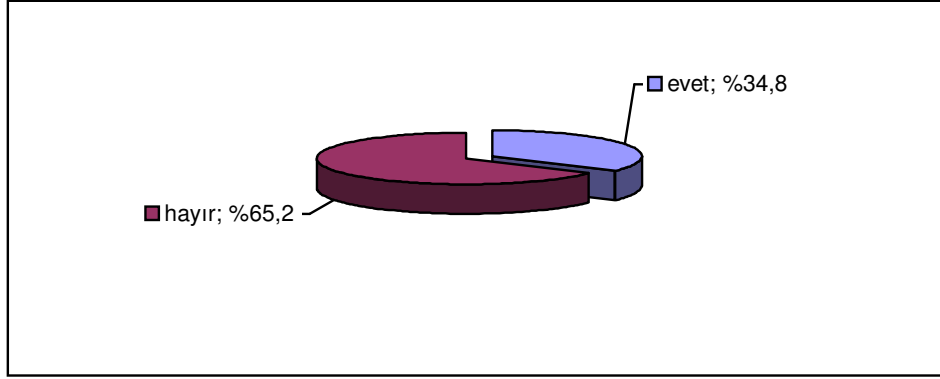
3. sınıf öğrencilerin okullarında almış oldukları eğitimin üniversite sınavına hazırlıkta yeterlilik durumu hakkındaki görüşleri Şekil 3.43’te verilmiştir.

3. sınıf öğrencilerinin yaklaşık % 90’ının ÖSS’den umutlu olmadıkları görülmüştür.

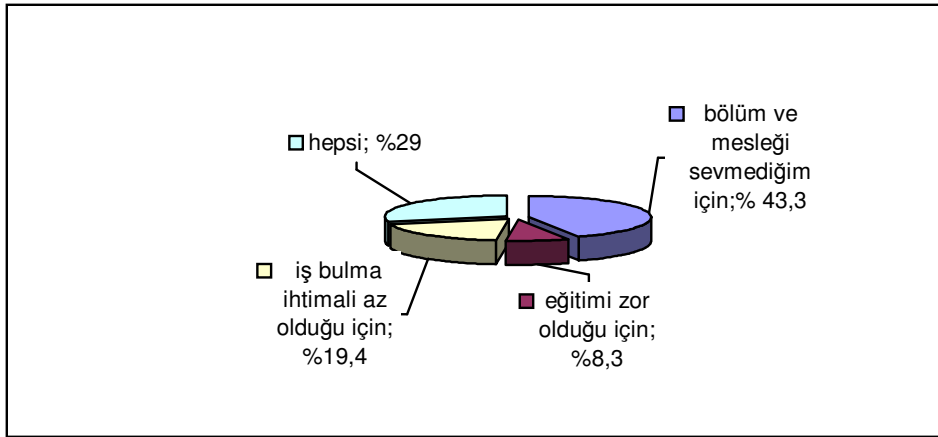
Şekil 3.43. Üçüncü sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri EML’nde almış oldukları eğitimin ÖSS için yeterlilik durumu

EML 3.sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlerinden farklı bir bölümde okumayı isteme durumları bu soruda incelenmiş ve sonuçlar Şekil 3.44'te verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin % 35'i başka bölümde okumayı istemektedir.

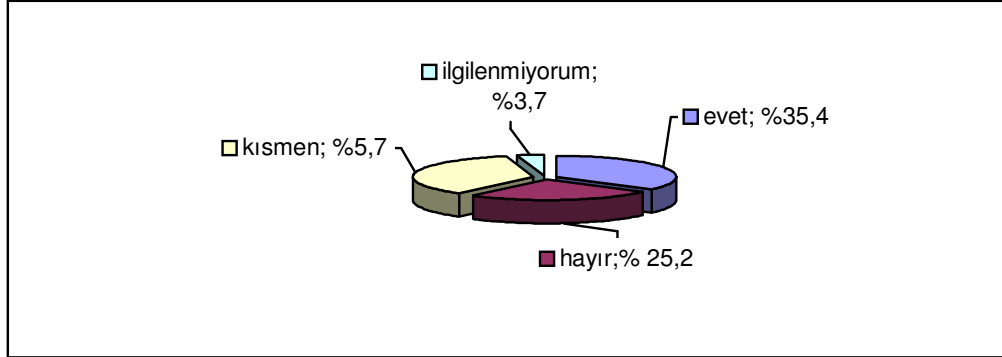
Şekil 3.44. Üçüncü sınıf öğrencilerin başka bir bölümde okumayı istemeleri hakkındaki görüşler

EML 3. sınıf öğrencilerinin başka bir bölümde okumayı isteme nedenleri incelenmiş ve sonuçlar Şekil 3.45'te verilmiştir. Başka bölümde okumayı isteyen öğrencilerin neredeyse yarısı, bitirmek üzere olduğu mesleğini ve bölümünü sevmediği için başka bölümde okumayı istediğini belirtmiştir.

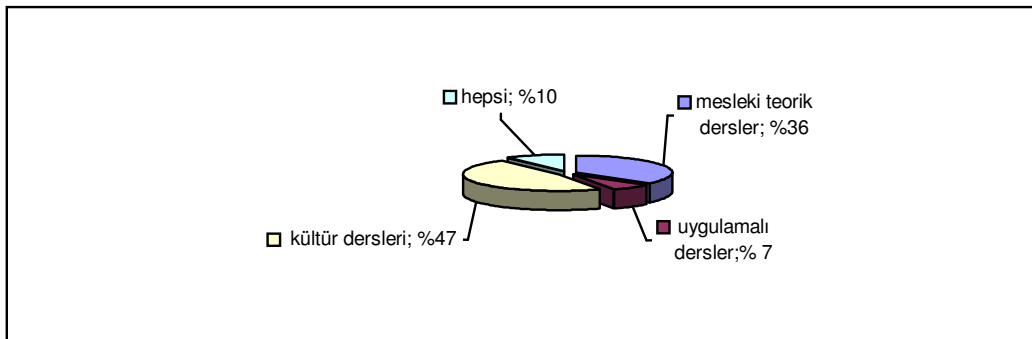
Şekil 3.45. Üçüncü sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerden farklı bir bölümde okumayı isteme sebepleri

EML'nde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerinin almış olduğu uygulamanın yeterliliği hakkındaki görüşleri incelenmiş ve sonuçlar Şekil 3.46'da verilmiştir. Öğrencilerin yaklaşık % 60'ı almış oldukları uygulamalı eğitimin yeterliliği hakkında kaygılıdır.

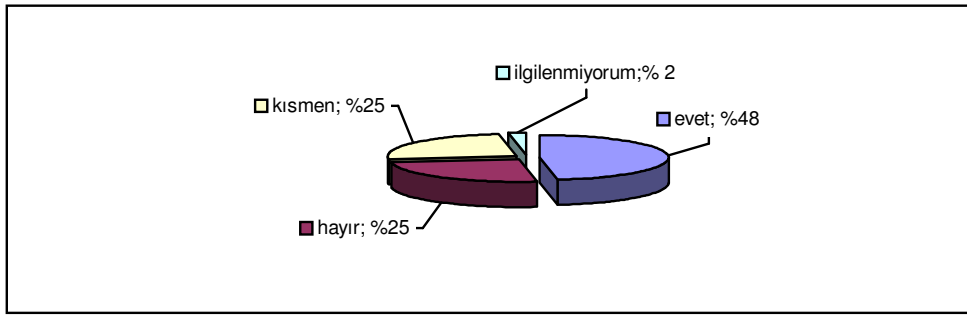
Şekil 3.46. Üçüncü sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri EML'nde uygulamalı derslerinin yeterliliği hakkındaki görüşleri

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul ve bölümlerinde zorlandıkları dersleri belirleyebilmek için en çok zorlandıkları dersler sorulmuştur. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.47'de verilmiştir. Öğrencilerin % 10'u tüm derslerden zorlandığını belirtmiştir. Bu öğrenciler, 3 sene boyunca zorlandıkları ve sevmedikleri bölümün eğitimini almışlardır.

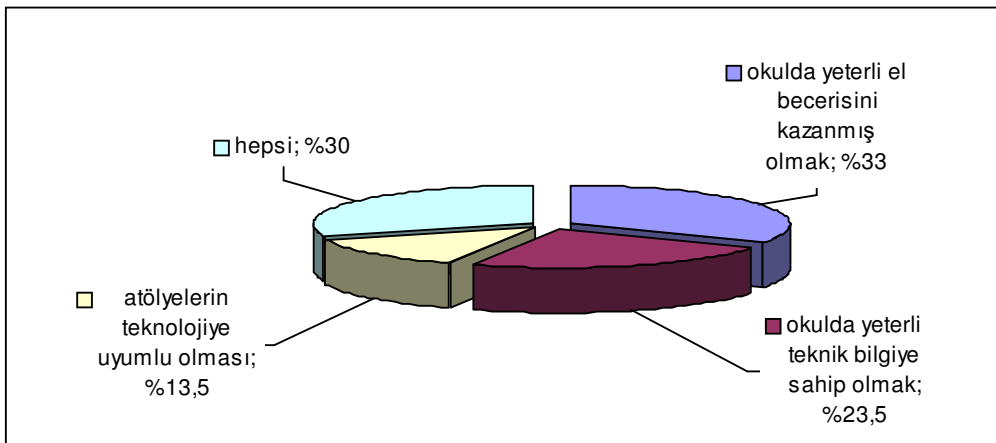
Şekil 3.47. Üçüncü sınıf öğrencilerin en çok zorlandıkları derslere yönelik görüşleri

Burada, 3. sınıf öğrencilerin okullarında almış oldukları uygulamalı eğitimi endüstride ne derece kullanılabildiği, staj yapılan işletmeye bilgi ve becerisiyle ne kadar faydalı olabildiği irdelenmiştir. Sonuçlar Şekil 3.48'de verilmiştir. Öğrenciler uygulamalı eğitim konusunda ne kadar da kaygılı olursa olsun hemen hemen yarısı aldığı eğitimle endüstride başarı sağlayacağını düşünmektedir.

Şekil 3.48. Üçüncü sınıf öğrencilerin okullarında almış oldukları uygulamalı eğitimi endüstride kullanabilmeleri hakkındaki görüşler

Öğrenim gördükleri EML'nde 3. sınıf öğrencilerin almış oldukları uygulamalı eğitimin staj yaptıkları işletmede ihtiyaçları karşılamalarına etkisinin nedeni bu soruda incelenmiştir. Sonuçlar Şekil 3.49'da verilmiştir.

Şekil 3.49. Üçüncü sınıf öğrencilerin staj yaptıkları işletmede ihtiyaçlara cevap verebilme nedenleri hakkındaki görüşler

3. sınıf öğrencilerinin büyük bir kısmının okullarında düzenlenen sosyal etkinlikleri yetersiz buldukları görülmüş, % 28'lik dilimi oluşturan bir grup öğrencinin ise hiç sosyal etkinliklerin düzenlenmediğinden şikayetçi oldukları saptanmıştır. Öğrencilerin motive edilmesi açısından kültürel ve mesleki alandaki sosyal faaliyetler büyük önem teşkil etmektedir. Örneğin bu düşüncemizi savunmak için öğrencilere aynı anda piknik ve teknik gezi düzenlendiğinde tercihinizi hangi yönde yaparsınız gibi bir soru yöneltilmiş ve teknik geziyi tercih eden öğrencilerin daha çok olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra pikniği seçen öğrenci grubunun oranı da gayet yüksektir. Görülüyor ki öğrenciler, okul bünyesinde bir etkinlik düzenlense ilgilendikleri bir alanda sosyal etkinliklere katılacaktır. Anket uygulamasına katılan bu öğrencilerin bölümlerine yönelik düşünceleri incelendiğinde % 35'inin farklı bir bölümde okumayı istedikleri görülmüştür. Farklı bölümlerde okumayı isteyen öğrencilerin bölümlerinden memnuniyetsizliklerinin nedenleri incelendiğinde bölüm ve mesleklerini sevmedikleri ve mezuniyet sonrası iş bulma ihtimalini zayıf gördükleri saptanmıştır.

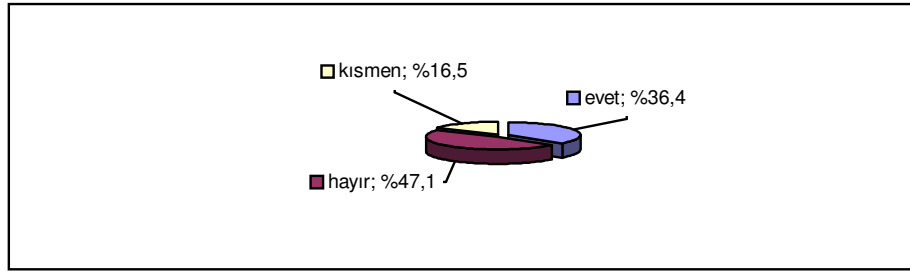
3. sınıf öğrencilerine en çok zorlandıkları dersler sorulmuş ve kültür derslerinden zorlandıkları belirlenmiştir. Mesleki derslerde de zorluk çeken öğrencilerin uygulamalı derslerde herhangi bir sıkıntı yaşamadığı görülmektedir. Uygulamalı derslerde sıkıntı yaşamasalar da aldıkları uygulamanın yeterliliği hakkında % 60'lık bir grup öğrenci kaygılıdır. Öğrenciler uygulamalı derslerden yeterli bilgi ve beceri kazandıklarını düşündükleri için staj yaptıkları iş yerinin ihtiyaçlarına cevap verebildiklerini belirtmişlerdir. Bu da onların kendilerine mesleki yönden güvendiklerinin bir göstergesidir.

3.2.2. Öğrencinin okul süreci dışında çalışma durumu

Araştırmanın 2. alt probleminde ikinci olarak öğrencinin okul süreci dışında çalışma durumu incelenmiştir. Bu bölümde toplam 5 soru sorulmuştur. Görüşler her bir soru açısından ayrı ayrı incelenmiş ve grafik olarak

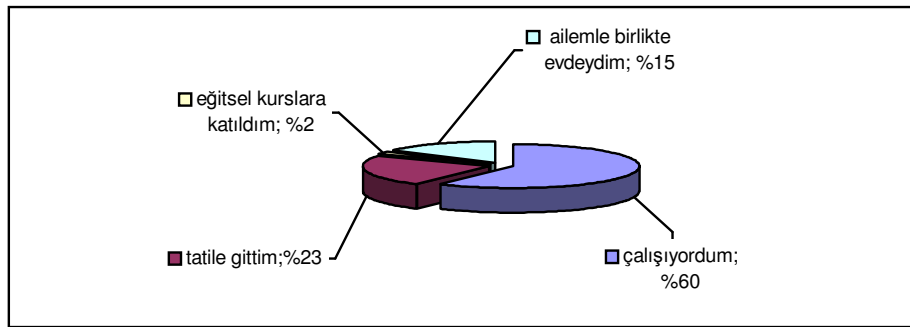
gösterilmiştir.

Bu bölümde, EML 3. sınıf öğrencilerin okullarından sonra hafta içi ve hafta sonu çalışma durumları incelenmiştir. Sonuçlar Şekil 3.50’de verilmiştir. Öğrencilerin yarısından fazlasının boş zamanlarında çalıştığı görülmüştür.

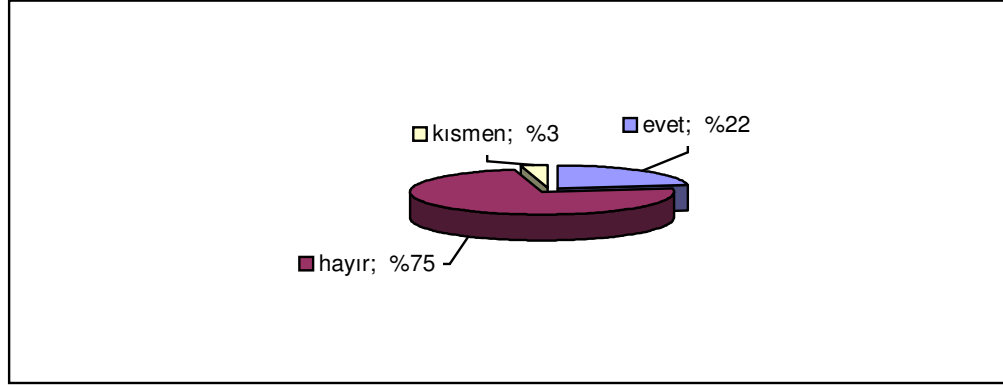
Şekil 3.50. Üçüncü sınıf öğrencilerin okul sonrası hafta içi ve hafta sonu çalışma durumu

EML 3. sınıf öğrencilerinin geçirdikleri yaz tatili hakkında görüşleri alınmış ve sonuçlar Şekil 3.51’de verilmiştir.

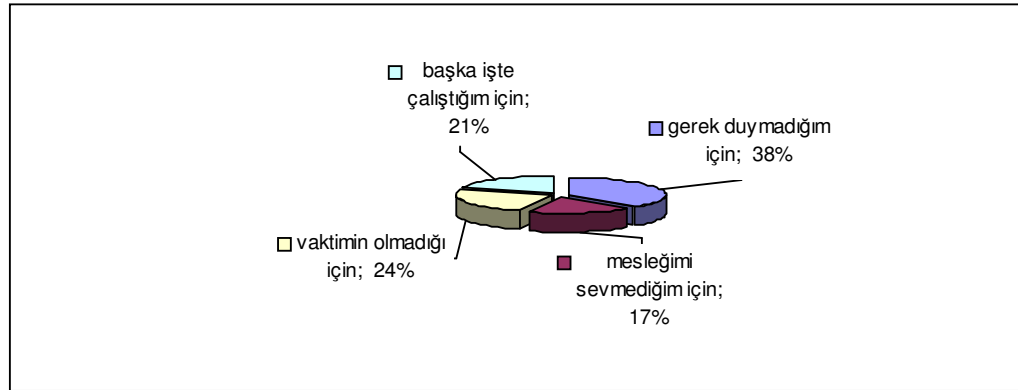
Şekil 3.51. Üçüncü sınıf öğrencilerin yaz tatilleri hakkındaki görüşleri

Öğrencilerin öğrenim gördükleri EML'nin döner sermayesinde çalışma durumları incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.52'de verilmiştir.

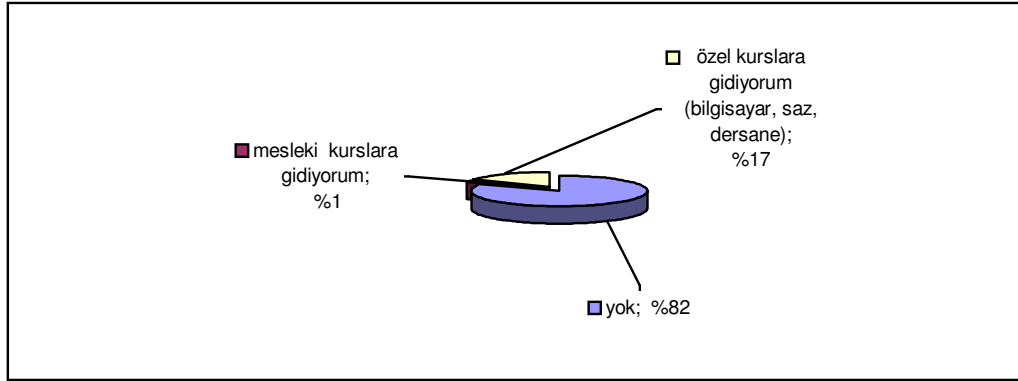
Şekil 3.52. Üçüncü sınıf öğrencilerin okullarındaki döner sermayede çalışma durumları hakkındaki görüşleri

EML öğrencilerinin öğrenim gördükleri okullarının döner sermayesinde çalışmak istememelerinin nedeni incelenmiş ve sonuçlar Şekil 3.53'te verilmiştir.

Şekil 3.53. Üçüncü sınıf öğrencilerin döner sermayede çalışmak istememelerinin sebepleri

3. sınıf öğrencilerin hafta sonları herhangi bir kursa katılıp katılmadığı incelenmiş ve sonuçlar Şekil 3.54'te verilmiştir.

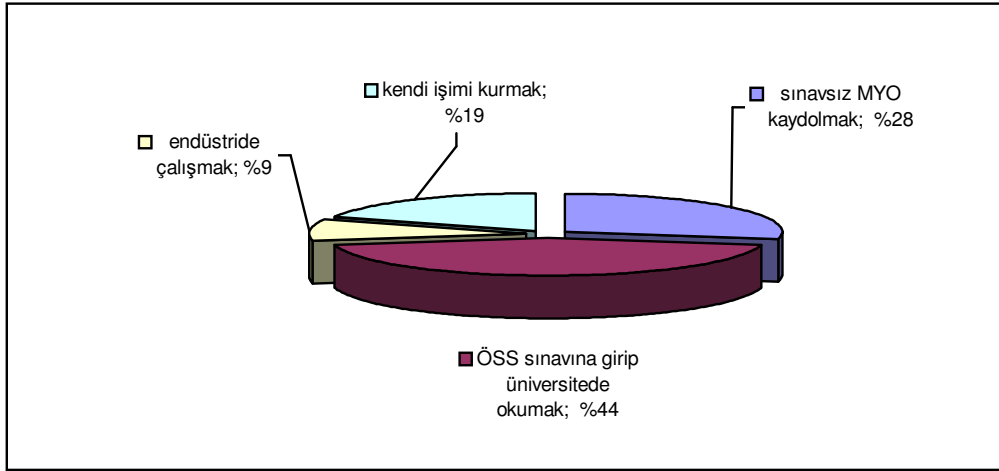
Şekil 3.54. Üçüncü sınıf öğrencilerin hafta sonları kurslarına katılma durumları hakkındaki görüşleri

Öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiği incelendiğinde yarısından fazlasının tatillerde çalıştığı belirlenmiştir. Hafta sonları mesleki kurslara ya da özel kurslara katılma oranlarının çok düşük olmasının nedeni maddi imkansızlıkların bir göstergesi ya da boş boş gezmenin daha cazip gelmesi olabilir. Öğrencilerin % 75'i okul sonrası döner sermayede çalışmamıştır. Döner sermayede çalışmayı istememelerinin nedeni ise mesleklerini sevmemeleri ve gerek duymamalarıdır.

3.2.3. Üçüncü sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası görüş ve beklentileri

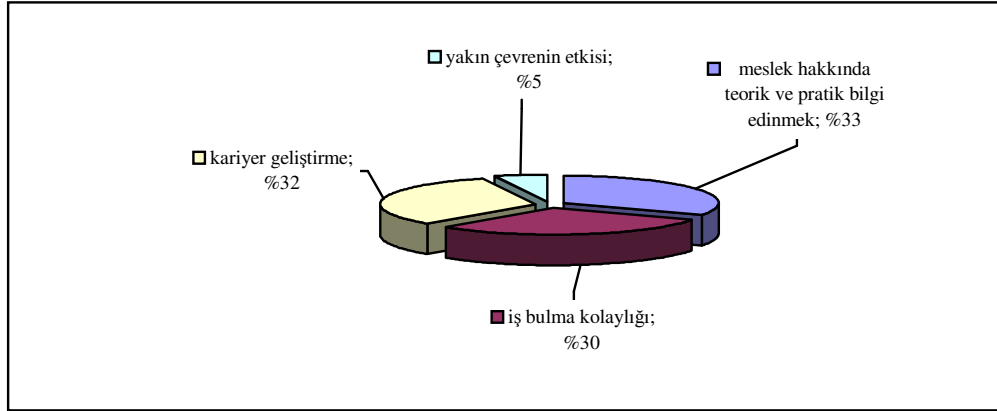
Araştırmanın ikinci alt problemindeki diğer bir bölümde ise 3. sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası görüş ve beklentileri incelenmiştir. Bu bölümde toplam 9 soru sorulmuştur. Her soru tek tek incelenmiş ve grafikleri oluşturulmuştur.

Bu bölümde ilk olarak,3. sınıf öğrencilerin okullarından mezun olduktan sonra ne yapmak istediklerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Sonuçlar Şekil 3.55'te verilmiştir. Öğrencilerin ancak % 23'ü mesleğinde çalışmak istemektedir.

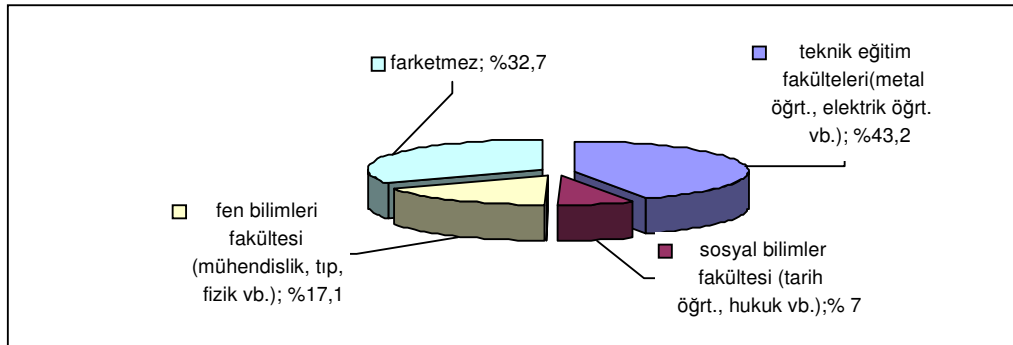
Şekil 3.55. Üçüncü sınıf öğrencilerin mezun olduktan sonraki görüşleri

3. sınıf öğrencilerinin EML'nden mezun olduktan sonra üniversiteye gitmek istemelerinin nedenleri incelenmiş ve elde edilen sonuçlar Şekil 3.56'da verilmiştir. Öğrencilerin üniversitede okumayı isteme nedenlerinden en önemli faktörler mesleki ve teorik bilgi edinmek ve iş bulma kolaylığı iken bir de sırf kariyer geliştirmek için tercih yapmak isteyen öğrenciler bulunmaktadır.

Şekil 3.56. Üçüncü sınıf öğrencilerin mezun olduktan sonra üniversitede okumayı isteme nedenleri

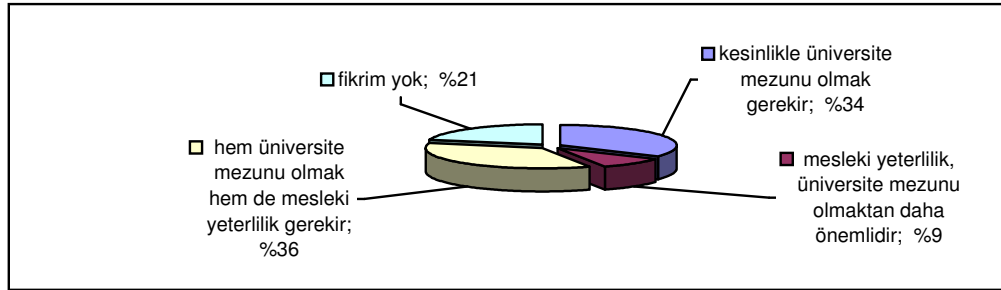
EML öğrencilerinin mezuniyet sonrası üniversitelerin hangi fakültelerinde okumak istediklerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Sonuçlar Şekil 3.57’de verilmiştir. Fark etmez diyen öğrenciler kariyer peşinde olan öğrenciler olup teknik eğitim fakültelerini tercih eden öğrenciler meslek hakkında teorik ve pratik bilgi edinmeyi isteyen öğrencilerdir.

Şekil 3.57. Üçüncü sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası okumayı istedikleri fakülteler hakkındaki görüşleri

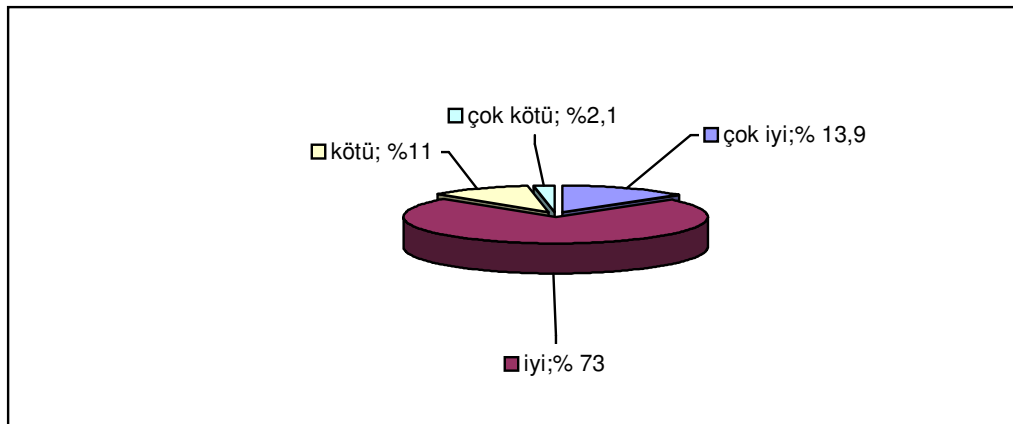
EML 3. sınıf öğrencilerinin daha rahat iş bulabilmeleri açısından üniversite mezunu olmanın gerekliliği hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.58’de verilmiştir. Bu soruda kesinlikle üniversite mezunu olmak gerekir diyen öğrenciler etiket peşinde olanlardır. Hem üniversite

mezunu hem de mesleki yeterlilik gerekir diyenler ise gerçekten bilinçli öğrenciler olup fikrim yok diyen öğrenci grubu ise hala herhangi bir sorumluluk sahibi olamamış ve amaçsız ilerleyen öğrencilerdir.

Şekil 3.58. Üçüncü sınıf öğrencilerin iş bulabilmek açısından üniversite mezunu olmanın gerekliliği hakkındaki görüşleri

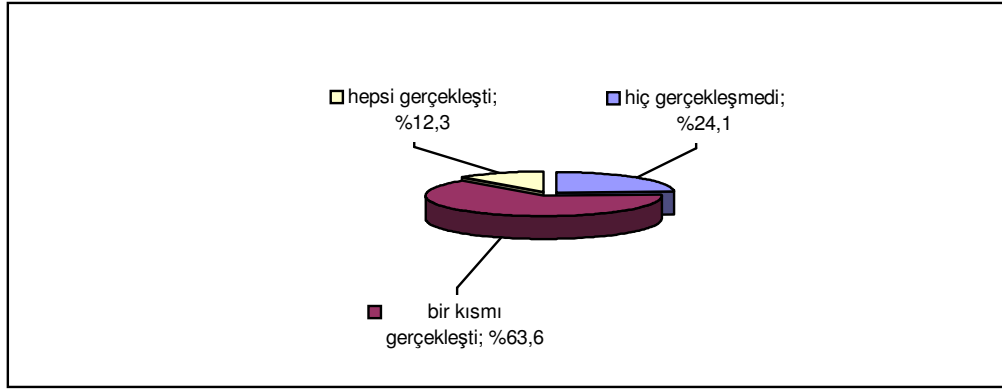
Burada EML 3. sınıf öğrencilerinin mesleki açıdan kendilerini yeterli bulup bulmadıkları incelenmiştir. Sonuçlar Şekil 3.59'da verilmiştir. Öğrencilerin %80'inden fazlasının kendine güveninin olduğu belirlenmiştir.

Şekil 3.59. Üçüncü sınıf öğrencilerin kendilerini mesleki açıdan başarılı bulmaları hakkındaki görüşleri

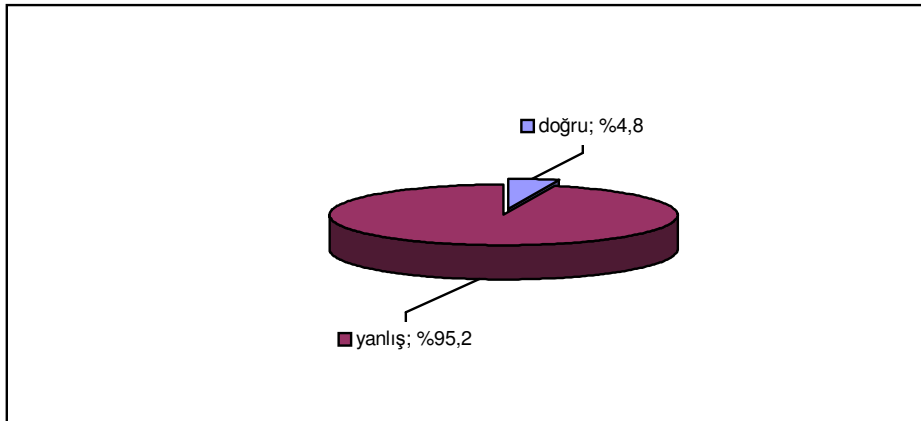
3. sınıf öğrencilerin okullarına kayıt yaptırırken beklentilerinin ne derece karşılandığı araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.60'da verilmiştir. Öğrencilerin nerdeyse tamamına yakını, okuldan beklediklerini tam olarak

alamadıkları ve biraz hayal kırıklığına uğradıkları belirlenmiştir.

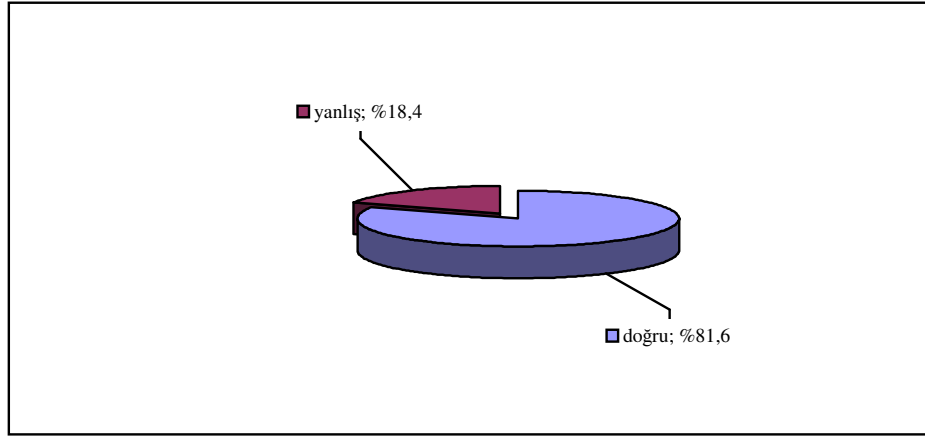
Şekil 3.60. Üçüncü sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri EML'ne ilk kayıt yaptırırken beklentilerinin gerçekleşmesi hakkındaki görüşleri

EML 3. sınıf öğrencilerinin ilköğretimde almış oldukları Türkçe-Dilbilgisi eğitiminin yeterlilik durumu incelenmiştir. Sonuçlar Şekil 3.61'de verilmiştir.

Şekil 3.61. Üçüncü sınıf öğrencilerin Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazabilme yeterlilik durumları

3. sınıf öğrencilerin ilköğretimden bu yana almış oldukları matematik eğitiminin yeterliliği belirlenmeye çalışılmış olup sonuçlar Şekil 3.62'de verilmiştir.

Şekil 3.62. Üçüncü sınıf öğrencilerin matematiksel hesap yapabilme yeterlilik durumları

3. sınıf öğrencilerinin yarısına yakınının hafta içi veya hafta sonu çalışmayı tercih etmediği belirlenmiştir. Sadece 1/3'lik öğrenci grubunun hafta sonu çalıştığı gözlenmiş olup bu oran yaz tatillerinde 2/3'ye çıkmaktadır. Katılımcı öğrencilerin boş zamanlarında neler yaptıkları araştırılırken okulun döner sermayesinde çalışma durumları da incelenmiştir ve 3/4'nün döner sermayede çalışmadığı belirlenmiştir. Buna gerekçe olarak da % 38'lik bir dilim gerek duymadığını, % 20'lik gibi azımsanamayacak bir kısım mesleğini sevmediği için döner sermayede çalışmak istemediğini söylemiştir. Gerek duymadığı için döner sermayede çalışmak istemeyen öğrencilerin aslında 8 saat bulundukları bir ortamda daha fazla bulunmak istemeyişlerini, stres yaratan baskılı ortamdan uzak kalmak için döner sermayede çalışmadıklarını düşünebiliriz. Mesleğini sevmediği için döner sermayede çalışmak istemeyen öğrencilerin durumu da düşündürücüdür. Çünkü sevmediği mesleğin 3 yıl eğitimi almaktadırlar. Bu durum, maddi ve manevi yönden hem kişisel hem de milli ekonomiden kayıp söz konusudur. Öğrencilerin okul sonrası çalışma durumlarının haricinde katıldıkları kursların olup olmadığı da incelenmiş ve sadece % 1'lik gibi çok düşük bir orandaki öğrencilerin mesleki kurs programlarına katıldıkları görülmüştür. Bu durum, EML öğrencilerinin yaklaşık % 99'unun meslekleriyle alakalı veya ÖSS ile alakalı kurslara katılmadığını göstermektedir. Bunun temel sebebi ise ekonomik yetersizliktir.

Bu çalışmada, öğrencilerin % 17'lik kısmı ÖSS ve bilgisayar gibi özel kursları tercih ettiği saptanmıştır. % 82'lik büyük bir kısım öğrenci grubu ise ne mesleki ne de özel kurslara ilgi göstermemektedir. Bu ilgisizliğe rağmen öğrencilerin % 43'ü ÖSS sınavına girip 4 yıllık bir fakültede okumayı istemektedirler. Üniversitede okumak istemelerinin nedenleri büyük oranda kariyer yapmak, meslekleri hakkında daha çok bilgi edinmek ve dolayısıyla daha iyi bir işte istihdam edilmek istemektedirler. Bu öğrenciler, üniversitelerin teknik eğitim fakültelerini seçmelerinin yanı sıra sosyal bilimler fakültelerini tercih edecekleri de görülmüştür. Sosyal bilimler fakültesinde kariyer yapmayı düşünen öğrencilerin mesleklerini sevmeyenler olduğu düşünülebilir. Meslek lisesine kendi isteği ve tercihi dışında kayıt yaptırıp okumak zorunda kalan öğrencilerin, üniversitede tamamen kendi seçimi doğrultusunda istediği bölümü tercih edebilme şansına sahip oldukları düşünülebilir. Genel olarak, mezuniyet sonrası, eğitimini aldıkları meslek dalında çalışmak isteyen öğrenci topluluğu yüksektir. Çünkü mesleklerini sevmektedirler ve kendilerini mesleki açıdan yeterli bulmaktadırlar. Demek ki öğrencilerde potansiyel bir üniversitede okuma isteği vardır ancak, yönlendirme eksikliği nedeniyle boş zamanlarını olumlu yönde değerlendiremedikleri söylenebilir. Bu kadar bilinçli planlar yapan öğrencilerin yanında fikir beyan etmeyenlerde vardır. Bu oran göz ardı edilemeyecek kadar yüksek olup % 21'dir. Her 5 öğrenciden 1'i iş hayatına ve gelecekteki planlarına dair hiçbir fikir beyan etmemiştir. Bu durum lise son sınıftaki (16-17 yaşlarındaki) gençlerin 1/5'inin sorumluluk üstlenemeyecek kadar bilinçsiz veya gelecekte beklenisiz olduğunu göstermektedir. Bu tarz öğrencileri hayata kazandırmak için çok kısa sürede etkin bir rehberlik servislerinin kurulması gerekmektedir.

Bu sonuçlardan da anlaşılacağı gibi, öğrencilerin ilk kayıttaki beklentilerinin gerçekleştiğini düşünmeleri okullarını ve mesleklerini sevdiklerini ortaya koymaktadır. Unutulmaması gereken bir grup öğrenci vardır ki onların da oranı % 24'tür. Bu öğrenciler ilk kayıttaki beklentilerinin gerçekleşmemesinin hüsranlılığını yaşamaktadırlar. Toplamın 1/4'ine tekamül eden bu oran

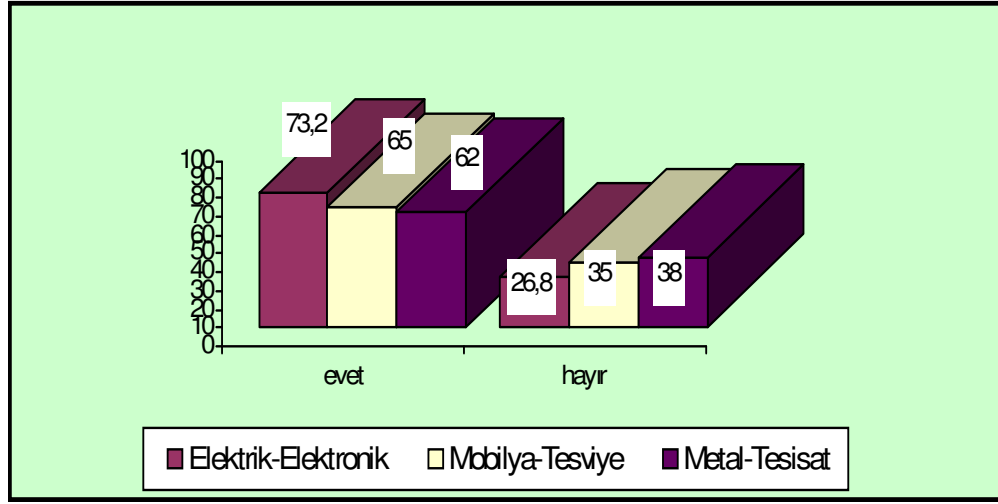
azımsanmayacak bir çoğunluktur.

Türkçe – Dilbilgisini test etmek için sorulan sorunun yanıtlarına bakıldığında lise 1. sınıf öğrencilerinin lise 3. sınıf öğrencilerine oranla daha fazla yanlış yaptığı gözlenmiştir. Sayısal oran olarak bakıldığında 3. sınıf öğrencilerin sadece % 5'i doğru cevap verirken 1. sınıf öğrencilerin % 3'ü doğru cevaplamıştır. Bu da bize kültür dersi bazında ortaöğretimden yeterli birikimle gelmediklerini ve meslek lisesinde de bu eksikliği giderecek faktörlerin yani kültür derslerinde yeterince bilgilendirilmediklerini düşündürebilir. Öğrencilerin temel matematik bilgilerine bakıldığında ise % 80'lik bir başarı gösterebilirler de Lise 1'den lise 3. sınıfa kadar geçen zamanda sadece % 4'lük bir başarı artışı söz konusudur.

3.2.4. Bölümlerine göre, 3. sınıf öğrencilerin okuduğu okul ve bölümlerine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması

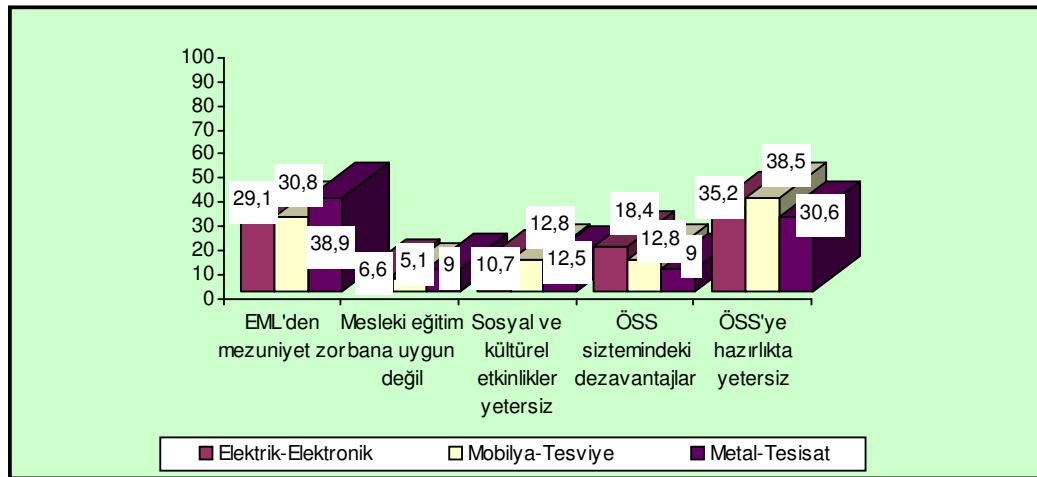
Lise 3 öğrencilerinin öğrenim gördükleri Endüstri Meslek Lisesi ve bölümleri ile ilgili düşünceleri incelenmiş ve farklı bölümlerde okuyan öğrencilerin görüşleri karşılaştırılmıştır. Bu öğrencilerin okudukları okul ve bölümleri hakkındaki düşüncelerinin karşılaştırması 11 soru açısından yapılmıştır. Her bir soruyla ilgili görüşler ayrı ayrı karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır.

İlk olarak Endüstri Meslek Liselerinin farklı bölümlerinde okuyan öğrencilerin farklı bir okulda okumayı isteyip istememe durumu açısından karşılaştırılmıştır. Şekil 3.63'te verilen sonuçlarda özellikle elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerinin % 73'ü başka okulda okumayı istedikleri görülmüştür.

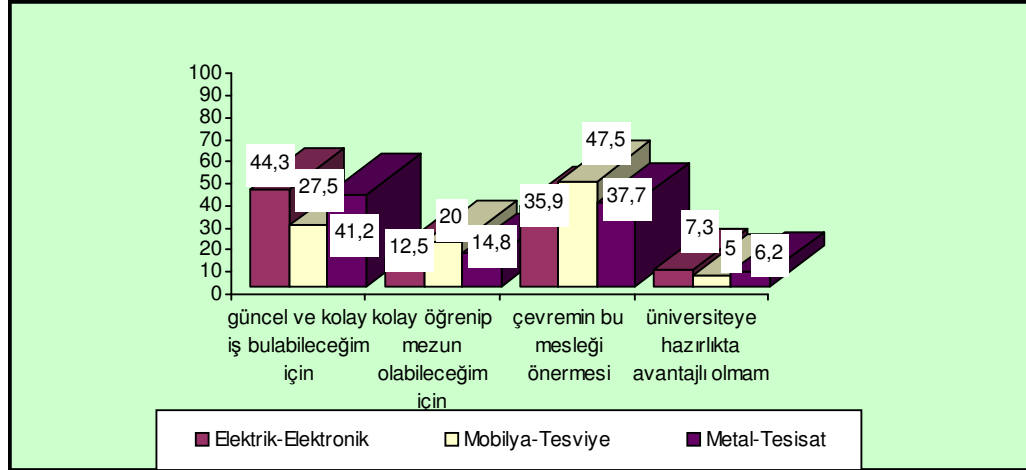
Şekil 3.63. Bölümlere göre 3. sınıf öğrencilerin bölümlerine göre farklı bir okulda okumayı isteme durumları

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin farklı okullarda okumayı isteme nedenleri karşılaştırılmıştır. Şekil 3.64'te metal ve tesisat bölüm öğrencilerinin mesleki eğitimde zorlandıkları görülmüştür.

Şekil 3.64. Bölümlerine göre 3. sınıf öğrencilerin EML'den farklı bir okulda okumayı isteme durumlarının karşılaştırılması

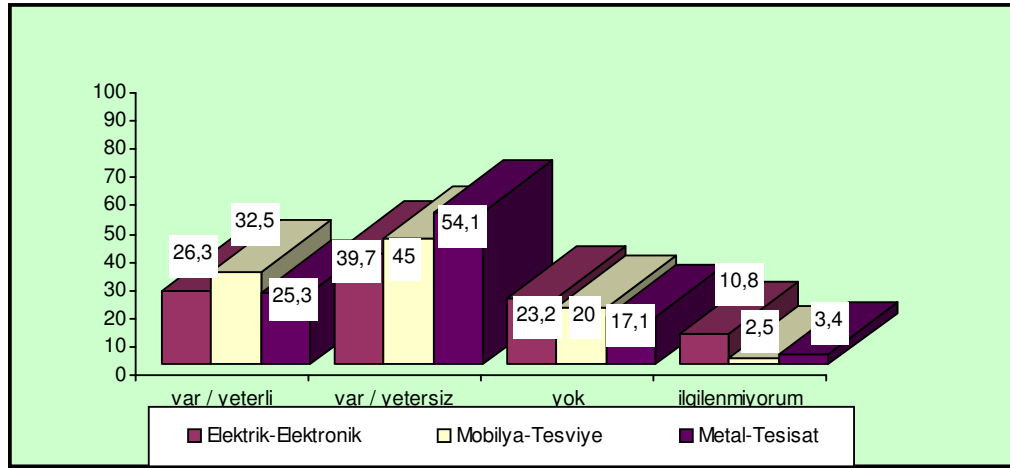
EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin bölümlerini tercih etme nedenleri karşılaştırılmıştır. sonuçlar Şekil 3.65'te verilmiştir.

Şekil 3.65. Bölümlerine göre, 3. sınıf öğrencilerin okudukları bölümleri tercih etme sebeplerinin karşılaştırılması

EML'nin 3. sınıfında okuyan özellikle elektrik-elektronik (% 73), mobilya-tesviye (% 65), metal ve tesisat (% 62) bölüm öğrencilerinin büyük çoğunluğu EML'nde olmaktan memnun değil. Tüm bölüm öğrencilerinin ortak görüşü, okullarında almış oldukları eğitimin ÖSS'ye hazırlıkta yetersiz olduğu ve EML'nden mezuniyetin zor olduğudur. Memnuniyetsizliğin bir diğer önemli nedeni de EML'nin ÖSS sistemindeki puan dezavantajlarıdır. Genel olarak bakıldığında öğrenciler, bu okulda okurken üniversiteyi kazanmanın ve kariyer yapmanın zor olduğu kanaatinde. Bu durumdan ötürü memnuniyetsizliklerini dile getiren öğrencilerin tercihlerini yapmalarında etkileyen faktörler incelenmiş ve bölümler arası farklılıklar görülmüştür. Elektrik ve elektronik bölüm öğrencileri ve metal, tesisat bölüm öğrencileri mezun olur olmaz iş bulabilecekleri düşüncesiyle tercih yaparken mobilya ve tesviye bölüm öğrencileri ise ailesinin yönlendirmesi ve kendi yeteneklerine uygun görmesi nedeniyle tercih yapmıştır.

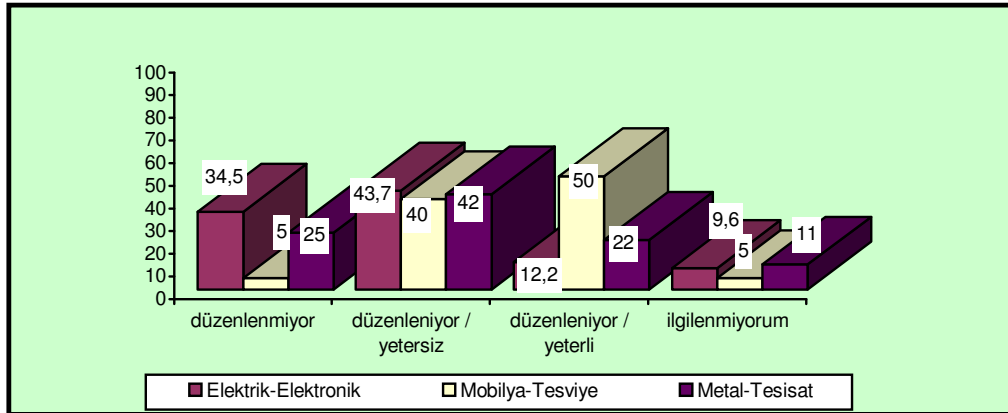
EML'nde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin okullarındaki güvenlik sistemleri hakkındaki düşünceleri bölümlerine göre karşılaştırılmıştır. Şekil 3.66'da grafik verilmiştir.

Şekil 3.66. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin okullarındaki güvenlik sistemleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması

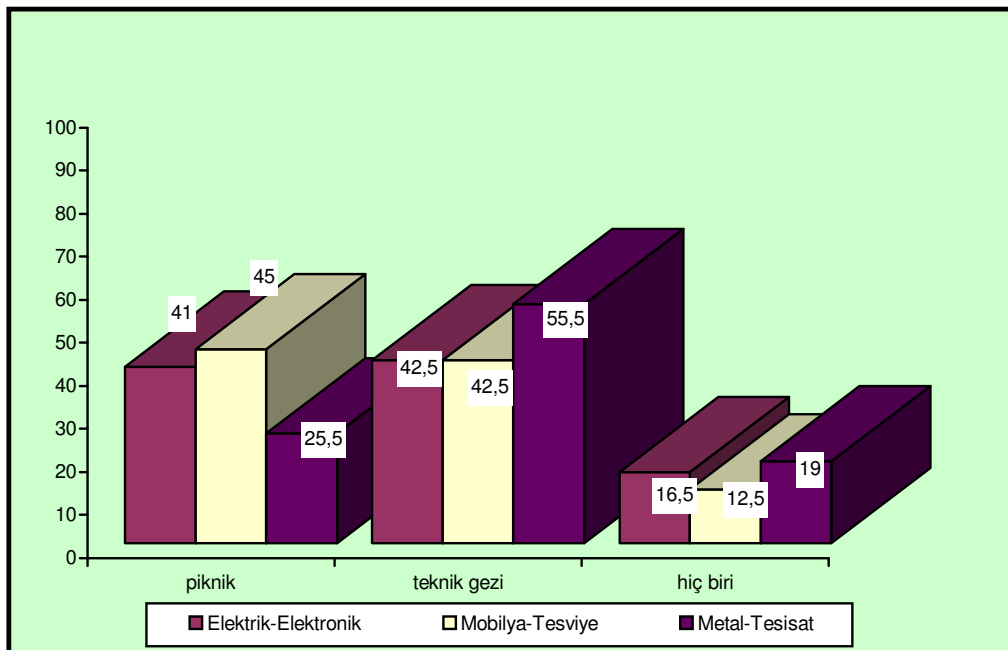
Eğitim gördükleri atölyelerin mevcut sistemleri hakkındaki görüşlerine bakıldığında tüm bölüm öğrencilerinin yarısına yakını güvenlik sisteminin var fakat yetersiz olduğunu söylemiştir. En çok mobilya ve tesviye bölüm öğrencileri bölümlerindeki güvenlik sistemlerini yeterli bulurken metal ve tesisat bölüm öğrencileri yetersizliğinden şikayetçidir.

EML'nin farklı bölümlerinde okuyan öğrencilerin okullarında düzenlenen sosyal faaliyetlerin yeterliliğini tespit edebilmek amacıyla öğrencilerin görüşleri alınmış ve bölümlerine göre karşılaştırma yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.67'de verilmiştir.

Şekil 3.67. Bölümlerine göre, 3. sınıf öğrencilerin okullarında düzenlenen sosyal etkinliklerin yeterlilik durumunun karşılaştırılması

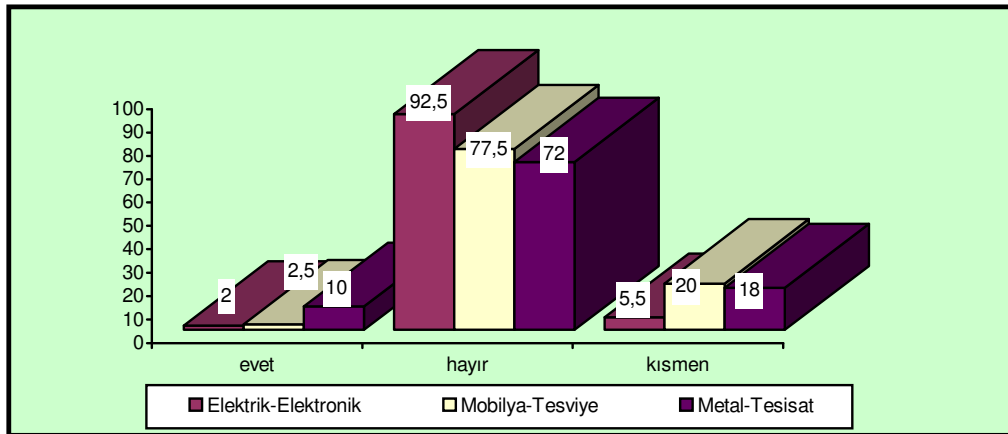
Endüstri meslek liselerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerinin okullarında aynı anda teknik gezi ve piknik düzenlendiğinde hangisini tercih edecekleri araştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.68’de verilmiştir.

Şekil 3.68. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin aynı anda teknik gezi ve piknik düzenlendiğinde tercihlerinin karşılaştırılması

EML 3. sınıf öğrencilerinin okullarının düzenlediği sosyal etkinliklerin yeterli olduğunu düşünen öğrenci grubunun çoğunluğu mobilya ve tesviye bölüm öğrencileridir. Diğer öğrenciler ise sosyal etkinliklerin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Sosyal etkinliklere ilgisiz kalan öğrencilerin büyük çoğunluğunu elektrik, elektronik, metal ve tesisat öğrencileri teşkil etmektedir. Okul bünyesinde aynı anda teknik gezi ve piknik düzenlendiğinde öğrencilerin seçiminin hangi yönde olacağı araştırılmış ve metal tesisat bölüm öğrencilerinin ağırlıklı olarak teknik geziyi tercih ettikleri saptanmıştır. Genel olarak bakıldığında öğrencilerin büyük bir kısmının sosyal etkinliğin yetersizliğinden şikayetçi olduğu görülmüştür. Sosyal etkinlik düzenlenmiş olsa tüm öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun teknik geziyi daha cazip buldukları görülmüştür.

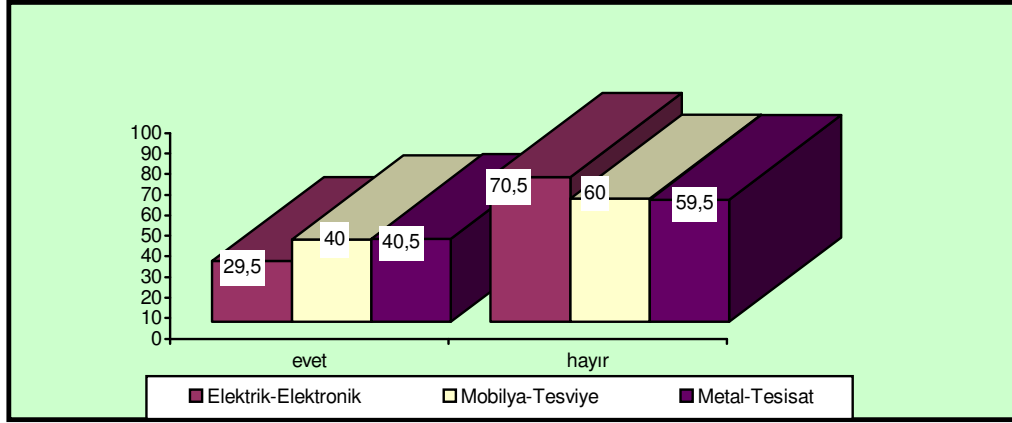
Farklı bölümlerde okuyan 3. sınıf öğrencilerin okullarında aldıkları eğitimin ÖSS için yeterlilik durumu araştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.69'da verilmiştir. Elektrik-elektronik bölüm öğrencilerinin tamamına yakını (% 92,5) aldıkları eğitimin kesinlikle ÖSS için yeterli olmadığını düşünmektedir.

Şekil 3.69. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin okullarında aldıkları eğitimin ÖSS için yeterlilik durumunun karşılaştırılması

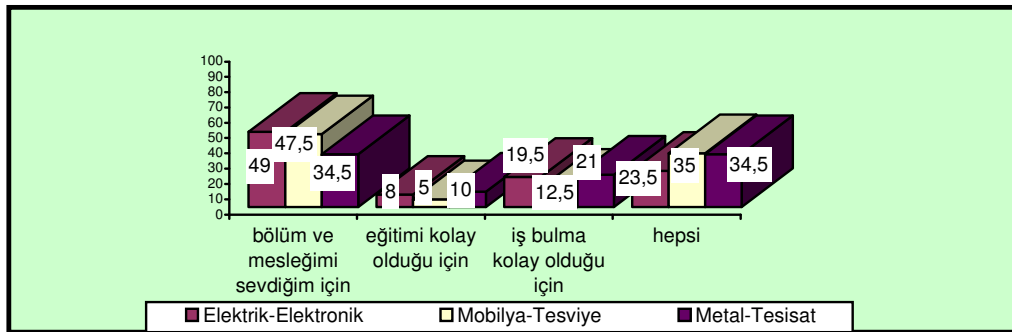
EML'lerinin farklı bölümlerinde okuyan 3. sınıf öğrencilerin kendi bölümlerinden ayrı başka bölümde okumayı isteyip istemedikleri

araştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.70’de verilmiştir.

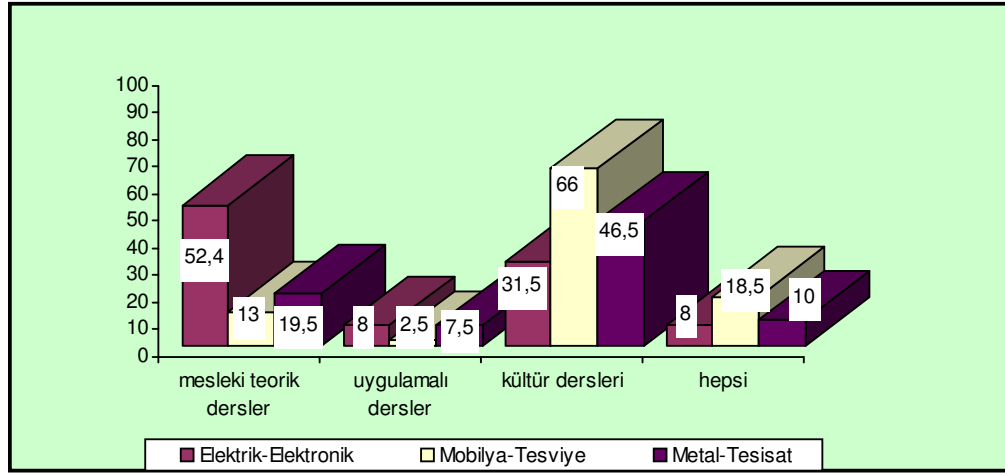
Şekil 3.70. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin farklı bölümde okumayı isteme durumlarının karşılaştırılması

EML'lerinin farklı bölümlerinde okuyan öğrencilerin başka bölümlerde okumayı istememelerinin nedenleri araştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.71’de verilmiştir. Elektrik-elektronik bölüm öğrencileri hem mesleklerini sevdikleri hem de kolay istihdam edileceğini düşündüğü için başka bölümde okumak istememektedir. Metal-tesisat bölüm öğrencilerinden mesleğini sevenlerin oranı elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerine oranla % 15 daha azdır. Bunun sebebi, okula ilk kayıta tamamen kendi istek ve iradesiyle tercih yapmaması olarak düşünülebilir.

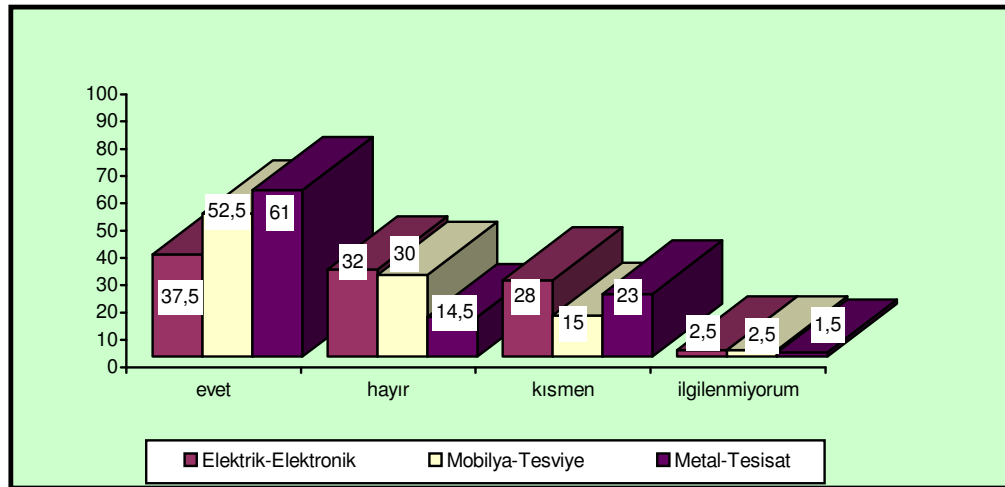
Şekil 3.71. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin bölümlerinden farklı bir bölümde okumayı istememe durumlarının karşılaştırılması

EML 3. sınıf öğrencilerinin % 83 gibi büyük bir kısmı almış oldukları eğitimin ÖSS için yetersiz olduğunu belirtmiştir. Üniversiteye girebilmek için aldıkları eğitimin yetersizliğinden en çok şikayetçi olanlar elektrik ve elektronik bölüm öğrencileridir. Onları az bir farkla metal, tesisat, mobilya ve tesviye bölümleri takip etmektedir. Öğrencilerin geneline bakıldığında öğrenim gördükleri bölüm yerine farklı bir bölümde okumayı istemedikleri görülmüştür. Bu durum öğrencilerin bölümlerinden değil ÖSS sınav sistemindeki dezavantajlarından memnun olmadığının göstergesidir. Halbuki, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planının maddelerinden birinde, mesleki teknik liselerdeki amacın kalkınmanın gerektirdiği sayı ve nitelikte ara insan gücü yetiştirmek, gençleri hayata ve yüksek öğrenime hazırlamak olduğu söylenmiştir. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planının maddelerinden birinde ise üniversitelere giriş sınavında normal liseler ile meslek ve teknik lise mezunları arasındaki farklı değerlendirmelerin kaldırılarak, mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaşmasının teşvik edileceği belirtilmiştir. Anket sonuçlarından elde edilen verilere bakıldığında kalkınma planlarında alınan kararların uygulamada yetersiz kaldığı düşünülebilir. Araştırmamızın içinde bölümlerini değiştirmek isteyen öğrenci grubu da bulunmaktadır. Bunların oranı % 35 olup iş bulma ihtimalinin düşük olması sebebiyle bölümünü değiştirmek isteyen öğrenci oranı % 20'dir. % 8'lik dilimdeki öğrenciler ise eğitimi zor olduğu için bölümünü değiştirmek istediğini belirtmiştir. Bölümler arası karşılaştırma yapıldığında metal ve tesisat bölümüne oranla diğer bölümlerin daha çok bölüm değiştirmeye istekli oldukları saptanmıştır. Halbuki anket çalışmasının tamamına bakıldığında mobilya ve tesviye bölüm öğrencilerinin bir çok anlamda okul, bölüm ve mesleklerinden memnun oldukları gözlenmektedir. EML'lerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin zorlandıkları dersler karşılaştırılmıştır. sonuçlar Şekil 3.72'de verilmiştir. Elektrik-elektronik bölüm öğrencileri meslek derslerinden zorlanırken mobilya-tesviye ve metal tesisat öğrencileri kültür derslerinden zorlanmaktadır.

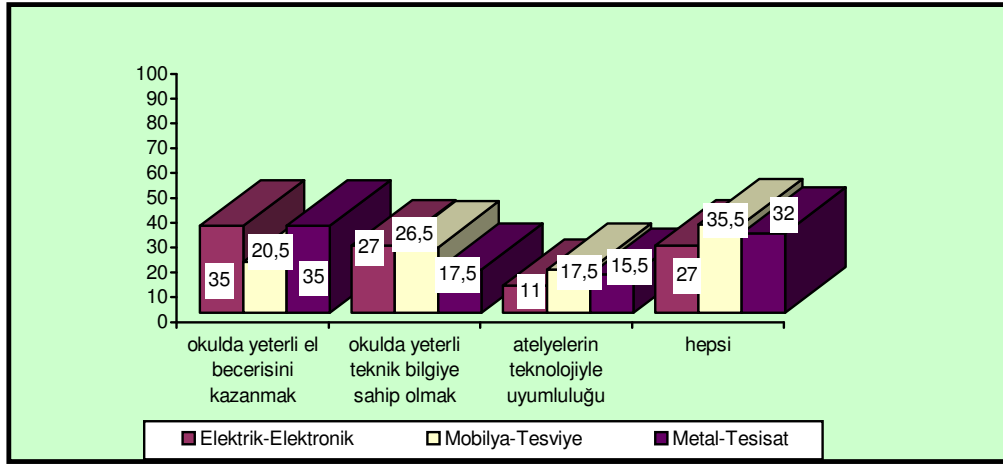
Şekil 3.72. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin zorlandıkları derslerin karşılaştırılması

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin okullarında almış oldukları uygulamalı eğitimin staj yaptıkları işletmenin ihtiyacını karşılamada ne derece yeterli olduğu araştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.73'de verilmiştir.

Şekil 3.73. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin okullarında aldıkları uygulamalı eğitimin staj yaptıkları işletmenin ihtiyaçlarını karşılamadaki yeterlilik durumlarının karşılaştırılması

Farklı bölümlerde okuyan EML 3. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları işletmedeki başarı durumlarının sebeplerinin karşılaştırılması yapılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.74'te verilmiştir.

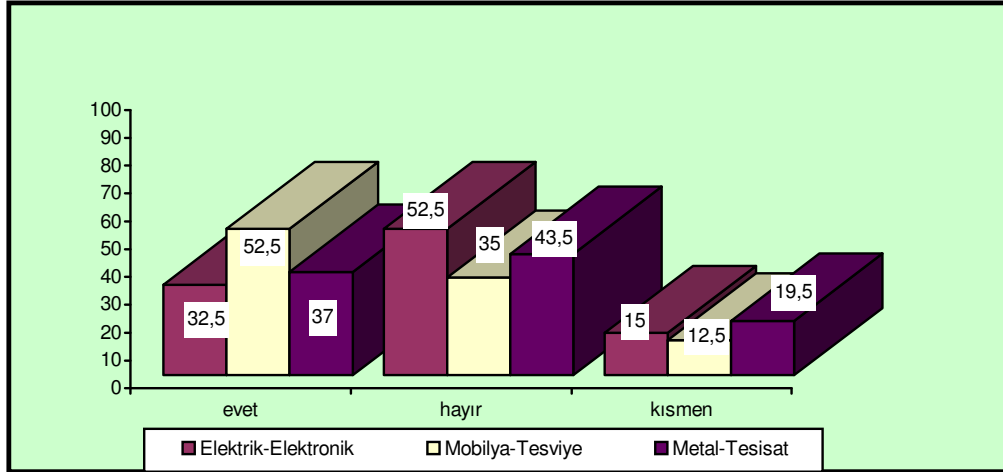
Şekil 3.74. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin staj yaptıkları işletmedeki başarı durumlarının sebeplerinin karşılaştırılması

Elektrik-elektronik bölüm öğrencileri okulda aldıkları eğitimin işletmelerde kullanacak kadar iyi olmadığını düşünürken metal bölüm öğrencilerinin % 61'i işletmenin ihtiyaçlarına karşılık verebilecek bir eğitim aldıklarını düşünmektedirler. Öğrencilerin staj yaptıkları işletmede kendilerini başarılı görme sebepleri okulda yeterli el becerisini kazanmış olduklarını ve yeterli teknik bilgiye sahip olduklarını düşünmeleridir.

3.2.5. Öğrencilerin okul süreci dışında çalışma durumları

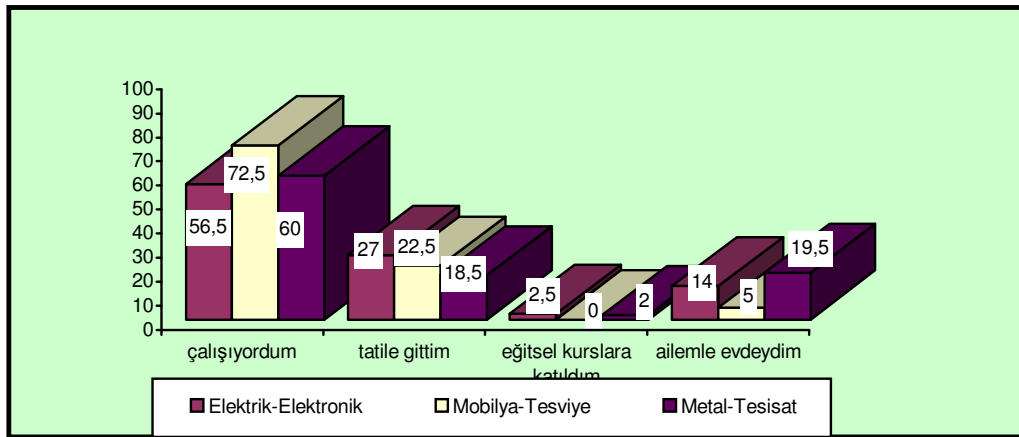
EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin okul süreci dışında çalışma durumları karşılaştırılmıştır. Bu öğrencilerin okul sonrası çalışma durumlarını karşılaştırmak amacıyla 4 soru, bölümler arası farklılığı belirleyebilmek için analiz edilmiştir.

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin okul sonrası çalışıp çalışmadıkları araştırılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.75'te verilmiştir.

Şekil 3.75. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin okul sonrası çalışma durumlarının karşılaştırılması

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin yaz tatillerini değerlendirme durumları sorulmuş ve herhangi bir farklılık olup olmadığı karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmayla ilgili grafik Şekil 3.76'de verilmiştir.

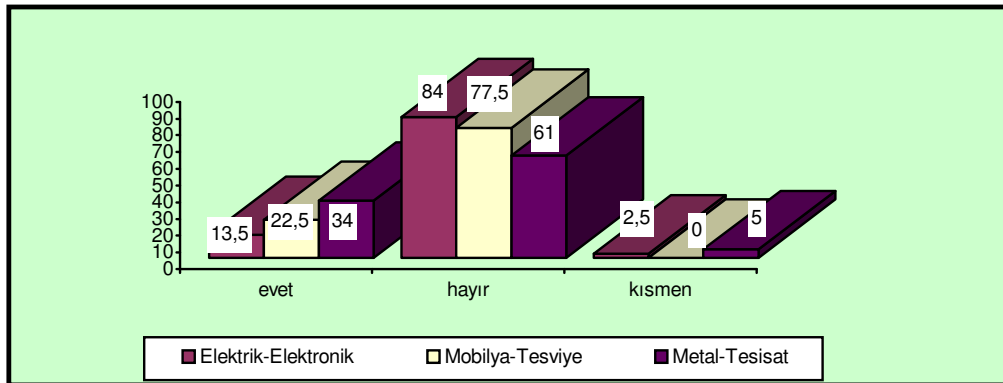

Şekil 3.76. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin yaz tatillerini değerlendirme durumlarının karşılaştırılması

Öğrencilerin okul sonrası hafta sonu çalışma durumları incelendiğinde % 47'lik bir bölümün hiç çalışmadığı, % 37'lik bir bölümün çalıştığı, % 17'lik bir bölümünse ara ara çalıştığı belirlenmiştir. Çalışan öğrencilerin bölümlere göre dağılımına bakıldığında mobilya tesviye öğrencilerinin yarısından fazlasının bir işte çalıştığı belirlenmiştir. Burada dikkat edilecek olan bir husus da kolay ve güncel iş bulabileceğini düşünerek bölümü tercih eden elektrik, elektronik, metal ve tesisat bölüm öğrencilerinin okul sonrası çalışmıyor olduklarının belirlenmesidir.

EML'nin 3. sınıf öğrencilerinin yaz tatillerini nasıl değerlendirdikleri incelendiğinde % 60'lık bir grubun çalıştığı belirlenmiştir. Sırasıyla en çok mobilya ve tesviye bölüm öğrencileri çalışırken daha sonra metal ve tesisat, en az da elektrik ve elektronik bölüm öğrencilerinin çalıştığı belirlenmiştir.

3. sınıf öğrencilerin döner sermayede çalışma durumları bölümlerine göre karşılaştırılmıştır. sonuçlar Şekil 3.77'de verilmiştir.

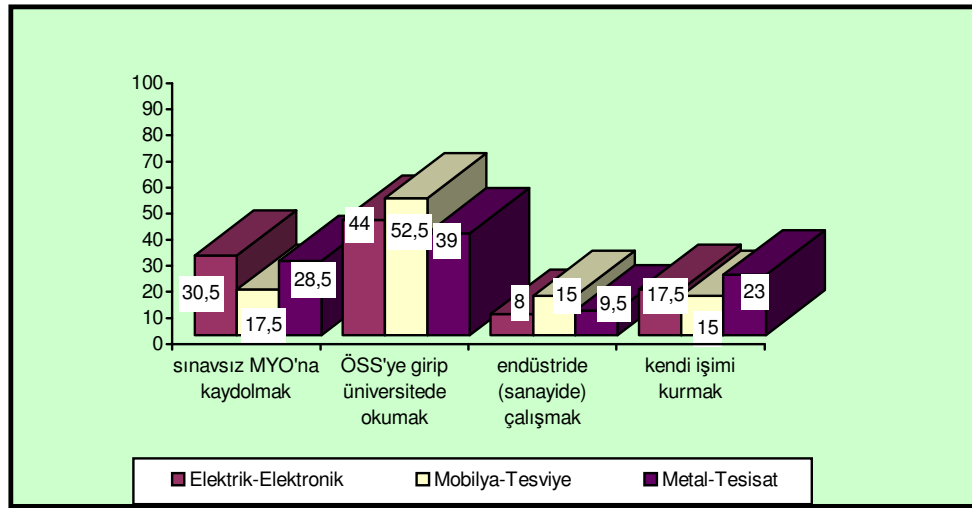
Şekil 3.77. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin döner sermayede çalışma durumlarının karşılaştırılması

Öğrencilerin döner sermayede çalışma durumları incelendiğinde sadece % 25'inin çalıştığı belirlenmiştir. Bu oranın bölümlere dağılımına bakıldığında en çok döner sermayede metal-tesisat öğrencileri çalışırken en az elektrik ve

elektronik bölüm öğrencileri çalışmıştır. Bunun nedeni olarak elektrik-elektronik bölümlerini kapsayan döner sermaye işlerinin az olduğu düşünülebilir.

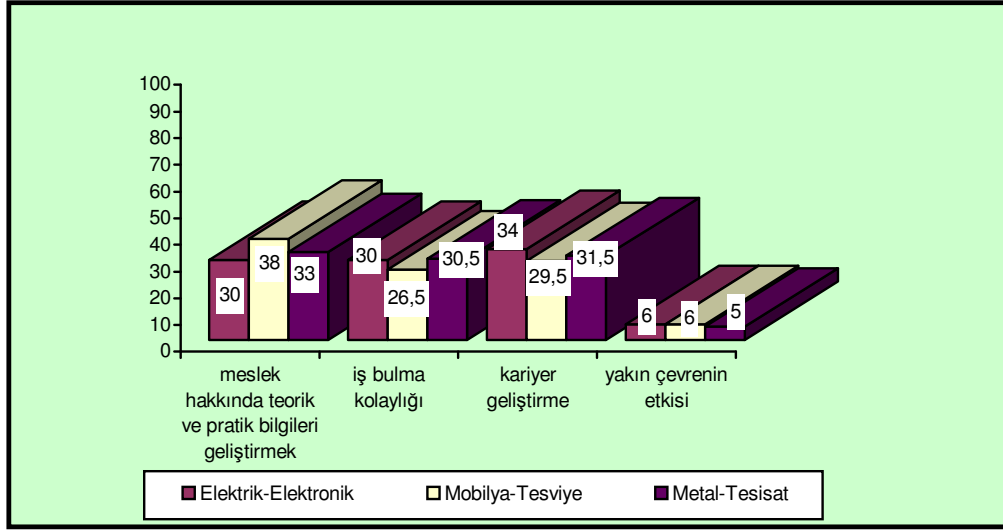
3.2.6. Üçüncü sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrası görüş ve beklentileri

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin mezun olduktan sonra neler yapmayı planladıkları araştırılmıştır. Araştırma sonuçları Şekil 3.78'de verilmiştir.

Şekil 3.78. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası neler yapmayı istediklerinin karşılaştırılması

Farklı bölümlerde okuyan 3. sınıf EML öğrencilerinin üniversitede okumayı istemelerinin sebepleri incelenmiş ve bölümlere göre karşılaştırılması yapılmıştır. Yapılan karşılaştırma sonucunda elde edilen cevapların dağılımına ilişkin grafiği Şekil 3.79'da verilmiştir.

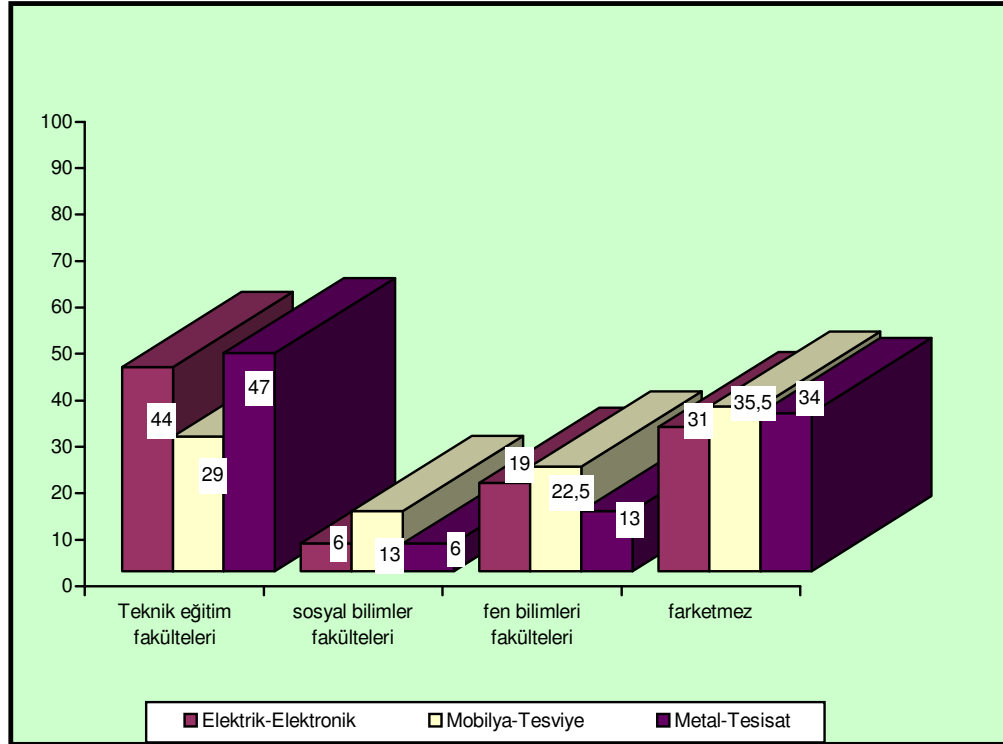

Şekil 3.79. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerden üniversitede okumayı isteyenlerinin neden üniversitede okumayı istediklerinin karşılaştırılması

Burada, 3. sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrası görüş ve beklentileri sorgulanmıştır. Öğrencilerin yarısına yakın bir bölümünün 4 yıllık bir fakültede okumak istediği belirlenmiştir. Bölümlere göre dağılımına bakıldığında en çok mobilya ve tesviye bölüm öğrencileri üniversitede okumayı isterken, elektrik ve elektronik bölüm öğrencileri ise sınavsız 2 yıllık MYO'na gitmek istediklerini, metal ve tesisat bölüm öğrencilerinin tercihlerini kendi işlerini kurmak yönünde yaptıkları gözlenmiştir.

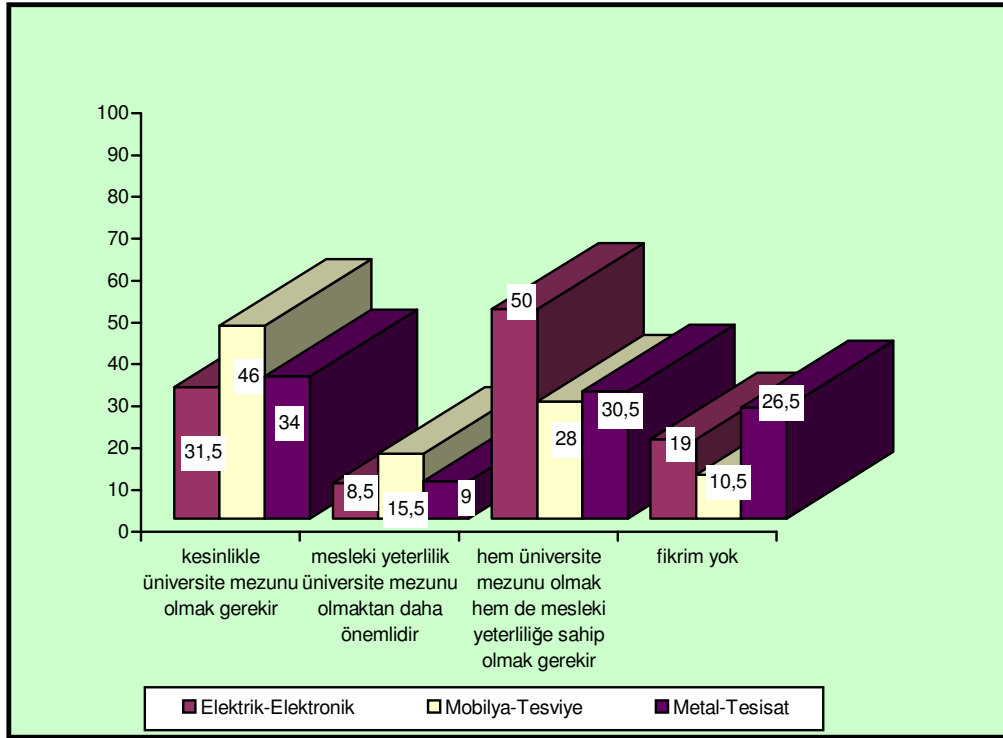
Üniversitede okumayı isteyen mobilya ve tesviye öğrencilerinin tercihlerini üniversite yönünde kullanmalarının nedeni meslekleri hakkında daha çok bilgi edinmektir. Diğer bölüm öğrencileri kariyer kazanmak için üniversitede okumayı istediklerini belirtmişlerdir. Bunların yanı sıra tüm bölüm öğrencilerinin ortak görüşü olarak üniversite mezunlarının daha kolay iş bulabileceği düşüncesi onları üniversiteye yönlendirdiğini düşündürülebilir.

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası üniversitede okumak isteyenlerin hangi fakültelerde okumayı istediklerinin karşılaştırılması yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Şekil 3.80'de verilmiştir.

Şekil 3. 80. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerden üniversitede okumak isteyenlerin fakülte tercihlerinin karşılaştırılması

Farklı bölümlerde okuyan EML 3.sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası üniversite mezunu olunmasının gerekliliği hakkındaki görüşleri karşılaştırılmıştır. sonuçlar Şekil 3.81'de verilmiştir.

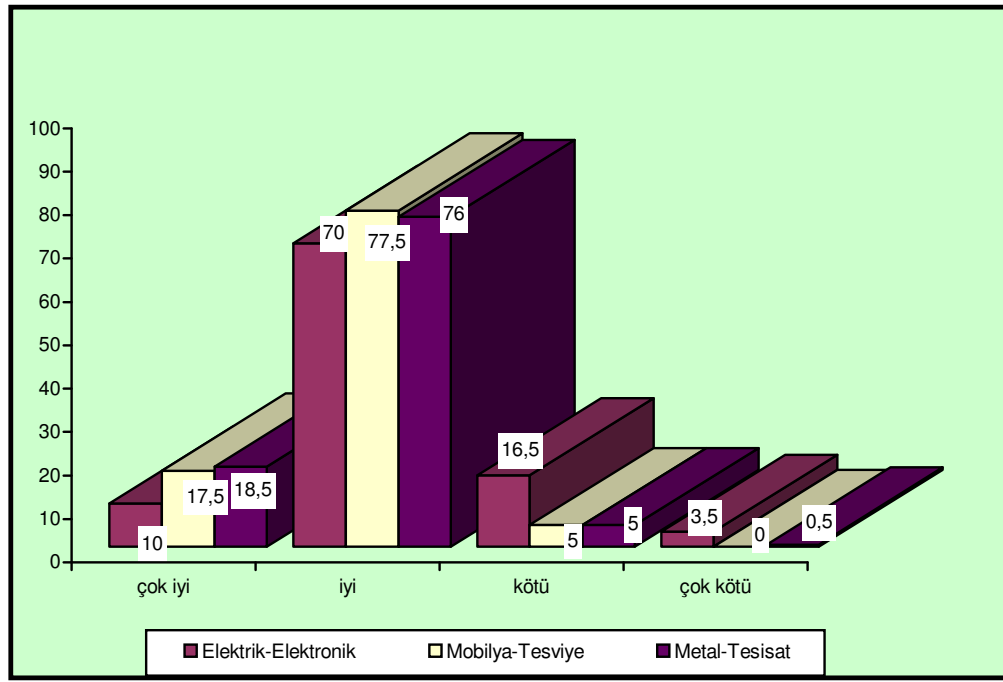
Şekil 3.81. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin iş bulmak için üniversite mezunu olunmasının önemi hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması

Üniversitede okumayı isteyen öğrencilerin % 43'ü Teknik Eğitim Fakültesini tercih etmeyi düşünürken % 33'lük bir grup öğrenci ise herhangi bir 4 yıllık fakülteyi hiçbir özelliğine bakmaksızın tercih edebileceğini belirtmiştir. Bölümler arasında kıyaslama yapıldığında metal-tesisat ve elektrik- elektronik bölümü öğrencilerinin teknik eğitim fakültelerini tercih ederken mobilya ve tesviye bölüm öğrencileri fen bilimleri ve sosyal bilimler fakültesini tercih ettiği gözlenmiştir. Bölüm ayırmaksızın 4 yıllık herhangi bir fakültede okumayı isteyen öğrencilerin her bölümde eşit dağıldıkları görülmüştür.

Anket uygulamasına katılan bu öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdam durumu hakkındaki görüşleri incelendiğinde mobilya- tesviye bölüm öğrencilerinin büyük bir kısmı kesinlikle iş bulabilmek için üniversite mezunu olmak gerektiği düşüncesini savunurken, elektrik-elektronik bölüm öğrencileri

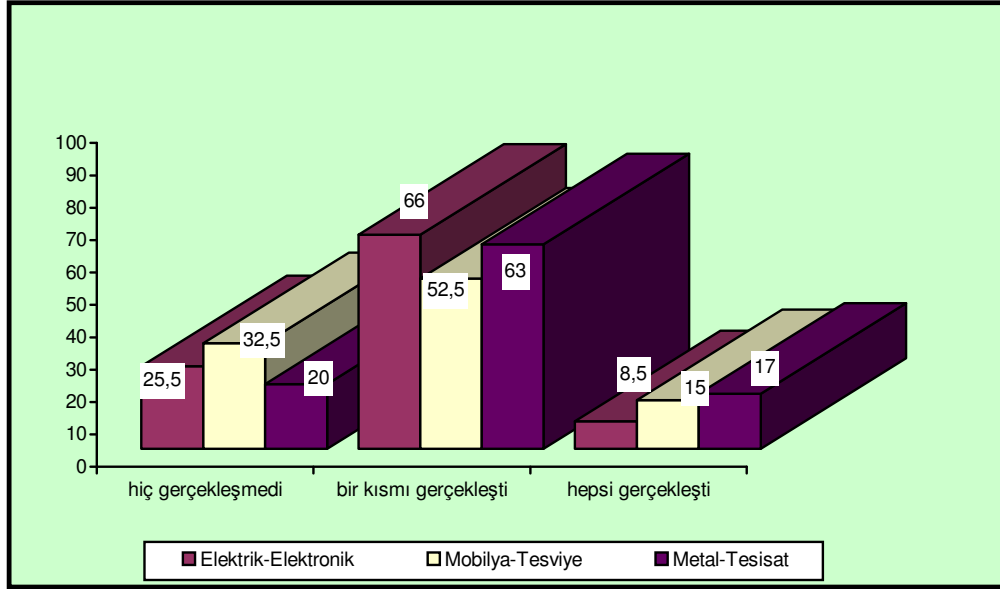
hem üniversite mezunu olmak hem de mesleki yeterliliğin gerekli olduğu düşüncesindedirler. Dikkat çekilecek bir nokta da en çok metal ve elektronik bölüm öğrencilerinin büyük bir kısmının iş sahibi olabilmek için üniversitenin etkili olup olmadığına herhangi bir fikir sunmamalarıdır.

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin kendilerini mesleki açıdan yeterli bulma durumlarının karşılaştırılması sonuçları Şekil 3.82'de verilmiştir.

Şekil 3.82. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin kendilerini mesleki açıdan yeterli bulma durumlarının karşılaştırılması

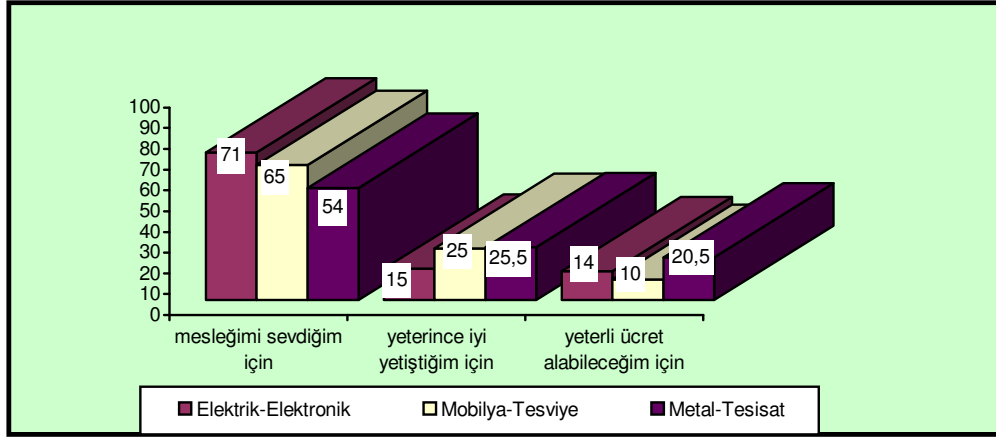
EML'nin farklı bölümlerinde okuyan 3. sınıf öğrencilerin okula ilk kayıt olduklarında okuldan beklentilerinin gerçekleşme durumunu incelenmiş ve bölümlere göre karşılaştırma yapılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.83'te verilmiştir.

Şekil 3.83. Bölümlere göre 3. sınıf öğrencilerin okullarına ilk kayıttaki beklentilerinin gerçekleşme durumunun karşılaştırılması

EML 3. sınıf öğrencilerinin okullarına ilk kayıt yaptırdıklarında beklentilerinin gerçekleşme durumu incelendiğinde öğrencilerin yaklaşık % 64'ü kısmen beklentilerinin karşılandığını belirtmiştir. Bu oran bölümlere göre ayrılırsa elektrik, elektronik ve metal, tesisat bölüm öğrencilerinin oranı mobilya ve tesviye bölüm öğrencilerinin oranına göre yaklaşık % 10 daha fazla olduğu görülmüştür. Hiç gerçekleşmedi diyen öğrenciler arasında mobilya ve tesviye bölümünün oranı diğer bölüm oranlarına göre % 10 daha fazla olduğu saptanmıştır.

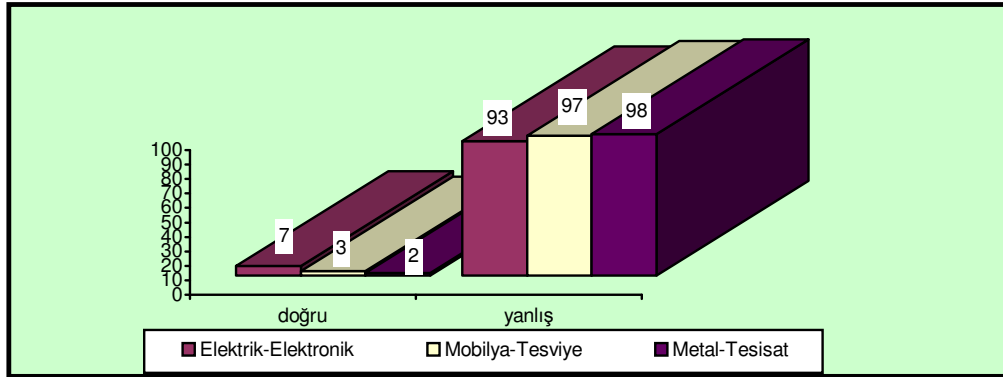
EML'nin farklı bölümlerinde okuyan 3. sınıf öğrencilerin mezun olduktan sonra kendi mesleklerini yapmayı isteme nedenleri araştırılmış ve bölümlere göre alınan cevapların karşılaştırılması yapılmış ve sonuçlar Şekil 3.84'te verilmiştir.

Şekil 3.84. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin mezuniyet sonrası mesleklerini devam ettirmeyi isteme durumlarının sebeplerinin karşılaştırılması

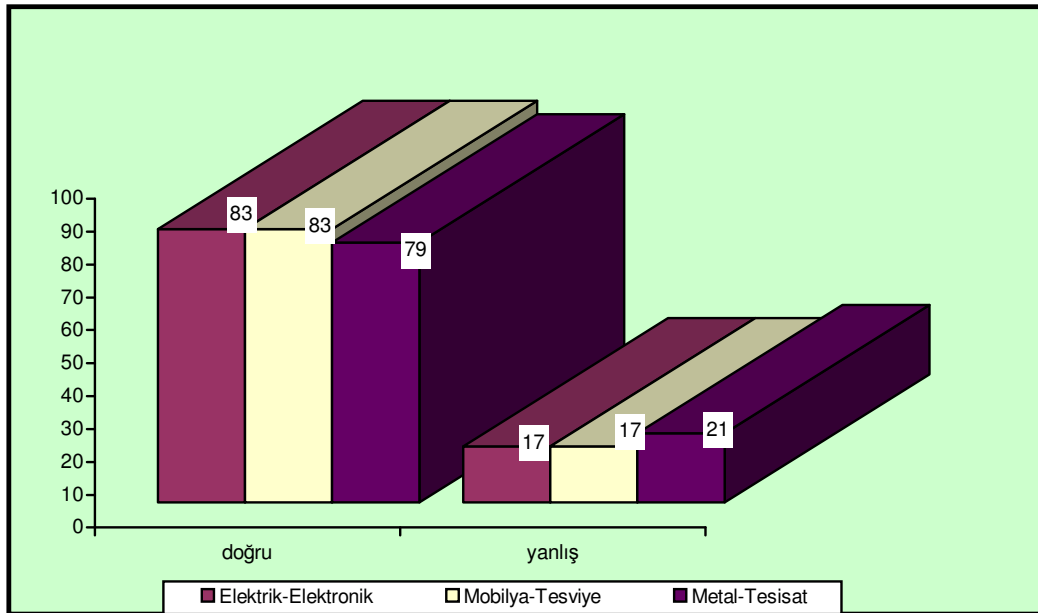
Genel toplama bakıldığında mesleki açıdan öğrencilerin kendilerini yeterli buldukları gözlenmiştir. Mobilya-tesviye, metal- tesisat bölüm öğrencileri kendilerini çok başarılı bulurken, kendini başarısız bulan öğrencilerde mevcuttur ve oranları % 13'tür. Bu dilimin içinde kendilerini başarısız bulan bölüm öğrencileri elektrik ve elektronik bölüm öğrencileridir. Elektrik-elektronik bölüm öğrencileri dışında diğer öğrencileri kendilerini mesleki açıdan yeterli bulmalarının yanı sıra mezuniyet sonrası mesleklerini sevdikleri için eğitimi aldıkları iş alanında çalışmayı istediklerini belirtmişlerdir.

EML'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerin Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazabilmeleri araştırılmıştır ve bölümlere göre karşılaştırılmıştır. elde edilen sonuçlar Şekil 3.85'te verilecektir.

Şekil 3.85. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazabilmelerinin karşılaştırılması

EML'nin farklı bölümlerinde okuyan 3. sınıf öğrencilerin doğru hesaplama yapabilmeleri araştırılmış, bölümlere göre sonuçların karşılaştırması yapılmıştır. Sonuçlar Şekil 3.86'da verilmiştir.

Şekil 3.86. Bölümlere göre, 3. sınıf öğrencilerin doğru hesaplama yapabilmelerinin karşılaştırılması

EML 3. sınıf öğrencilerinin Türkçe- Dilbilgisi dersinde başarı durumları daha önce belirtilmişti. Burada, öğrencilerin başarı durumları bölümlerine göre ayrı ayrı incelenmiştir. Fakat başarı durumu bölümler arasında belirgin bir farklılık göstermemektedir. Genel inceleme sonuçlarına bakıldığında başarı yüzdesi sadece ve sadece % 5'tir. Bu öğrenciler, üniversite sınavına hazırlanan ve üniversite kapısı önünde olan öğrencilerdir. matematik işlemlerindeki başarı durumları bölümlere göre incelendiğinde metal ve tesisat bölüm öğrencilerin doğru hesaplama yapabilme oranları diğer bölüm öğrencilerinden biraz daha azdır.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde endüstri meslek liselerinde okuyan lise 1. sınıf ve lise 3. sınıf öğrencilerine yapılan araştırma bulgularından elde edilen verilere dayalı sonuçlar verilmiş ve sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Bu araştırma amacına ulaşmak için yapılan kaynak taraması, verilerin toplanması, toplanan verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması sırasında elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

- Endüstri meslek liselerine kayıt yaptıran öğrencilerin tamamına yakının ilköğretim diploma notu 2,5'tir. Lise 3. sınıf öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi üniversite olan % 6,1 iken bu oran lise 1. sınıflarda % 5,6'ya düştüğü görülmüştür. Aylık geliri 200 ile 600 YTL arasında olan öğrenci grubu % 70'tir. Uygulamaya katılan öğrencilerin büyük bir bölümünün babasının serbest meslekle uğraştığı saptanmıştır.

- Endüstri Meslek Lisesi 1. sınıf öğrencilerinin okul ve bölümlerini tercih etme lerinde en büyük etkinin kendi istekleri ve ailelerinin yönlendirmesi olduğu saptanmıştır. Ailelerin etkisi bölümlerle ilişkilidir. Elektrik ve elektronik bölümündeki öğrencilerin % 60'ına yakını, mobilya ve tesviye bölümü öğrencilerinin % 55'ine yakını ailelerinin etkisiyle bu bölümlere kayıt yaptırmıştır.

- Öğrencilerin ve ailelerinin endüstri meslek lisesini tercih etmelerinde en büyük etki mezuniyet sonrası güncel ve kolay iş bulabilme ihtimalini düşünmeleridir.

- Öğrencilerin bölümlerini tercih etmelerinde ilköğretim öğretmenlerinin etkisi yaklaşık % 15'tir. Bölümlere göre dağılıma bakıldığında ilköğretim öğretmenlerinin yönlendirme oranında belirgin bir farklılık görülmemiştir.

- Öğrencilerin uygulamalı derslere isteyerek ve severek katılma durumuyla bölümleri arasında manidarlık yoktur. Çünkü her bölümdeki öğrencilerin uygulamalı derslere severek ve isteyerek katılma oranları aynıdır.

- Öğrencilerin kütüphanelerden yararlanma alışkanlıklarına bakıldığında % 60' lık bir kısım öğrencinin hiç kütüphaneleri kullanmadığı belirlenmiştir.

- 1. sınıf öğrenciler, atölyelerinde güvenlik tedbirlerinin bulunduğunu söylemekte, fakat mevcut sistemi yetersiz bulmaktadırlar.

- 1. sınıf öğrencilerinden Türkçe kapsamlı soruya alınan cevaplarda ancak %3'lük bir dilim Türkçe cümleyi imla kurallarına uygun yazarken, matematik içerikli soruya % 78'lik bir gruba oluşturan öğrenci topluluğu doğru cevap vermiştir. Başarı durumu lise 3. sınıf öğrencilerinde de aynıdır.

- EML 3. sınıf öğrencilerinin % 70'i farklı bir okulda okumayı istemektedir. Bunun en büyük nedenleri ÖSS sistemindeki dezavantajlar ve aldıkları eğitimin ÖSS'ye hazırlıkta yetersiz kalması ve mesleki eğitimin zor gelmesidir. Bölümlere göre dağılımına bakıldığında özellikle elektrik-elektronik (% 73), mobilya-tesviye (% 65), metal ve tesisat (% 62) bölüm öğrencilerinin büyük çoğunluğu EML'nde olmaktan memnun olmadığı belirlenmiştir.

- 3. sınıf öğrenciler, uygulamalı derslerde kullandıkları cihazların teknolojiyle uyumlu olmadığını belirtmiştir.

- Öğrenciler, almış oldukları uygulamalı eğitimin yeterliliği hakkında kaygılı olsalar da mesleğinde kendine güvendiği belirlenmiştir.

- 3. sınıf öğrencilerinin % 43'ü ÖSS sınavına girip 4 yıllık bir fakültede okumayı istemektedirler. Üniversitede okumak istemelerinin nedenleri büyük oranda kariyer yapmak, meslekleri hakkında daha çok bilgi edinmek ve

dolayısıyla daha iyi bir işte istihdam edilmektir. Mezuniyet sonrası, eğitimi aldıkları meslek dalında çalışmak isteyen öğrenci topluluğu da vardır. Bu gruptaki öğrenciler, mesleklerini sevmektedirler ve kendilerini mesleki açıdan yeterli bulmaktadırlar. Mezun olduktan sonra planlar yapan öğrencilerin yanı sıra fikir beyan etmeyen öğrenciler de bulunmaktadır ve bunların oranı % 21'dir. Her 5 öğrenciden 1'i iş hayatına ve gelecekteki planlarına dair hiçbir fikir beyan etmemiştir.

- EML 3. sınıf öğrencilerinin okullarına ilk kayıt yaptırdıklarında beklentilerinin gerçekleşme ve kısmen gerçekleşme oranı yaklaşık % 64'tür.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- Mesleki rehberlik sistemleri ilköğretimin ilk kademesinden itibaren başlamalıdır.
- MTE ile ilgili iş yerlerine geziler düzenlenmelidir.
- Okullara çeşitli meslek dallarında çalışan elemanlar çağrılarak seminer düzenlenmelidir.
- Derslerde meslekler hakkında bilgiler verilmeli ve bu esnada da bilgilerin kalıcılığını sağlamak için çeşitli materyaller kullanılmalıdır.
- Basın ve yayın organlarında mesleklerle ilgili programlar yayınlanmalıdır.
- İlköğretimde öğrencileri mesleki eğitime yönlendirmede en büyük etkiyi veliler sağlamaktadır. Bu nedenle ailelerin de bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bunun için de okul rehberlik birimi ile aileler sürekli irtibat halinde olmalıdırlar.

- Okul ve sanayi iş birliği içinde çalışmalıdır. Böylece endüstride ihtiyaç duyulacak insan gücünü okullar tarafından yetiştirebilir.
- Eğitime ayrılan pay artırılarak daha teknolojiyle paralel ilerleyen bir sistem oturtulmalıdır.
- Mesleki ve teknik okul mezunları hiç okumadığı ya da yüzeysel olarak gördüğü derslerden sınav olarak üniversiteye geçişi sağlanmaktadır. Bu mağduriyeti ortadan kaldırmak için, mesleki yeterliliklerin de ölçülmesi ve diğer liselerle puanlama sisteminin aynı olması gerekmektedir.
- Öğretmenlere, öğretim yöntem ve teknikleri içeren öğretim programları hazırlatılarak başarılı bulunan programlar için ödüllendirme yöntemi kullanılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Ertürk, S., “Eğitimde program geliştirme”, **METEKSAN**, Ankara, 12 (1994).
2. Ertürk, S., “Eğitimde program geliştirme”, **METARGEM**, Ankara, 4-24 (1998).
3. Aklan, C., Sezgin, S.İ.,Doğan, H., “Mesleki ve teknik eğitimin esasları”, **Gazi Büro Kitabevi**, Ankara, 76-77 (1996).
4. Oman, C., “Globalization and regionalization”, **OECD**, Paris, 38,82 (1994)
5. Gülerman, A., Taştekil, S. “Ahi Teşkilatının Türk Toplumunun Sosyal Ve Ekonomik Yapısı Üzerindeki Etkileri”, **Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma Ve Geliştirme Genel Müdürlüğü**, Ankara, 45 (1993).
6. Çıraklık Ve Mesleki Teknik Eğitim Konseyi “Çıraklık Ve Mesleki Teknik Eğitim”, **Milli Eğitim Bakanlığı Yayını**, Ankara, 3,4,7,16 (1990).
7. Alkan, C.,Dogan, H.,Sezgin, İ., “Mesleki Ve Teknik Eğitim Esasları ”170, **Gazi Üniversitesi**, Ankara, 11-13, 59-60 (1991).
8. Alkan, C.,Doğan, H.,Sezgin, İ., “Mesleki ve Teknik Eğitim Esasları”, **Gazi Büro Kitabevi** , Ankara,101-102,145-147 (1988).
9. Sözer, N. A. “Türkiye’ de Sosyal Hukuk”, **Türk Tarih Kurumu Basım Evi**, Ankara, 153 (1994).
10. Milli Eğitim Bakanlığı, “Kalkınma Planlarında Eğitim”, **MEB**, Ankara, 6-25,42 (1993).
- 11.Devlet Planlama Teşkilatı, “İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı”, **DPT**, Ankara, 169 (1968).
- 12.Devlet Planlama Teşkilatı, “Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı”, **DPT**, Ankara, 123 (1973).
- 13.Devlet Planlama Teşkilatı, “Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı”, **DPT**, Ankara, 457 (1979) .
- 14.Devlet Planlama Teşkilatı, “Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı”, **DPT**, Ankara, 143 (1985).
- 15.Devlet Planlama Teşkilatı, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı”, **DPT**, Ankara, 295-298 (1989).

- 16.Devlet Planlama Teşkilatı; Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı”, **DPT**, Ankara, 27,28 (1996).
- 17.Şirin, Ö., “Mesleki ve Teknik Eğitimde Uygulanan METGE Projesi Öğretim Programlarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, Ankara,5-7 (2004).
- 18.Mesleki Araştırma Ve Geliştirme Merkezi; “METE Raporu Taslağı: Mesleki ve Teknik Eğitim Raporu, Endüstriyel Okullar Projesi”, **MEB**, Ankara, 31,32,34,35 (1994).
19. Baloğlu, Z., “Türkiye’ de Eğitim”, **TÜSİAD**, İstanbul, 131,135 (1990).
- 20.Milli Eğitim Bakanlığı “Türkiye’ de Mesleki ve Teknik Eğitimde Gelişmeler”, **MEB**, İstanbul, 16 (1991).
- 21.İnternet: Ortaöğretim Eğitim Programları, <http://etogm.meb.gov.tr/sayisal/3yilokulogreciogretmen.htm> (2005).
- 22.Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, “Endüstriyel Teknik Öğretimde Gelişmeler”, **MEB**, Ankara, 21 (1993).
- 23.Mesleki Ve Teknik Eğitimde Öğretmen Eğitimi Uluslar Arası Konferansı, “Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarına Meslek Dersleri Öğretmeni Yetiştirmenin Yeniden Yapılandırılması Projesi”, **MEB**, Ankara, 2-5,7 (2004).
- 24.İnternet: Mesleki ve Teknik Eğitime Olan İhtiyaç, <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/155-156/cetin.htm>(2005).
- 25.Sarıaslan, H., “Türkiye Ekonomisinde Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler”,35, **TOBB**, Ankara, 24-26, 79-81, 138-141,166-169 (1996).
- 26.İnternet: Megep Projesi, <http://www.megep.meb.gov.tr>(2006).
- 27.Çıraklık Ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, “Halk Eğitim Merkezleri Girişimcilik Kursu Eğitim Programı”, **MEB**, Ankara, 5 (1994).
- 28.Çıraklık Ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, “Halk Eğitim Merkezleri Konfeksiyon Makineleri Kullanım Kursu Eğitim Programları”, **MEB**, Ankara, 3,5 (1994).
- 29.Çıraklık Ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, “Halk Eğitim Merkezleri Stilistik Kursu Eğitim Programı”, **MEB**, Ankara, 5 (1994).

30. Çıraklık Ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, "Halk Eğitim Merkezleri Geleneksel Türk El Sanatları Dalı Çinicilik Kursu Eğitim Programı", **MEB**, Ankara, 5 (1994).
31. Dogan, H., "Okul-Sanayi Ortaklaşa (OSANOR) Eğitimi Çalışmaları Ve Elde Edilen Sonuçlar", **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Ankara, 17(1-2):250 (1985).
32. Karasar, N., "Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler", **Matbaş Matbaacılık Ve Ambalaj Sanayi**, Ankara, 29 (1982).
33. Çetin, Ş., "Mesleki ve Teknik Eğitim Finansmanı (Fransa, Finlandiya, Danimarka ve Türkiye Örneği" **Milli Eğitim Dergisi**, 155-156:13,19 (2002).
34. İnternet: 3308 Sayılı Meslekî Eğitim Kanunu Gereğince Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Faaliyetlerinin Desteklenmesi İçin Yapılan Harcamalar(YTL), <http://apk.meb.gov.tr> (2006).
35. Kaptan, S., "Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri", **Bilim Kitabevi**, Ankara, 59,60 (1995).
36. "TAMEM 2000", **IMKB Mesleki Eğitim Sempozyumu**, İstanbul, 72 (1996).
37. İnternet: Mesleki Ve Teknik Eğitime Olan İhtiyaç, <http://yayim.meb.gov.tr/yayimler/155-156/aykac.htm> (2005).
38. İnternet: Türkiye'de ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Mesleki Teknik Eğitim, <http://yayim.meb.gov.tr/yayimler/155-156/karacaoglu.htm> (2006).

EKLER

EK-1 Lise 1. sınıf anket soruları

ANKET SORULARI – Lise 1

Tarih :....../....../2005

I) ÖĞRENCİNİN KİŞİSEL BİLGİLERİ

a) Doğum yeri :

b) Doğum yılı :

c) Baba mesleği :

d) Annenin tahsili :

☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Tahsili yok

e) Babanın tahsili :

☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Tahsili yok

f) Kardeş sayısı :

g) Ailenin bir aylık ortalama geliri:

☐ 300 milyona kadar

☐ 600 milyona kadar

☐ 1 milyara kadar

☐ 1 milyar üzeri

h) Mezun olduğu ilköğretimin bulunduğu ilin ve ilçenin adı :

ı) İlköğretim diploma notu :

II) ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİNİ ve BÖLÜMÜNÜ TERCİH NEDENİ

1) Daha önce başka bir liseye kayıt yaptırdınız mı?

(Cevabınız evet ise hangi lise belirtiniz!)

☐ Evet (.....) ☐ Hayır

2) Endüstri meslek lisesine ve bölümünüze tamamen kendi isteğinizle mi kayıt yaptırdınız?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

EK-1 (Devam) Lise 1. sınıf anket soruları

3) Endüstri meslek lisesini ve bölümünüzü tercih etmenizde ailenizin etkisi var mı?

☐Evet ☐Kısmen ☐Hayır

4) Endüstri meslek lisesini ve bölümünüzü tercih etmenizde ilköğretim okulu öğretmeninizin etkisi var mı?

☐Evet ☐Kısmen ☐Hayır

5) Endüstri meslek lisesini ve bölümünüzü tercih etmenizde arkadaşlarınızın etkisi var mı ?

☐Evet ☐Kısmen ☐Hayır

6) Okuduğunuz bölümle ilgili daha önce iş deneyiminiz oldu mu?

☐Evet ☐Kısmen ☐Hayır

7) Mezuniyet sonrası iş alanının genişliği bu okul ve bölümü tercihinizde etkili oldu mu?

☐Evet ☐Kısmen ☐Hayır

III) ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ HAKKINDA ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

8) Okulunuzun çevre düzenlemesini (okul bahçesi, binalar, genel görüntüsü vb.) nasıl değerlendiriyorsunuz?

☐İyi ☐Orta ☐Kötü ☐İlgilenmiyorum

9)Okulunuzda sosyal etkinlikler (folklor, spor, tiyatro vb) düzenleniyor mu ve yeterli mi?

☐ Düzenleniyor / yeterli
☐ Düzenleniyor / yetersiz
☐ Düzenlenmiyor
☐ İlgilenmiyorum

10) Okulunuzda hangi sosyal faaliyetlerin düzenlenmesini istersiniz?

☐Teknik geziler
☐Sanatsal faaliyetler (müzik, tiyatro, halk oyunları vb.)
☐Spor
☐İlgilenmiyorum

EK-1 (Devam) Lise 1. sınıf anket soruları

11) Hafta sonu bir fabrikaya teknik gezi ve bir başka yere piknik düzenlense hangisini tercih edersiniz?

- ☐ Teknik gezi
☐ Piknik
☐ Hiçbiri

12) Okulunuzdaki kütüphaneden şimdiye kadar kaç kez yararlandınız?

- ☐ Yaklaşık 5 kez
☐ 5-15 kez
☐ Hiç yararlanmadım

IV)ÖĞRENCİNİN OKUDUĞU BÖLÜMLE İLGİLİ GÖRÜŞLER

13)Okuduğunuz bölümü tercih sebebiniz nedir?

(**En fazla 2 şıkkı işaretleyiniz!**)

- ☐ Güncel ve kolay iş bulabileceğim için
☐ Kolayca öğrenebileceğim meslek olduğu için
☐ Ailem bu mesleği istediği için
☐ Kayıt olurken meslek lisesi öğretmeni bu bölümü önerdiği için

14)En çok zorlandığınız dersler hangisidir?

- ☐ Mesleki teorik dersler
☐ Uygulamalı (atelye, lab. vb) dersler
☐ Kültür dersleri (matematik, fen bilgisi, tarih vb.)
☐ Hepsi
☐ Hiçbiri

15) Meslek dersi öğretmenleriniz hakkındaki görüşünüz nedir?

- ☐ Çok Başarılılar ☐ Başarılılar ☐ Başarısızlar

16)Kültür dersi öğretmenleriniz hakkındaki görüşünüz nedir ?

- ☐ Çok Başarılılar ☐ Başarılılar ☐ Başarısızlar

17) Uygulamalı (atelye, lab. vb) derslere seveerek ve isteyerek mi katılıyorsunuz ?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen ☐ İlgilenmiyorum

EK-1 (Devam) Lise 1. sınıf anket soruları

18)Atelyede kullandığınız takım, tezgah veya cihazların yenilik durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz ?

☐İyi ☐Fena değil ☐Kötü ☐İlgilenmiyorum

19) Makine, teçhizat ve malzeme ihtiyaçlarınız yeterince karşılanıyor mu ?

☐Evet ☐Hayır ☐Kısmen ☐İlgilenmiyorum

20) Makine ve teçhizatlar gelişen teknolojiyle uyum sağlıyor mu?

☐Evet ☐Hayır ☐Kısmen ☐İlgilenmiyorum

21) Bölümünüzde iş kazalarından korunacak güvenlik sistemleri var mı ve yeterli mi?

☐Var/Yeterli
☐Var /Yetersiz
☐Yok
☐İlgilenmiyorum

22)"o ankaradan uzakta fakat gönlü hep bizimleydi.yakını uzak eden mustafa şüphesiz birgün gelecekti"

Yukarıdaki cümleyi imla kurallarına uygun olarak yazınız. Cümledeki toplam hece sayısını 10 ile çarpıp 2'ye bölünüz. Çıkan sonucu "Sonuç" bölümüne yazınız.

CÜMLE:.....

SONUÇ:.....

V) İLAVE GÖRÜŞ ve BEKLENTİLER

EK-2 Lise 3. sınıf anket soruları

ANKET SORULARI – Lise 3

Tarih:....../....../2005

I) ÖĞRENCİNİN KİŞİSEL BİLGİLERİ

a) Doğum yeri :

b) Doğum yılı :

c) Baba mesleği :

d) Annenin tahsili:

☐İlkokul ☐Ortaokul ☐Lise ☐Üniversite ☐Tahsili yok

e) Babanın tahsili :

☐İlkokul ☐Ortaokul ☐Lise ☐Üniversite ☐Tahsili yok

f) Kardeş sayısı :

g) Ailenin bir aylık ortalama geliri :

☐300milyona kadar

☐600milyona kadar

☐1milyara kadar

☐1milyar üzeri

h) Mezun olduğu ilköğretimin bulunduğu ilin ve ilçenin adı :

ı) İlköğretim okulu mezuniyet başarı puanınız:

II)ÖĞRENCİNİN OKUDUĞU OKUL VE BÖLÜMLE İLGİLİ GÖRÜŞLER

1) Endüstri Meslek Lisesi dışında farklı bir okulda okumak ister miydiniz?

☐Evet

☐Hayır

2) Cevabınız evetse, niçin farklı bir okulda okumak isterdiniz?

☐Endüstri meslek lisesinden mezuniyet zor

☐Mesleki eğitim bana uygun değil

☐Sosyal ve kültürel etkinlikler yetersiz

☐ÖSS sistemindeki dezavantajlar

☐ÖSS'ye hazırlıkta yetersiz

EK-2 (Devam) Lise 3. sınıf anket sorular

2) Cevabınız hayırsa, sizce endüstri meslek lisesini cazip kılan nedir ?

- ☐ Mezuniyet sonrası kolayca iş sahibi olunabilmesi
☐ Sosyal ve kültürel etkinlikler yeterli olduğundan
☐ Endüstri meslek liselerinde mezuniyetin kolay oluşu

3) Okuduğunuz bölümü tercih sebebiniz nedir?

- ☐ Güncel ve kolay iş bulabileceğim için
☐ Kolayca öğrenebileceğim için ve mezun olabileceğim için
☐ Çevrem (ailemin, arkadaşlarımin, öğretmenlerimin) bu mesleği önermesi
☐ Üniversiteye hazırlıkta avantajlı olmam

4) Meslek dersi öğretmenleriniz hakkındaki görüşleriniz nedir?

- ☐ Çok başarılılar ☐ Başarılılar ☐ Az başarılılar ☐ İlgilenmiyorum

5) Kültür dersi öğretmenleriniz hakkında görüşleriniz nedir ?

- ☐ Çok başarılılar ☐ Başarılılar ☐ Az başarılılar ☐ İlgilenmiyorum

6) Atölyede kullandığınız takım, tezgah veya cihazların yenilik durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

- ☐ İyi ☐ Fena değil ☐ Kötü ☐ İlgilenmiyorum

7) Makine, teçhizat ve malzeme ihtiyaçlarınız yeterince karşılanıyor mu ?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen ☐ İlgilenmiyorum

8) Makine ve teçhizatlar gelişen teknolojiyle uyum sağlıyor mu?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen ☐ İlgilenmiyorum

9) Bölümünüzde iş kazalarından korunacak güvenlik sistemleri var mı ve yeterli mi?

- ☐ Var/Yeterli
☐ Var /Yetersiz
☐ Yok
☐ İlgilenmiyorum

10) Okulunuzda sosyal etkinlikler düzenleniyor mu?

- ☐ Düzenlenmiyor
☐ Düzenleniyor / Yetersiz
☐ Düzenleniyor / Yeterli
☐ İlgilenmiyorum

EK-2 (Devam) Lise 3. sınıf anket soruları

11) Hafta sonu bir fabrikaya teknik gezi ve aynı anda başka bir yere piknik düzenlense hangisine gidersiniz?

- ☐ Piknik
☐ Teknik gezi
☐ Hiçbiri

12) Aldığınız eğitim ÖSS için yeterli mi?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

13) Başka bir bölümü tercih etmek ister miydiniz?

- ☐ Evet ☐ Hayır

14) Cevabınız evetse, niçin başka bölümü tercih ederdiniz?

- ☐ Bölümümü ve mesleğimi sevmediğim için
☐ Eğitimi zor olduğu için
☐ İş bulma ihtimali az olduğu için
☐ Hepsi

14) Cevabınız hayırsa hangi sebep için bölümünüzden memnunsunuz?

- ☐ Bölümümü ve mesleğimi sevdiğim için
☐ Eğitimi kolay olduğu için
☐ İş bulma ihtimali fazla olduğu için
☐ Hepsi

15) Uygulamalı (Atölye ve lab.) dersleri yeterli buluyor musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen ☐ İlgilenmiyorum

16) En çok zorlandığınız dersler hangisidir?

- ☐ Mesleki teorik dersler
☐ Uygulamalı dersler
☐ Kültür dersleri (matematik, fen bilgisi, tarih vb.)
☐ Hepsi

17) Okulda aldığınız uygulamalı eğitim , staj yaptığınız iş yerindeki mesleki ihtiyaçlarına cevap verebiliyor mu?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen ☐ İlgilenmiyorum

18) Cevabınızın evetse sebebi nedir?

- ☐ Okulda yeterli el becerisini kazanmış olmak
☐ Okulda yeterli teknik bilgilere sahip olmak
☐ Atelyelerin teknolojiye uygun olması
☐ Hepsi

EK-2 (Devam) Lise 3. sınıf anket soruları

18) Cevabınızın hayırsa sebebi nedir?

- ☐ Okulda yeterli el becerisini kazanamamış olmak
☐ okulda verilen teknik bilgilerin yetersiz olması
☐ Atelyelerin teknolojiye uyumsuzluğu
☐ Hepsi

III) ÖĞRENCİNİN OKUL SÜRECİ DIŞINDA ÇALIŞMA DURUMU

19) Okul sonrası hafta içi ve hafta sonu çalışıyor musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

20) Yaz tatilini nasıl değerlendirdiniz?

- ☐ Çalışıyordum
☐ Tatile gittim
☐ Eğitsel kurslara katıldım
☐ Ailemle birlikte evdeydim

21) Döner sermayede çalıştınız mı ?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

22) Cevabınız evetse, niçin döner sermayede çalıştınız ?

- ☐ Aile bütçesine katkıda bulunmak
☐ Kendimi geliştirmek
☐ Kendi ihtiyaçlarımı karşılamak
☐ Ailemin zorlaması sebebiyle

22) Cevabınız hayırsa, niçin döner sermayede çalışmak istemediniz?

- ☐ Gerek duymadığım için
☐ Mesleğimi sevmediğim için
☐ Vaktimin olmadığı için
☐ Başka işte çalıştığım için

23) Hafta sonları katıldığınız kurs var mı?

- ☐ Yok
☐ Mesleki kurslara gidiyorum
☐ Özel kurslara gidiyorum (bilgisayar, dersane, saz vb.)

EK-2 (Devam) Lise 3. sınıf anket soruları

VI) MEZUNİYET SONRASI GÖRÜŞ VE BEKLENTİLER

24) Mezuniyet sonrası tercihiniz aşağıdakilerden hangisi olacaktır?

- ☐ Sınavsız Meslek Yüksek Okullarına kaydolmak
- ☐ ÖSS sınavına girip üniversitede okumak
- ☐ Endüstride (Sanayide) çalışmak
- ☐ Kendi işimi kurmak

25) Eğer cevabınız üniversitede okumak ise tercih sebebiniz nedir?

- ☐ Meslek hakkında teorik ve pratik bilgileri geliştirmek
- ☐ İş bulma kolaylığı
- ☐ Kariyer geliştirme
- ☐ Yakın çevrenin etkisi

26) Eğer cevabınız üniversitede okumak ise, hangi fakültede okumak istersiniz ?

- ☐ Teknik eğitim fakülteleri (metal öğrt., elektrik öğrt. vb.)
- ☐ Sosyal bilimler fakülteleri (tarih öğrt., hukuk vb.)
- ☐ Fen bilimleri fakülteleri (mühendislik, tıp, fizik vb.)
- ☐ Farketmez

27) İş bulabilmek açısından üniversite mezunu olmak sizce önemli midir ?

- ☐ Kesinlikle üniversite mezunu olmak gereklidir
- ☐ Mesleki yeterlilik, üniversite mezunu olmaktan daha önemlidir
- ☐ Hem üniversite mezunu olmak hem de mesleki yeterliliğe sahip olmak gereklidir
- ☐ Fikrim yok

28) Mesleki açıdan kendinizin yeterliliğinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

- ☐ Çok iyi
- ☐ İyi
- ☐ Kötü
- ☐ Çok kötü

29) Okula ilk kayıttaki beklentileriniz hangi oranda gerçekleşti?

- ☐ Hiç gerçekleşmedi
- ☐ Bir kısmı gerçekleşti
- ☐ Hepsi gerçekleşti

EK-2 (Devam) Lise 3. sınıf anket soruları

30)Okulda edindiğiniz mesleği iş hayatınızda da devam ettirmek ister misiniz?

☐Evet

☐Hayır

31)Cevabınız evetse sebebi nedir?

☐Mesleğimi sevdiğim için

☐Yeterince iyi yetiştiğim için

☐Yeterli ücret alabileceğim için

31)Cevabınız hayırsa sebebi nedir?

☐Mesleğimi sevmediğim için

☐İş imkanı az olduğu için

☐Yetersiz maaş alındığı için

32) “o ankaradan uzakta fakat gönlü hep bizimleydi.yakını uzak eden mustafa şüphesiz bir gün gelecekti”

Yukarıdaki cümleyi imla kurallarına uygun olarak aşağıya tekrar yazınız. Cümledeki toplam hece sayısını belirleyip 10 ile çarpınız ve 2'ye bölünüz. Çıkan sonucu “Sonuç” bölümüne yazınız.

CÜMLE:.....
.....
.....

SONUÇ:.....

V) İLAVE GÖRÜŞ ve BEKLENTİLER

EK-3 Endüstriyel teknik öğretim yapan okullar

PROG RAM ALANL ARI	2001-2002 ÖĞRETİM YILI			2002-2003 ÖĞRETİM YILI			2003-2004 ÖĞRETİM YILI		
	OKUL SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	OKUL SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	OKUL SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI
ATL	175	1236	25072	175	1478	25837	175	492	26101
AML	198	223	6018	203	141	7804	205	396	9715
TL	282	23405	20381	287	22190	21982	295	25789	23060
EML	432		255367	397		251236	420		275475
ÇPL	230	4762	59900	203	3776	52622	207	4809	58613
MTEM RKZ	2	2	126	82	2563	28199	82	3141	29036
TOPLA M	1319	29628	366864	1347	30148	387680	1384	34627	422079

EK-4 Meslek yüksekokullarında sayısal gelişme (1998-2002)

Okul Türü	Öğrenci		Mezun		Öğretim Elemanı	
	1998	2002	1998	2002	1998	2002
1.Adalet Meslek Yüksekokulu	1506	1309	251	325	12	36
2.İşletmecilik Meslek Yüksekokulu	67	253	-	64	-	21
3.Meslek Yüksekokulu	165145	225920	37998	54159	3885	5448
4.Tapu Kadastro Meslek Yüksekokulu	335	211	68	132	8	11
5.Sağlık Hizmetleri MYO	9197	4005	5113	3032	559	808
6.Teknik Bil. Meslek Yüksekokulu	12793	13723	2008	2985	289	304
7.Sosyal Bilimler MYO	10563	9803	2490	3144	203	188
8.Sivil Havacılık MYO	208	185	40	53	7	9
9.İlahiyat Meslek Yüksekokulu	1064	105	337	68	50	8
10.Bilim Teknik ve Büro Yönetimi MYO	766	719	106	137	34	37
11.İngiliz Dili Meslek Yüksekokulu	57	111	11	7	247	241
12.Turizm ve Otelcilik MYO	882	504	131	140	12	10
13.Engelliler Entegre Yüksekokulu	43	52	6	12	-	-
14.Sağlık Bilimleri MYO	37	144	66	85	-	35
15.Maliye Meslek Yüksekokulu	-	31	-	110	-	1
TOPLAM	202723	262649	48669	64343	5307	7156

EK-5 2003 yılında ÖSYS okul türü ve öğrenim durumuna göre yükseköğretim programlarına başvuran yerleşen aday sayıları (sınav geçiş dahil)

OKUL TÜRÜ	SON SINIF DÜZEYİNDE			MEZUN DAHA ÖNCE YERLEŞMEMİŞ			YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMUNU BİTİRMİŞ			DAHA ÖNCE YERLEŞMEMİŞ			TOPLAM		
	BAŞVURAN	YERLEŞEN	YERLEŞEN%	BAŞVURAN	YERLEŞEN	YERLEŞEN%	BAŞVURAN	YERLEŞEN	YERLEŞEN%	BAŞVURAN	YERLEŞEN	YERLEŞEN%	BAŞVURAN	YERLEŞEN	YERLEŞEN%
LİSE(Res ve Gün.Öğr.Yap.L.)	221.310	19.062	8,6	348.682	95.968	27,5	37.945	10.481	27,6	25.130	34.886	27,9	733.076	160.397	21,9
LİSE (Y.Dil.Ağır.Prog. Uyg.L.)	48.114	12.116	25,2	36.835	18.468	50,1	320	151	47,2	11.520	2.421	21,0	96.789	33.156	34,3
ÖZEL LİSE	3.519	1.303	37,0	2.832	1.300	45,9	344	99	28,8	1.850	580	31,4	8.545	3.282	38,4
ANADOLU LİSESİ	65.549	31.844	48,6	34.331	21.258	61,9	1.148	346	30,1	9.178	2.171	23,7	110.206	55.619	50,5
Y.DİL.EĞ.YAP. ÖZ.LİSE	11.370	6.731	59,2	5.150	2.835	55,0	842	246	29,2	4.526	1.520	33,6	21.888	11.332	51,8
FEN LİSESİ	3.151	2.448	77,7	612	542	88,9	86	19	22,1	906	193	21,3	4.755	3.202	67,3
ÖZEL FEN LİSESİ	1.464	1.064	72,7	447	329	73,6	68	24	35,3	565	145	25,7	2.544	1.562	61,4
ASKERİ LİSE	202	42	20,8	121	34	28,1	100	22	22,0	101	46	45,5	524	144	27,5
AKŞAM LİSESİ	10		0,0	287	54	18,8	40	11	27,5	146	58	39,7	483	123	25,5
ÖZEL AKŞAM LİSESİ	202	52	25,7	1.476	425	28,8	13	5	38,5	445	161	36,2	2.136	643	30,1
POLİS KOLEJİ	94	37	39,4	29	8	27,6	42	12	28,6	19	5	26,3	184	62	33,7
ÇIK ÖĞRETİM LİSESİ	15.911	4.826	30,3	12.202	7.225	34,1	324	100	30,9	4.879	1.580	32,4	42.316	13.731	32,4
OK PROGRAMLI LİSE	29.695	7.027	23,7	29.352	7.847	26,7	864	200	23,1	6.513	1.596	24,5	66.424	16.670	25,1
ANADOLU GÜZEL S.LİS.	1.109	49	4,4	463	56	12,1	14	5	35,7	142	12	8,5	1.728	122	7,1
ÖĞRETİM LİSELERİ	9.880	6.443	65,2	5.223	2.827	54,1	748	189	25,3	2.522	655	26,0	18.373	10.114	55,0
MAM HATİP LİSELERİ	7.637	1.149	15,0	32.889	9.383	28,5	3.855	1.231	31,9	16.894	4.691	27,8	61.275	16.454	26,9
İCARET MESLEK LİS.	44.854	24.763	55,2	50.571	24.313	48,1	2.984	507	17,0	24.095	9.124	37,9	122.504	58.707	47,9
TEKNİK LİSELER	5.697	2.864	50,3	5.919	2.599	43,9	2.154	893	41,5	4.963	1.659	33,4	18.733	8.015	42,8
END.MESLEK LİSELERİ	57.979	28.262	48,7	71.573	28.416	39,7	8.525	3.128	36,7	32.832	11.154	34,0	170.909	70.960	41,5
İZ MESLEK LİSELERİ	21.372	7.351	34,4	31.446	9.104	29,0	2.141	702	32,8	8.603	2.685	31,2	63.562	19.842	31,2
SAĞLIK MESLEK LİSESİ	9.202	4.458	48,8	10.365	4.637	44,7	2.863	1.056	36,9	8.660	3.819	44,1	31.090	13.970	44,9
OTEL TURİZM MESLEK LİS.	2.428	1.311	54,0	2.691	1.470	54,6	140	54	38,6	1.418	612	43,2	6.677	3.447	51,6
SEKRETERLİK MESLEK LİS.	187	129	69,0	102	57	55,9	44	16	36,4	102	52	51,0	435	254	58,4
AST.HAZ ve AST. SINIF OK.	93	68	73,1	2.887	1.614	55,9	67	10	14,9	1.355	825	60,9	4.402	2.517	57,2
DİĞER MESLEK LİS.	1.604	986	61,5	994	459	46,2	538	160	29,7	1.146	476	40,8	4.282	2.072	48,4
MESLEK ÇIKIŞ. TOPLAMI	160.933	77.784	48,3	214.660	84.879	39,5	24.059	7.946	33,0	102.590	35.743	34,8	502.242	206.352	41,1
GENEL TOPLAM	652.633	64.385	29,2	696.479	241.228	34,6	56.209	19.667	29,7	268.510	81.117	30,2	1.593.831	506.397	31,8

EK-6 3308 sayılı yasayla kurulan ıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma fonundan mesleki ve teknik öğretime yapılan harcamalar

HARCAMA YERLERİ	1997	1998	1999	2000	2001
Atelye ve Meslek Dersi ğretmenlerine Ek cret	283.524.204.000	290.539.122.000	317.659.273.000	814.599.820.000	1.544.062.620.000
Çıraklık Kuralları ve İmtihan Komisyonlarına ye Huzur Hakkı	9.758.126.000	28.699.240.000	69.927.899.000	103.798.920.000	462.967.220.000
Mesleki ve Teknik ğretim Kurumlarına Makine Teçhizat Alımı	94.426.964.000	434.706.896.000	833.018.249.000	1.232.040.670.000	735.756.280.000
Mesleki ve Teknik Eğitimle İlgili Araştırma ve Diğer Giderler	777.795.000	3.725.074.000	29.696.492.000	70.114.357.000	36.312.000.000
Mesleki ve Teknik Eğitimle İlgili Yayın Alımı ve Basımı	5.506.293.000	2.051.750.000	14.733.249.000	64.800.450.000	10.421.380.000
Mesleki ve Teknik Eğitimle Görevli ğretmenlerin Hizmetçi Eğitimi	1.814.900.000	8.458.925.000	5.110.700.000		
Çıraklık ve Meslek Lisesi ğrencisi Eğiten Kurumlara Teşfik Primi deneği	197.010.922.000	365.816.407.000	577.768.073.000	732.423.300.000	1.207.326.790.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Yapan Kuruluşları Teşvik	10.000.000.000	10.000.000.000	15.000.000.000	15.000.000.000	20.000.000.000
TOPLAM	602.819.204.000	1.143.997.414.000	1.842.913.935.000	3.032.777.517.000	4.016.846.290.000

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : AKKAYA, Ebru
 Uyuğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 20.05.1979 Mersin
 Medeni hali : Bekar
 Telefon : 0 (535) 304 01 84
 Faks :
 e-mail : ebru_akkaya@hotmail.com.

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi /Metal Eğitimi	2006
Lisans	Gazi Üniversitesi/ Metal Öğret.	2002
Lise	Tevfik Sırrı Gür Lisesi Lisesi	1996

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2005-	Ermaksan Makine Dişli San	Kalite Sorumlusu
2004-2005	Güçlü Madeni Çelik Eşya	Kalite Sorumlusu
2003-2004	Preyap İnşaat (Konstrüksiyon)	İş Hazırlama Sor
2001-2003	Taha İnşaat	Sekreterlik

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Bowling, Seyahat, Müzik